Afgørelser – Reg. nr.: 07996.00

Fredningen vedrører: Værnengene

Bemærkninger:

Domme:

Taksationskommissionen:

Miljø- og Fødevareklagenævnet: 24-06-2004

Fredningsnævnet: 29-10-2002

Forslag:

Dispensationer: sidst i filen med den nyeste til sidst

NATURKLAGENÆVNET>

Naturklagenævnets afgørelse
af 24. juni 2004
om fredning af Værnengene i Egvad og Holmsland Kommuner, Ringkjøbing Amt og Blåbjerg Kommune, Ribe Amt
(sag nr. 03-111/650-0003)

Fredningsnævnet for Ringkjøbing Amt har den 29. oktober 2002 truffet afgørelse om fredning af Værnengene, et ca. 2.600 ha stort areal beliggende mellem "Tipperne" og Nymindegab i Ringkjøbing Fjords sydvestlige hjørne. Der er ikke rejst erstatningskrav i anledning af fredningen, og fredningsnævnet har ikke tilkendt erstatning for fredningen, således som den er gennemført.

Fredningssagen er rejst den 24. juni 1998 af Ringkjøbing Amt, Egvad Kommune, Skov- og Naturstyrelsen samt Danmarks Naturfredningsforening i fællesskab. Fredningen omfatter 54 lodsejere (lb.nr.) samt hytteejerne på Store Mjøl, Lille Mjøl og Grønbjerg.

Fredningens formål er at bevare og forbedre områdets landskabelige, naturmæssige og kulturelle værdier. Herudover skal fredningen sikre offentlighedens adgang til de dele af området, hvor dette er foreneligt med naturværdierne.

Fredningsformålet søges bl.a. opnået ved bestemmelser, der skal medvirke til at skabe grundlag for at sikre og genoprette en gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, området som internationalt naturbeskyttelsesområde er udpeget for at beskytte.

Fredningsformålet søges endvidere opnået ved bestemmelser, der særligt sikrer, at hyttebyerne på Store Mjøl, Lille Mjøl og Grønbjerg fortsat kan henligge som primitive hyttebyer med hytternes nuværende størrelse og faciliteter.

Fredningsnævnets afgørelse er påklaget til Naturklagenævnet af Foreningen af hytteejere på Værnet, Danmarks Naturfredningsforening, Dansk Ornitologisk forening samt af to lodsejere.

Tidligere fredning og overvejelser om ændring af fredningen

Ved Overfredningsnævnets kendelse af 18. maj 1977 blev området fredet med stort set samme formål og indhold, som det der nu er bestemt af fredningsnævnet for så vidt angår arealerne som sådan. Dog skulle den eksisterende hyttebebyggelse, der ikke måtte være krævet fjernet i henhold til anden lovbestemmelse, fjernes inden for en nærmere angiven frist - 1. januar 1995.

I 1992 anmodede Egvad Kommune Ringkjøbing Amt om en drøftelse af afvejningen mellem landskab og kultur i området, idet kommunen fandt, at det ville være meget uheldigt, hvis myndighederne i 1995 skulle stå i den situation, at man måtte fjerne hytterne for øjnene af de mange mennesker, som i årtier havde brugt hytterne og området som den vigtigste ramme om deres fritid.

Kommunen mente, at der var store kulturhistoriske værdier i området, som det burde være muligt at bevare side om side med de landskabelige og naturhistoriske værdier.

Egvad Kommune anmodede på denne baggrund fredningsnævnet om dispensation til forlængelse af fristen for fjernelse af hytterne. Fredningsnævnet meddelte en sådan fristforlængelse sidst frem til den 1. juli 1998.

I fortsættelse heraf blev der nedsat en arbejdsgruppe bestående af repræsentanter for Skov- og Naturstyrelsen, Ringkjøbing Amt, Egvad Kommune, Danmarks Naturfredningsforenings lokalafdeling, Skjern-Egvad Museum og hytteejerne. Gruppen fik til opgave at vurdere mulighederne for at bevare flest mulige af hytterne samt vurdere i hvilket omfang, der i øvrigt burde foretages ændringer af fredningen. Målet var at indføje bestemmelser for arealanvendelsen, så fredningens indhold bliver bragt i overensstemmelse med den faktiske miljøvenlige brug af arealerne, og med nutidige ønsker til driften af et internationalt værdifuldt område.

Arbejdet resulterede i, at Skov- og Naturstyrelsen, Ringkjøbing Amt og Egvad kommune samt Danmarks Naturfredningsforening besluttede at rejse en ny fredningssag.

Fredningsområdet

På Holmsland Klit er der mod vest havklitter, der går over i klithede og hedemose. Øst for landevejen er der hede og mod nord dyrkede marker, alt afgrænset mod Nymindestrømmen af et rørskovsbælte.

Bjålum klit, der omkranser en række mosearealer, er præget af græsser og lav. Nord for Bjålum Klit ligger 3 mindre klitformationer, Store Mjøl, Lille Mjøl og Grønbjerg med hyttebebyggelser.

De resterende dele af området er domineret af vandarealer og store rørskovs- og engarealer. Af de store rørskovsarealer bruges en del til rørskær både langs Nymindestrømmen og længere mod øst. De vidtstrakte enge bliver for størstedelens vedkommende græsset, og omdriftsarealerne bliver mest brugt til græsproduktion.

Der er siden 1977-fredningen etableret parkerings- og rastepladser, opsat fugletårn og lavet udstilling i Nordladen på Tippervej centralt i området.

Arealerne øst for Klitvejen er udpeget som Ramsarområde nr. 2, EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 43 og EF-habitatområde nr. 62 og sammenfattes af Internationalt naturbeskyttelsesområde nr. 69 Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen.

Udpegningsgrundlaget for EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 43 er ynglende Liste I-arter (klyde, rørhøg, mosehornugle og splitterne) samt store forekomster af trækgæsterne knopsvane, pibesvane og sangsvane, kortnæbbet gås, knortegås, gravand, pibeand, krikand, spidsand, skeand, hvinand, store skallesluger og blishøne.

Udpegningsgrundlaget for EF-habitatområde 62 er havlampret, flodlampret, majsild, stavsild, odder, vandranke, flodmundinger, kystlaguner og strandsøer, strandenge, forstrand og begyndende klitdannelser, hvide klitter og vandremiler, stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit), kystklitter med dværgbuskvegetation (klithede), kystklitter med havtorn, kystklitter med gråris, fugtige klitlavninger, næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks og rigkær.

I Regionplan 2001 er hele området udpeget til naturområde. Også i Egvad Kommunes kommuneplan 1997-2008 er arealet udpeget til naturområde, hvoraf følger, at området ikke kan udlægges til anden anvendelse end jordbrug og naturbeskyttelse.

Arealet er som ovenfor nævnt fredet ved Overfredningsnævnets kendelse fra 18. maj 1977.

En stor del af arealerne er omfattet af naturbeskyttelseslovens generelle bestemmelser, §§ 15, 16 og 17 om bygge- og beskyttelseslinier langs strande, åer og skove, § 8 om klitfredede arealer og § 3 om beskyttede naturtyper (søer, moser, heder og strandenge/-sumpe).

Landbrugsarealerne er af amterne udpeget til Særligt Følsomt Landbrugsområde (SFL), for hvilke det er muligt at opnå tilskud til miljøvenlig drift, (MVJ-aftaler).

En stor del af arealerne er i amternes naturtyperegistrering udpeget til ferske enge og få arealer som overdrev. På grund af aftaler med Strukturdirektoratet eller amterne om miljøvenlig drift af landbrugsarealer kan hovedparten af de registrerede ferske enge og overdrev efter aftalernes udløb bruges, som det var muligt i henhold til den gamle fredningskendelse, inden aftalerne blev indgået. Først et år efter aftaleudløb kan arealerne få status som beskyttet fersk eng eller overdrev, jf. undtagelsesbestemmelsen i § 2, stk. 3 i bekendtgørelse nr. 637 af 25. juni 2001 om beskyttede naturtyper.

Fredningnævnets afgørelse

Fredningen indeholder sædvanlige bestemmelser om bebyggelse, terrænændringer og tekniske anlæg m.v.

Der findes enkelte særbestemmelser. Således må en landingsbane for mindre fly på "Kromandens opgrøde" tilhørende Nymindegab Kro anvendes i hidtidigt omfang, dvs. hovedsagelig af gæster til kroen, men ikke til rundflyvning.

Offentlighedens færdsel må foregå på de på fredningskortet viste veje og stier samt i henhold til lovgivningens almindelige regler samt på veje og stier i de tre hyttebyer.

Hytterne på Store Mjøl, Lille Mjøl og Grønbjerg

Et væsentligt led i fredningen er bevarelse af hytterne i hyttebyerne. Der blev i 1995 af Ringkjøbing Amt foretaget en registrering af hytterne. Ved denne registrering blev alle hytterne opmålt og beskrevet samt fotograferet. Der er 327 eksisterende hytter. Der er fastsat detaljerede bestemmelser i fredningen, der skal sikre, at hytteområdet bevarer den nuværende karakter og udformning. Der er bl.a. krav om opretholdelse, medlemskab og beføjelser for den nuværende hytteforening. Endvidere er der forbud mod kloakering og bl.a. bestemmelser om, at hytterne ikke på nogen måde må udvides i forhold til registreringen fra 1995, samt at

hytterne skal vedligeholdes, således at den ydre fremtræden og karakter ikke ændres.

Arealanvendelsen

Et andet led i fredningsforslaget består i en revision af arealanvendelsen. Der har under behandlingen af forslaget været uenighed mellem sagsrejserne og lodsejerne om, hvorledes arealerne måtte anvendes efter Overfredningsnævnets kendelse fra 1977. Baggrunden for denne uenighed var tvivl om, hvilket kortbilag, der viste arealanvendelsen.

Efter opfordring fra sagsrejserne traf fredningsnævnet derfor den 5. februar 2001 afgørelse om:
"at der ved en eventuel ændring af bestemmelserne om arealanvendelsen skal tages udgangspunkt i, at det er *kortet, der senest er rettet i december 1978 (kort 2), der er udtryk for den arealanvendelse, der er gældende inden ændringerne.* ....."
"Begrundelsen er, at lodsejerne har haft en berettiget forventning om, at det er dette kort, der var udtryk for, hvad arealerne måtte anvendes til. Dette har de handlet efter siden afslutningen af forhandlingerne med miljømyndighederne i 1978."

Afgørelsen er ikke indbragt for Naturklagenævnet.

Fredningsnævnet har på baggrund af udtalelser fra Ringkjøbing Amt og Skov- og Naturstyrelsen lagt til grund, at habitatforpligtelsen med den eksisterende arealanvendelse er tilgodeset, idet de eksisterende MVJ-aftaler forventes videreført.

Fredningen indeholder i § 6 i fredningsnævnets afgørelse følgende bestemmelser om arealanvendelsen, idet der henvises til fredningsnævnets kortbilag 1, jf. kortbilag 3, hvor arealer omfattet af MJV-aftaler er markeret. Det fremhæves, at der ikke ved bestemmelserne nedenfor er tilstræbt nogen væsentlige ændringer i forhold til Overfredningsnævnets kendelse af 18. maj 1977.

1. Arealer i omdrift:
Arealerne må fortsat udnyttes landbrugsmæssigt. Brug af sprøjte- og bekæmpelsesmidler kan finde sted. Arealerne må ikke tilplantes, ej heller med juletræer, energiafgrøder eller lignende, og der må ikke etableres nye læhegn. Udskiftning og retablering af eksisterende læhegn kan dog foretages.

2. Vedvarende græsarealer:
Arealerne må ikke opdyrkes eller tilplantes, ej heller med juletræer, energiafgrøder eller lignende, og der må ikke etableres nye læhegn. Udskiftning og retablering af eksisterende læhegn kan dog foretages. Arealerne må omlægges i hidtidigt omfang, men kun med nødvendige rensningsafgrøder. Arealerne må derfor ikke indgå i almindelig omdrift. Arealerne må gødes i hidtidigt omfang. Brug af sprøjte- og bekæmpelsesmidler kan kun finde sted efter indhentet dispensation fra fredningsnævnet. Akutte angreb af stankelbenslarver kan dog bekæmpes uden dispensation fra fredningsnævnet.

3. Øvrige arealer (klitter, rørskove, enge og andet):
Arealerne må ikke opdyrkes/pløjes, tilplantes/gentilplantes, ej heller med juletræer, energiafgrøder eller lignende. Udskiftning og retablering af eksisterende læhegn kan dog foretages, ligesom den eksisterende beplantning omkring fugletårnet må vedligeholdes. Endvidere skal tilplantning med hjælme og lignende være mulig som led i sandflugstbekæmpelse. Brug af sprøjte- og bekæmpelsesmidler kan kun finde sted efter indhentet dispensation fra fredningsnævnet. Akutte angreb af stankelbenslarver kan dog bekæmpes uden dispensation fra fredningsnævnet. Arealerne må gødes i hidtidigt omfang.

Rørskovsarealerne må afskæres i henhold til naturbeskyttelseslovens almindelige bestemmelser.

Klager og bemærkninger til klagerne
En lodsejer, Niels Kristensen (lb.nr. 2) har bl.a. klaget over, at arealet matr.nr. 5mm Lønne Præstegård, Lønne, er angivet som vedvarende græs. Han mener, at arealet hele tiden har været i omdrift. Arealet er af samme grund heller ikke med i MVJ-aftalen med Ribe Amt.

En lodsejer, Lars Tybjerg (lb.nr. 58) har klaget over, at fredningsnævnet ikke har omtalt eller taget hensyn til nogle ændringsforslag, som han fremsatte over for fredningsnævnet.

Han ønsker:
at motorkørsel skal være forbudt i lygtetændingstiden nord for parkeringspladsen på Vesterlundvej ved afgreningen til Bork Havn, bortset fra nødvendig kørsel til stationen på Tipperne,
at motorkørsel forbydes på alle veje (herunder veje på fredningsområdets grænser), der ikke drejer sig om transport til og fra lodsejere eller forpagtere af disses jord. Forbudet skal dog ikke gælde for veje,

der på fredningskortet bilag 2 betegnes "offentlige veje, ubegrænset adgang" og
at veje, stier, parkeringspladser osv. på fredningsområdet og dets grænser kun må vedligeholdes ved anvendelse af naturlige materialer, mens bygningsaffald ikke må anvendes.

De to første forslag er navnlig fremsat med sigte på at reducere generne for fuglelivet.

Ringkjøbing Amt har anført, at kørende færdsel fra Nordladen til Tipperskellet ikke er tilladt i jagtsæsonen (1/9 - 31/12) fra 1 time før solnedgang til 1 time efter solopgang. Hvis forbudet udstrækkes til at gælde som foreslået af Lars Tybjerg, vil det blandt andet betyde, at hytteejerne ikke kan køre i bil til deres hytter om aftenen, hvilket synes urimeligt.

Et forbud mod motorkørsel uden for de asfalterede veje, bortset fra lodsejeres og forpagteres egne transporter, vil være en stor forringelse af forholdene for de mange turister, der hvert år kører til Tipperskellet eller besøger fugletårnet på Værnsande og synes ikke rimeligt.

Vedligeholdelse af veje med bygningsaffald ser ikke pænt ud. Men af hensyn til bestræbelserne på at spare på amtets råstofressourcer bør der ikke være generelt forbud med genbrug af bygningsmaterialer. Det kan eventuelt indføjes i kendelsen, at der ved vedligeholdelse af veje, stier og P-pladser skal foretages afdækning med naturlige materialer.

Bestemmelserne for hytterne

Foreningen af Hytteejere på Værnet har klaget over bestemmelsen om, "at hytter, der forfalder, fjernes af hytteejerforeningen" og bestemmelsen om, "at hytter, der fjernes eller ødelægges ved brand og naturkatastrofer, ikke må genopføres."

Klageren gør gældende, at hytterne er den enkelte hyttejers private ejendom. Foreningen har som privat organisation ingen retlig kompetence til at destruere hytter, som skønnes forfaldne.

Af hensyn til ønsket om at bevare de kulturhistoriske værdier, som knytter sig til de selvgroede hyttebyer, bør fredningsforslagets oprindelige bestemmelse om, at hytterne kan genopføres efter brand og naturkatastrofer, være gældende.

Skov- og Naturstyrelsen har udtalt, at styrelsen er enig i klagen, og at man derfor foreslår fredningsbestemmelserne ændret, så hytterne kan genopføres efter brand og naturkatastrofer, og således at det påhviler hytteejeren at fjerne en forfalden hytte.

Arealanvendelsen

Dansk Ornitologisk Forening (DOF) har i sin klage navnlig anført, at afgørelsen medfører direkte og alvorlige forringelser af de eksisterende beskyttelsesbestemmelser for fuglene og naturen på Værnenegene i forhold til Overfredningsnævnets kendelse fra 1977. Forringelsen af beskyttelsen er i klar modstrid med forpligtelserne i såvel Fuglebeskyttelsesdirektivet som Habitatdirektivet.

Efter Overfredningsnævnets kendelse fra 1977, § 5, må arealer, som ved fredningssagens rejsning den 15. april 1971 henlå som vedvarende græs, overdrev, sump eller rørskov, ikke opdyrkes. Dog må græsarealer pløjes til nødvendige rensningsafgrøder i indtil 3 år ad gangen.

Efter DOFs opfattelse har store dele af de arealer, der i fredningsnævnets nye afgørelse udlægges som vedvarende græsarealer, aldrig været omlagt og for yderligere en dels vedkommende i hvert fald ikke inden for de sidste 10-20 år. Disse arealer er derfor omfattet af beskyttelsen efter naturbeskyttelseslovens § 3.

Fredningsnævnets nye afgørelse gør det imidlertid muligt at oppløje og omlægge arealer, der hidtil har været beskyttet af lovens generelle beskyttelse i § 3, da nævnet kalder det, der hidtil har været betragtet som § 3-beskyttede enge, for vedvarende græsarealer. DOF finder, at dette er meget uheldigt for de interesser, som fredningen skulle være med til at sikre.

Det er efter DOF's mening i strid med naturbeskyttelseslovens formål, når en fredning medfører en dårligere beskyttelse end gældende før fredningen. Dette er ligeledes i strid med Fuglebeskyttelsesdirektivet, hvor Danmark forpligter sig til at sikre levesteder for bestemte arter af ynglefugle og regelmæssigt tilbagevendende trækfuglearter.

DOF ønsker derfor, at "Vedvarende græsarealer" skal være omfattet af samme beskyttelse, som "Øvrige arealer (klitter, rørskove, enge og andet)", således at omlægning stoppes. Man ønsker også konkrete begrænsninger på gødningsanvendelsen på de enkelte delområder og bestemmelser,

der sikrer, hvornår og hvor mange kreaturer, der kan udsættes i de enkelte delområder.

Endelig ønsker man jagtudøvelsen på Værnengene særligt langs grænsen til Tipperreservatet begrænset.

Danmarks Naturfredningsforening har i sin uddybende klage af 3. juli 2003 bl.a. udtalt, at man finder det beklageligt, at der under sagens forberedelse er fremlagt et andet arealanvendelseskort (kort 1), som angiver langt større beskyttede arealer, end det kort (kort 2), som fredningsnævnet har valgt at lægge til grund for sin afgørelse. Det oprindelige kort, var en del af grundlaget for foreningens arbejde med fredningssagen.

Foreningen mener, at det bør fremgå af redegørelsen for fredningens plangrundlag, at området ud over at være EF fuglebeskyttelsesområde 43 og Ramsar-område 2 også er udpeget som EF habitatområde nr. 62 og internationalt naturbeskyttelsesområde nr. 69. Det bør desuden overvejes, om arter og naturtyper, der er grundlag for udpegningen, skal angives for at understrege lokalitetens unikke kvalitet.

Fredningsbestemmelserne skal være i overensstemmelse med de forpligtelser, der følger af områdets status som internationalt naturbeskyttelsesområde. Området skal derfor i den løbende forvaltning administreres i overensstemmelse med Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 477 af 7. juni 2003 om afgrænsning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder. Områdets målsætning skal være at "sikre eller tilvejebringe en gunstig bevaringsstatus" for de naturtyper og arter, der udgør områdets udpegningsgrundlag. Dette fremgår af fredningsnævnets afgørelse som punkt 5 i § 1, men bør gøres til et mere primært formål.

Danmarks Naturfredningsforening udtrykker i øvrigt principiel betænkelighed ved, at internationale forpligtelser på naturområdet i væsentlig grad hviler på tidsbegrænsede, frivillige aftaler mellem lodsejere og myndigheder, (MVJ-aftaler). Desuden forekommer det utrygt, at den optimale sikring og forbedring af Værnengene baseres på en fremtidig mulig forbedring af naturbeskyttelsesloven.

Skov- og Naturstyrelsen mener, at DOF's klage over, at der med fredningsnævnets afgørelse sker en forringelse af Overfredningsnævnets afgørelse af 1977 i relation til arealanvendelsen bygger på to misforståelser:

1. Fredningsnævnet har den 5. februar 2001 truffet afgørelse om, at der ved eventuelle ændringer af bestemmelserne om arealanvendelse skulle tages udgangspunkt i et bestemt kort rettet i december 1978 (kort 2), hvilket kort lodsejerne havde anvendt som grundlag for driften.

Arealanvendelseskortet i fredningsnævnets afgørelse af 29. oktober 2002 er identisk med det kort, som viser, hvordan arealerne måtte anvendes efter Overfredningsnævnets afgørelse i 1977.

2. En stor del af de arealer, som i marken fremstår som enge, der er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3 og derfor i amtets vejledende registrering af beskyttede naturtyper efter lovens § 3 er registreret som § 3 enge, er ikke omfattet af denne beskyttelse. Amtet har foretaget registreringen af § 3-beskyttede arealer ud fra luftfotos og ved besigtigelse, men der er ikke taget højde for, at der på en stor del af arealerne har været aftaler om miljøvenlig drift (MFO og MVJ) fra før 1. juli 1992. Disse arealer er omfattet af undtagelsesbestemmelsen i § 2, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 637 af 25. juni 2001 om beskyttede naturtyper, hvorefter der er mulighed for at genoptage den tidligere udnyttelse af arealerne indtil et år efter aftalens udløb.

For så vidt angår DOF's klage over, at fredningen ikke i tilstrækkeligt omfang lever op til forpligtelserne i EF-fuglebeskyttelsesdirektivet og EF-habitatdirektivet udtaler Skov- og Naturstyrelsen:

Det er styrelsens vurdering, at samspillet mellem fredningsbestemmelserne og de indgåede MVJ-aftaler udgør en tilstrækkelig beskyttelse, og forpligtelserne efter habitat-og fuglebeskyttelsesdirektivet med den eksisterende arealanvendelse er tilgodeset, idet de eksisterende MVJ-aftaler forventes videreført. Såfremt arealdriften mod forventning skulle ændres, må det vurderes, om der er behov for at bringe andre virkemidler i anvendelse for at beskytte området.

Af hensyn til forekomsten af arter, som området er udpeget for at beskytte, kan der være behov for at fastsætte bestemmelser om, at høslet på de i fredningen benævnte "vedvarende græsarealer" og "øvrige arealer" først finder sted efter den 15. juli.

De konkrete behov i forhold til forekomster af sårbare ynglefugle i området er imidlertid ikke kendte, og det er derfor ikke muligt præcist at afgrænse de områder, hvor eksempelvis senere høslet vil være nødven-

digt for at leve op til forpligtelserne. Skov- og Naturstyrelsen forventer, at en sådan vurdering kan finde sted i forbindelse med den kommende aktive forvaltning af området. Folketinget har nu den 25. maj 2004 vedtaget L 146: Forslag til lov om ændring af lov om naturbeskyttelse, lov om planlægning, lov om vandløb og museumsloven. Med vedtagelsen er der tilvejebringe grundlaget for en sådan forvaltning, jf. forslagets kap 2a om internationale naturbeskyttelsesområder.

Skov- og Naturstyrelsen mener i øvrigt i modsætning til DOF, at eventuelle jagtmæssige spørgsmål bør løses efter vildtforvaltningsloven, og at der bør være mulighed for udskiftning af eksisterende læhegn og for retablering af den eksisterende beplantning omkring fugletårnet på Hartkornsværn.

Ringkjøbing Amt har i det hele tilsluttet sig Skov- og Naturstyrelsens udtalelse.

Naturklagenævnets afgørelse

I sagens behandling, herunder besigtigelse og offentligt tilgængeligt møde, har deltaget samtlige 10 medlemmer af Naturklagenævnet: Bent Jacobsen (formand), Ole Pilgaard Andersen, Marie-Louise Andreasen, Peter Christensen, Leif Hermann, Mogens Mikkelsen, Jens Steffensen, Anders Stenild, Poul Søgaard og Jens Vibjerg.

Nævnet udtaler enstemmigt:

Fredningen bør gennemføres i det væsentlige som bestemt af fredningsnævnet. Nævnet lægger herved de af Skov- og Naturstyrelsen og Ringkjøbing Amt tilkendegivne forudsætninger til grund, herunder at fredningens arealanvendelsesbestemmelser sammen med de eksisterende MVJ-aftaler for tiden anses for at udgøre en tilstrækkelig beskyttelse af områdets naturværdier også i relation til de internationale forpligtelser, der følger af, at området er udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde. Der lægges endvidere vægt på, at fredningsmyndighederne vil vurdere, om der er behov for at bringe andre virkemidler i anvendelse for at beskytte området, såfremt de eksisterende MVJ-aftaler ikke videreføres, og arealdriften således mod forventning skulle ændres.

Nævnet finder ikke, at der er behov for i fredningen at fastsætte særlige bestemmelser om jagt, men at de jagtmæssige spørgsmål indtil videre bør løses efter vildtforvaltningsloven.

Vedrørende den eksisterende beplantning omkring fugletårnet på Hartkornsværn bestemmes det, at plejemyndigheden skal have ret til at fjerne eksisterende beplantning og eventuelt erstatte den med blandet løvtræsbeplantning.

Det bestemmes endvidere, at arealet på matr.nr. 5mm Lønne Præstegård, Lønne, der må benyttes som landingsplads, må drives som hidtil, dvs. være i omdrift.

Vedrørende det rejste spørgsmål om genbrug af bygningsmaterialer til vedligeholdelse af veje, stier og parkeringspladser bestemmes det, at der skal ske afdækning med grus eller andet naturligt materiale. Af de af Ringkjøbing Amt anførte grunde findes det endvidere ikke hensigtsmæssigt at indføje yderligere restriktioner for færdsel med motorkøretøjer.

Det bestemmes, at pligten for hytteforeningen til at fjerne hytter, der forfalder, udgår, samt at der indføjes en ret for den enkelte hyttejer til at genopføre en hytte efter brand mv.

Vedrørende stier bestemmes det, at de af fredningsnævnet foreslåede stier skal fastlægges i fredningen. Som følge heraf tilkendes lodsejerne sædvanlig stierstatning. I forbindelse med at stierne fastlægges i fredningen, er der kommet enkelte ønsker fra lodsejerne om mindre ændringer af stiforløbet, som Ringkøbing Amt har kunnet anbefale, og som nævnet har imødekommet. Der er endvidere fra bestyrelsen for Dagsletters Værn og Gl. Værn kommet ønsker om nærmere indhold af informationstavler, herunder bl.a. med angivelse af tidsmæssige begrænsninger i jagtsæsonen for offentlighedens færdsel på visse stier. Disse ønsker er kun delvist imødekommet.

Idet fredningsnævnets afgørelse af 29. oktober 2002 ophæves, fastsættes følgende fredningsbestemmelser for fredningsområdet, der er afgrænset som vist på fredningskort, der hører til Naturklagenævnets afgørelse (kort I og kort II). Fredningen omfatter helt eller delvist de på vedhæftede matrikelfortegnelse anførte ejendomme.

§ 1. Fredningens formål

Fredningen har til formål at bevare og forbedre områdets landskabelige, naturmæssige og kulturelle værdier, herunder at medvirke til at skabe grundlag for at sikre og genoprette en gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, det internationale naturbeskyttelsesområde er udpeget for at beskytte.

Fredningen skal endvidere sikre offentlighedens adgang til de dele af området, hvor dette er foreneligt med naturværdierne.

Fredningen har særligt til formål: at opretholde Værnengene og engområderne langs Nymindestrømmen samt poldene som åbne landskaber med rørskove og græssede enge og strandenge, som tilgodeser plantelivet og herudover især vade- og andefugle samt gæs knyttet til disse landskabstyper, at opretholde Bjålum Klit og klitområderne på Holmsland som åbne klitområder, samt at sikre at hyttebyerne på Store Mjøl, Lille Mjøl og Grønbjerg fortsat kan henligge som primitive hyttebyer med hytternes nuværende størrelse og faciliteter.

§ 2 Bebyggelse mv.

Der må ikke opføres ny bebyggelse, herunder tilbygninger, boder, skure, hytter, opstilles campingvogne eller andre letflyttelige indretninger. Der må ikke ske teltning eller campering i området.

Opførelse/opstilling af læskure, staklader og lignende, der er nødvendige for en ejendoms drift som landbrugsejendom, kan ske med fredningsnævnets godkendelse af placering og udformning. Fredningen er ikke til hinder for midlertidig opstilling af nødvendige arbejdsskure i forbindelse med rørrensning.

§ 3 Terrænændringer, afvanding mv.

Der må ikke ske terrænændringer, herunder udnyttelse af råstoffer, foretages yderligere afvanding eller tilsvarende indgreb. Undtaget fra forbudet mod terrænændringer er alene arbejder i forbindelse med sandflugtsbekæmpelse, vedligeholdelsesarbejder på klitter og dæmninger samt vedligeholdelsesmæssige oprensninger af bestående kanaler og grøfter, som er nødvendige for opretholdelse af den landbrugsmæssige og fiskerimæssige udnyttelse af arealerne.

Store Lo vest for vejen og Gødelen kan oprenses til sejlads. Inden oprensningen skal tilsynsmyndigheden kontaktes og tilsynmyndighedens anvisninger om oprensningen skal efterkommes af hensyn til bevarelse af Vandranke.

§ 4 Tekniske anlæg mv.

Der må ikke opføres tekniske anlæg mv., såsom master, vindmøller eller skæmmende indretninger.

Der må ikke etableres andre faste anlæg såsom dambrug, dyrefarme, herunder hjorte- og minkfarme, motorbaner, landingsbaner, skydebaner, oplagspladser, lossepladser eller henkastes affald. Dog skal oplagspladser til høstede tagrør respekteres.

Den eksisterende landingsbane på "Kromandens opgrøde", matr.nr. 5mm Lønne Præstegård, Lønne må anvendes i hidtidigt omfang.

De på kort I viste panserspærringer må ikke fjernes eller ændres uden tilladelse fra fredningsnævnet. På de militære øvelsesarealer kan der foretages mindre anlægsarbejder, hvis udformning og placering er godkendt af fredningsnævnet.

§ 5. Veje

Der må ikke anlægges nye veje. Jordbrugsmæssigt nødvendige markveje kan anlægges efter fredningsnævnets godkendelse. Reparation og vedligeholdelse af veje kan ske ved genbrug af bygningsmaterialer, men der skal ske afdækning med grus eller andet naturligt materiale.

§ 6. Arealanvendelse

Fredningens anvendelsesbestemmelser for arealerne fremgår af kort II. På kortet er endvidere vist arealer hvor der er ingået MVJ-aftaler. Fredningen indeholder følgende bestemmelser for arealanvendelsen:

§ 6.1 Arealer i omdrift

Arealerne må fortsat udnyttes landbrugsmæssigt. Brug af sprøjte- og bekæmpelsesmidler kan finde sted. Arealerne må ikke tilplantes, ej heller med juletræer, energiafgrøder eller lignende, og der må ikke etableres

nye læhegn. Udskiftning og retablering af eksisterende læhegn kan dog foretages.

§ 6.2 Vedvarende græsarealer

Arealerne må ikke opdyrkes eller tilplantes, ej heller med juletræer, energiafgrøder eller lignende, og der må ikke etableres nye læhegn. Udskiftning og retablering af eksisterende læhegn kan dog foretages. Arealerne må omlægges i hidtidigt omfang, men kun med nødvendige rensningsafgrøder. Arealerne må derfor ikke indgå i almindelig omdrift. Arealerne må gødes i hidtidigt omfang. Brug af sprøjte- og bekæmpelsesmidler kan kun finde sted efter indhentet dispensation fra fredningsnævnet. Akutte angreb af stankelbenslarver kan dog bekæmpes uden dispensation fra fredningsnævnet.

§ 6.3 Øvrige arealer (klitter, rørskove, enge og andet)

Arealerne må ikke opdyrkes/pløjes, tilplantes/gentilplantes, ej heller med juletræer, energiafgrøder eller lignende. Udskiftning og retablering af eksisterende læhegn kan dog foretages. For den eksisterende beplantning omkring fugletårnet på Hartkornsværn har plejemyndigheden ret til at fjerne beplantningen og erstatte den med blandet løvtræsbeplantning.

Endvidere skal tilplantning med hjælme og lignende være mulig som led i sandflugtsbekæmpelse. Brug af sprøjte- og bekæmpelsesmidler kan kun finde sted efter indhentet dispensation fra fredningsnævnet. Akutte angreb af stankelbenslarver kan dog bekæmpes uden dispensation fra fredningsnævnet. Arealerne må gødes i hidtidigt omfang.

Rørskovsarealerne må afskæres i henhold til naturbeskyttelseslovens almindelige bestemmelser.

§ 7 Pleje

Såfremt ejerne og brugerne ikke driver arealerne i overensstemmelse med fredningens formål, har plejemyndigheden ret til at pleje arealer ved græsning, slåning mv.

De nærmere retningslinier for pleje af de privatejede arealer skal fremgå af plejeplaner, der udarbejdes af plejemyndigheden.

Der nedsættes et plejeudvalg bestående af 1 repræsentant for hver af sagsrejserne samt 3 repræsentanter for lodsejerne. Plejeudvalget er rådgivende for plejemyndigheden og skal have forelagt endelige plejeplaner til udtalelse.

Såfremt der ikke opnås enighed mellem plejemyndigheden og lodsejerne om plejeforanstaltninger, forelægges spørgsmålet for fredningsnævnet til afgørelse. I det omfang de private lodsejere ikke selv ønsker at udføre plejen, kan plejemyndigheden foretage den uden udgift for ejeren af arealet.

Om udarbejdelse af plejeplaner og gennemførelse af plejeforanstaltninger henvises i øvrigt til de til enhver tid gældende regler om pleje af fredede arealer, for tiden Miljø- og Energiministeriets bekendtgørelse nr. 837 af 4. september 2000.

§ 8 Almenhedens færdsel og ophold samt udlæg af stier mv.

De på kort I viste stier anlægges og vedligeholdes til gående færdsel i fornødent omfang af amtet. Detaljer i stiforløbet aftales med de berørte lodsejere ved stiernes anlæg. Der er eller kan udlægges parkeringspladser, fugletårn og udstilling som vist på kortet. Der kan efter aftale med lodsejerne og efter fredningsnævnets nærmere godkendelse laves yderligere mindre stianlæg, opstilles fugletårne, fugleskjul mv. Anlæg, reparation, vedligeholdelse mv. foretages af amtet uden udgifter for lodsejerne. Reparation og vedligeholdelse af stier og parkeringspladser kan ske ved genbrug af bygningsmaterialer, men der skal ske afdækning med grus eller andet naturligt materiale.

Amtet har efter aftale med lodsejerne ret til at opsætte informationstavler, affaldskurve, bænke og lignende. Såfremt ejerne forlanger det, skal amtet ved stiernes begyndelse opstille informationstavler hvoraf det fremgår, at henkastning af affald og fodring af dyr er forbudt, at færdsel udenfor de anlagte stier er forbudt, at der i indhegningerne findes kreaturer og herunder lejlighedsvis også tyre, at al færdsel på stierne/i fennerne sker på eget ansvar, samt at hunde skal holdes i snor.

Kørende og gående færdsel kan ske på de på kort I viste veje, og gående færdsel kan ske på de viste stier samt på veje og stier i de tre hyttebyer.

Fredningsnævnet kan i jagtsæsonen (1. september - 31. december) fastsætte begrænsninger i offentlighedens gående færdsel på de på kortbilaget viste stier.

Uden for de viste veje og stier må kørende færdsel, bortset fra kørende færdsel i forbindelse med arealernes jordbrugsmæssige udnyttelse, kun ske efter fredningsnævnets nærmere godkendelse.

I jagtsæsonen (1. september - 31. december) er der i tiden fra 1 time før solnedgang og til 1 time efter solopgang ikke adgang til færdsel med motordrevne køretøjer på vejen mellem nordladen og grænsen til fuglereservatet "Tipperne".

I øvrigt har offentligheden ret til at færdes og opholde sig på landarealerne efter naturbeskyttelseslovens almindelige regler. På de af Miljøministeriet ejede arealer kan fredningsnævnet fastsætte yderligere begrænsninger i offentlighedens adgang i forbindelse med supplerende fredning af søterritoriet Ringkøbing Fjord samt statens tilgrænsende landarealer.

§ 9 Hytterne på Store Mjøl, Lille Mjøl og Grønbjerg

§ 9.1 Der må ikke opføres nye hytter.

§ 9.2 De 327 eksisterende hytter kan bevares i området under forudsætning af, at arealer med hytter ikke udstykkes yderligere, at den nuværende hytteejerforening opretholdes, og at der mellem hytteejerforeningen og lodsejerne udarbejdes en standardlejekontrakt, hvori åremål og pris er fastsat. Standardlejekontrakten godkendes af fredningsnævnet og kan ikke fraviges.

§ 9.3 For hytteområderne gælder, at der ikke må ske kloakering, at der ikke må opsættes hegn og master, herunder flagstænger, antenner, paraboler, solcelleanlæg og lignende, vindmøller, plantes hække, træer eller buske eller etableres græsplæner, og at det skal være muligt at opstille affaldscontainere i kommunalt regi.

§ 9.4 For den enkelte hytte gælder herudover,

1. at hytteejerne skal være medlemmer af den nuværende hytteejerforening,
2. at hytteejerne skal opfylde betingelserne for at erhverve sommerhuse,

3. at hver hytteejer højst må eje én hytte. Hytteejerforeningen kan dog eje flere hytter som gæstehytter,
4. at den enkelte hytte ikke udlejes og i øvrigt ikke anvendes udover, hvad lov om sommerhuse og campering tillader,
5. at hytterne ikke på nogen måde må udvides i forhold til "Registrering af Hytterne på Værnengene" af 6. november 1995. Hytternes areal må således ikke udvides - heller ikke ved etablering af terrasser, udhuse eller lignende, ligesom de ikke må udvides i højden,
6. at der i hytterne ikke må indlægges vand og el,
7. at hytterne skal vedligeholdes, således at den ydre fremtræden og karakter ikke ændres. Ved udskiftning af tag- og facadebeklædning skal det i første række ske med materialer helt identisk med de tidligere eller, hvis dette ikke er muligt med materialer med samme ydre fremtræden,
8. at hytter, der forfalder, fjernes af hytteejeren,
9. at såfremt en hytte skal gennem en større renovering, som for eksempel udskiftning af sokkel, tag eller ydervægge eller ved delvis genopførelse efter en mindre beskadigelse, skal amtet godkende udskiftningen, herunder materialerne, der anvendes, samt
10. at ejeren har en ret til at genopføre hytter der ødelægges ved brand eller naturkatastrofer. Amtet skal godkende projektet, herunder materialerne, der anvendes.

§ 9.5 Ved overtrædelse af ovennævnte bestemmelser kan hytten for ejers regning fjernes af amtet.

§ 9.6 Senest 1 år fra dags dato skal de enkelte hytter og områderne mellem hytterne bringes i overensstemmelse med ovennævnte bestemmelser, og de pågældende hytteejere skal fjerne eksisterende indretninger, der er i strid med bestemmelserne. Såfremt hytteejerne ikke selv bringer forholdene i orden, kan amtet gøre dette for ejers regning.

§ 10 Dispensation

Fredningsnævnet kan meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål, jf. naturbeskyttelseslovens § 50.

§ 11 Tilladelser efter naturbeskyttelsesloven og anden lovgivning

De anførte fredningsbestemmelser træder i stedet for følgende tilladelser efter naturbeskyttelsesloven og planloven, jf. naturbeskyttelseslovens § 38, stk. 6.:

Lov om naturbeskyttelse (lovbekendtgørelse nr. 85 af 4. februar 2002):

§ 3 om beskyttede naturtyper mv. med henblik på eventuel opsætning af fugletårn og fugleskjul, jf. fredningsbestemmelsens § 8.

Lov om planlægning (lovbekendtgørelse nr. 763 af 11. september 2002):

§ 35 om bebyggelse og ændret anvendelse af landzonearealer i forbindelse med bevaring af hytterne, jf. fredningsbestemmelsens § 9, samt lovens § 35 om eventuel opsætning af fugletårn og fugleskjul, jf. fredningsbestemmelsens § 8.

§ 12 Ophævelse af tidligere fredning

Overfredningsnævnets kendelse af 18. maj 1977 vedrørende fredning af et ca. 2.600 ha. stort areal mellem "Tipperne" og Nymindegab, beliggende i Egvad og Holmsland Kommuner i Ringkjøbing Amt og i Blåbjerg kommune i Ribe Amt, ophæves.

På Naturklagenævnets vegne

Bent Jacobsen

viceformand

Afgørelsen er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. naturbeskyttelseslovens § 82. Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. lovens § 88, stk. 1.

Fortegnelse over matrikelnumre
der helt eller delvist er omfattet af Naturklagenævnets afgørelse
af 24. juni 2004.

Bjålum, Gammel- og Ny Værn Enge, Sdr. Bork.

1a, 1b, 1c, 1d, 1e, 1f, 1g, 1h, 1i, 1k, 1l, 1m, 1n, 1o, 1p, 1q, 1r, 1s, 1t, 1u, 1v, 1x, 1y, del af 2, 3a, 3b, 4b, 4c, 4d, 4e, 4f, 4g, 4h, 4i, 4k, 4l, 4m, 4n, 4o, 4p, 4q, 4r, 4s, 4t, 4u, 4v, 4x, 4y, 4z, 5c, 6, 7a, 9c, 10a, 10c, 13a, 13b, 14a, 14b, 14d, 15a, 18a, 18c, 19, 20, 21a, 23b, 23c, 24a, 25, 26a, 26b, 27, 29, 30, 31, 32, 33a, 33b, 38b, 39a, 39c, 40a, 40b, 41a, 41b, 42, 43a, 43b, 44b, 45a, 45b, 45c, 46c, 47a, 47c, 47d, 48b, 49a, 49d, 50b, 51b, 52b, 53a, 53b, 54b, 55b, 56, 59, 60, 61, 65, 66, 68, 69, 71, 72, 73, 82, 83.

Søgård Hgd., Holmsland Klit.

156ad, 156af, 156ak, 156am, 156ao, 156ap, 156aæ, 156aø, 156aiu, 156arq, 156avt, del af 156aøg, 156aøo, 156aøs, 156aøt, 156aøu, 156aøv, 156aøy, 156aøx, 156cd, 156cn, del af 156h, 156hk, 156p, 156pm, 156u, 156z, 316, 317.

Bjerregaard, Lønne.

156ay, 156az, 156baq, 156bar, 156eg, 156ei, 156æ, 156ø.

Lønne Præstegård, Lønne.

5a, 5b, 5bh, 5ck, 5ev, 5hh, 5ii, 5kk, 5ll, 5mm, 5nø, 5o, 5ob, 5og, 5of, 5oh, del af 5pp, 77, 78, 79.

REG. NR. 7996.00

Naturklagenævnets afgørelse
af 24. juni 2004
om erstatning i anledning af fredning af Værnengene i Egvad og Holmsland kommuner, Ringkjøbing Amt og Blåbjerg Kommune, Ribe Amt
(sag nr. 03-111/650-0003)

Fredningsnævnet for Ringkjøbing Amt har den 29. oktober 2002 truffet afgørelse om fredning af Værnengene, et ca. 2.600 ha stort areal beliggende mellem "Tipperne" og Nymindegab i Ringkjøbing Fjords sydvestlige hjørne. Der er ikke rejst erstatningskrav i anledning af fredningen og fredningsnævnet har ikke tilkendt erstatning for fredningen, således som den er gennemført.

Naturklagenævnets afgørelse

I sagens behandling, herunder besigtigelse og offentligt tilgængeligt møde, har deltaget samtlige 10 medlemmer af Naturklagenævnet: Bent Jacobsen (formand), Ole Pilgaard Andersen, Marie-Louise Andreasen, Peter Christensen, Leif Hermann, Mogens Mikkelsen, Jens Steffensen, Anders Stenild, Poul Søgaard og Jens Vibjerg.

Nævnet udtaler:

Ved anden afgørelse af dags dato har Naturklagenævnet tiltrådt, at Værnengene i Egvad og Holmsland Kommuner, Ringkjøbing Amt og Blåbjerg Kommune, Ribe Amt fredes efter naturbeskyttelseslovens kapitel 6, med en række mindre ændringer af de fredningsbestemmelser, som fredningsnævnet har fastsat.

Nævnet har i den forbindelse bestemt, at de af fredningsnævnet foreslåede stier fastlægges i fredningen, og at der som følge heraf til-

kendes lodsejerne erstatning for det tab, som fredningen påfører dem, jf. naturbeskyttelseslovens § 39, stk. 1.

I forbindelse med fastlæggelsen af stierne har Sydvestjydsk Landboforening Varde for lb.nr. 39 over for Naturklagenævnet taget forbehold for erstatning vedrørende etablering af fugleskjul på Dagslettenes Værn, matr.nr. 3a, Bjålum, Gammel- og Ny Værn Enge, Sdr. Bork, når størrelse og omfang heraf kendes.

Naturklagenævnet fastsætter erstatningen for nye stier til 30 kr. pr. lb.m. samt 15 kr. pr. lb.m. for stier ad eksisterende sti/vej. At fredningen herudover giver mulighed for etablering af et fugleskjul, ses ikke at være et forhold, der kan begrunde en særskilt erstatning.

Erstatningen efter naturbeskyttelseslovens § 39, stk. 1, fastsættes herefter således, idet de beregnede erstatninger oprundes i hele hundrede:

Lb. nr./lodsejer	**Ad eksisterende sti/vej 15 kr./lb.m.**	**Ny sti - 30 kr./lb.m.**	**Fredningserstatning**
7 - Niels Jørgen Sommer Madsen og Søren Christian Sommer Madsen	80 m over matr.nr. 10c, Bjålum Gammel- og Ny Værn Enge, Sdr. Bork	230 m over matr.nr. 10c, Bjålum Gammel- og Ny Værn Enge, Sdr. Bork	8.100 kr.
8 - Henning Højhus Jensen	70 m over matr.nr. 14d, Bjålum Gammel- og Ny Værn Enge, Sdr. Bork		1.050 kr.
9 - Jens Marius Bloch		80 m over matr.nr. 18c, Bjålum Gammel- og Ny Værn Enge, Sdr. Bork	2.400 kr.
10 - Niels Kr. Nedergaard og Ingrid Nedergaard		120 m over matr.nr. 13b, Bjålum Gammel- og Ny Værn Enge, Sdr. Bork	3.600 kr.
20 - Karen E. Sommer Larsen	650 m over matr.nr. 19, Bjålum Gammel- og Ny Værn Enge, Sdr. Bork		9.750 kr.
21 - Claus Sommer		180 m over matr.nr.	

		15a, Bjålum Gammel- og Ny Værn Enge, Sdr. Bork	5.400 kr.
23 - Poul Erik Ahle		300 m over matr.nr. 43a, Bjålum Gammel- og Ny Værn Enge, Sdr. Bork	9.000 kr.
26 og 33 - Helge Agersnap Thomsen	350 m over matr.nr. 41a, Bjålum Gammel- og Ny Værn Enge, Sdr. Bork	110 m over matr.nr. 14b, Bjålum Gammel- og Ny Værn Enge, Sdr. Bork 430 m over matr.nr. 42, Bjålum Gammel- og Ny Værn Enge, Sdr. Bork	21.450 kr.
30 - Niels Ove Hansen	90 m over matr.nr. 23c, Bjålum Gammel- og Ny Værn Enge, Sdr. Bork		1.350 kr.
31 - Claus Bertram Sommer Thomsen	70 m over matr.nr. 82, Bjålum Gammel- og Ny Værn Enge, Sdr. Bork		1.050 kr.
32 - Sdr. Bork Menighedsråd	370 m over matr.nr. 14a, Bjålum Gammel- og Ny Værn Enge, Sdr. Bork	250 m over matr.nr. 14a, Bjålum Gammel- og Ny Værn Enge, Sdr. Bork	13.050 kr.
39 - Dagslætters Værn - Sti ved Falen 39 - Dagslætters Værn	340 m over matr.nr. 3a, Bjålum Gammel- og Ny Værn Enge, Sdr. Bork 290 m over matr.nr. 3a, Bjålum Gammel- og Ny Værn Enge, Sdr. Bork	600 m over matr.nr. 3a, Bjålum Gammel- og Ny Værn Enge, Sdr. Bork	27.450 kr.
40 - Gl. Værn - Sti ved Falen	160 m over matr.nr. 2, Bjålum Gammel- og Ny Værn Enge, Sdr. Bork		2.400 kr.

Erstatning i alt kr. 106.050.

De tilkendte erstatningsbeløb, i alt 106.050 kr., forrentes efter naturbeskyttelseslovens § 39, stk. 3, fra datoen for Naturklagenævnets afgørelse med en årlig rente, der svarer til Danmarks Nationalbanks diskonto.

Fredningsnævnet har tilkendt en række ejere i alt 40.000 kr. i godtgørelse for sagkyndig bistand, der er udbetalt til Sydvestjysk Landboforening.

I godtgørelse for sagkyndig bistand under sagens behandling for Naturklagenævnet tillægges de ejere, som har været repræsenteret ved Sydvestjysk Landboforening 9.000 kr. incl. moms, der udbetales direkte til Landboforeningen. Endvidere tillægges "Foreningen af hytteejere på Værnet", i godtgørelse for sagkyndig bistand for Naturklagenævnet 18.593,75 kr. incl. moms, der udbetales direkte til advokat Arne Paabøl Andersen. Godtgørelse til udbetaling i alt 27.593,75 kr.

Af den samlede erstatning på 106.050 kr., renter samt omkostninger udreder staten ved Miljøministeriet 75% og Ringkjøbing Amt 25 %, jf. naturbeskyttelseslovens § 49, stk. 3.

Naturklagenævnets afgørelse om erstatningsudmålingen (men ikke størrelsen af det tillagte godtgørelsesbeløb) kan efter naturbeskyttelseslovens § 45 påklages til Taksationskommissionen af de ejere, for hvis vedkommende Naturklagenævnet har skærpet fredningsbestemmelserne. Afgørelsen kan tillige påklages af Ringkøbing Amt og Miljøministeriet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, Naturklagenævnets afgørelse er meddelt den klageberettigede.

Klage skal indgives skriftligt til Naturklagenævnet, Frederiksborggade 15, 1360 København K., der videresender klagen til Taksationskommissionen.

På Naturklagenævnets vegne

Bent Jacobsen

Bent Jacobsen
viceformand

FREDNINGSNÆVNET>

SCANNET

AFGØRELSE

af 29. oktober 2002

Fredning af

VÆRNENGENE

i Egvad og Holmsland kommuner, Ringkjøbing Amt,
og Blåbjerg kommune, Ribe Amt.
RAF 51/98

RETTEN I HERNING, 2. AFDELING
Nygade 1-3, 7400 Herning
Tlf. 97 22 22 00 E-mail: f-naevn@get2net.dk

Ind. SN 2001 12 11/11-0005
20 DEC. 2002

Den 29. oktober 2002 blev i sagen

R.A.F. 51/98

Fredning af Værnengene i Egvad og Holmsland kommuner, Ringkjøbing Amt, og Blåbjerg kommune, Ribe Amt

afsagt sålydende

KENDELSE:

Ved Overfredningsnævnets kendelse af 18. maj 1977 blev et areal af ca. 2.600 ha beliggende mellem "Tipperne" og Nymindegab, beliggende i Egvad kommune og Holmsland kommune i Ringkøbing amt og Blåbjerg kommune i Ribe amt fredet. Fredningens indhold gik ud på, at arealerne blev bevaret i deres daværende tilstand samt, at en eksisterende hyttebebyggelse skulle fjernes inden for nærmere angiven frist. Sagsrejser var fredningsplanudvalget for Ringkjøbing amt, der i en skrivelse af 30. marts 1971 begærede fredningssagen rejst. I kendelsen refereres planudvalgets motivering for fredningen således, at "*det på grundlag af den af naturfredningskommissionen foretagne opdeling af det danske landskab, hvorved visse landskaber med særlig rigdom i videnskabelig henseende er udpeget som fremtidige naturparker, ved et supplerende analysearbejde er godtgjort, at landskabet mellem Skallingen i Ribe amt og Tipperne i Ringkøbing amt udgør et landskab, som i ganske særlig grad fortjener, at der gøres en indsats for at beskytte landskabet og bevare dets værdier såvel af hensyn til de videnskabelige og undervisningsmæssige interesser som af hensyn til befolkningens muligheder for at opleve frie åbne landskaber. I den nordlige del af området er der gennem offentlige erhvervelser og fredninger sket en sikring af meget væsentlige arealer, men i andre privatejede dele af området er der en betydelig konflikt mellem fredningsinteresserne og en gennem de senere år stadigt tiltagende ulovlig bebyggelse af jagthytter og sommerhuse.*" Det anføres videre i kendelsen under overskriften B. Nærmere om områderne. "*Fredningspåstanden omfattede de – senere fredede – ca. 2.600 ha omkring Værnengene, Bjålum klit og Nymindestrømmen, der henligger som klitter, enge og rørskove, afbrudt af de enkelte dyrkede områder. Landskabet er dannet ved samspillet mellem udløbet fra Ringkøbing fjord og Vesterhavet. På Holmsland klit findes mod vest havklitter, mens arealerne mod øst henligger som delvis ekstensivt udnyttede landbrugsarealer, afgrænset mod Nymindestrømmen af et smalt rørskovbælte.*
Nymindestrømmen, der er rester af det nu lukkede udløb fra Ringkøbing fjord til Vesterhavet, er allerede tidligere fredet fra Nymindegab mod syn ved kendelse afsagt af fredningsnævnet for Ribe amt den 20. september 1947.
Påstanden i nærværende sag omfattede blandt andet den resterende del af Nymindestrømmen, der som en bred å med rørbevoksede holme slynger sig mellem Holmsland klit og Bjålum klit, hvis grå klitter omkranser en række hedekær.
Nord og øst for Bjålum klit strækker sig store eng- og rørskovsarealer med større og mindre fladvandede søer og loer – kun afbrudt af tre markante klitformationer, "Store Mjøl", "Lille Mjøl" og "Grønbjerg".
Størstedelen af engarealerne henligger som permanente græsningsarealer, medens en række lodder syd og nord for klitformationerne er taget i anvendelse til agerbrug. Der findes i området en righoldig ynglebestand af strandengs- og rørskovfugle, og forår og efterår raster og fouragerer store flokke af vade- og svømmefugle dels i området, dels på det umiddelbart nord for liggende reservat "Tipperne"."

Overfredningsnævnets kendelse havde herefter følgende fredningsbestemmelser:

"a. Generelle bestemmelser.

§ 1. Arealerne skal med nedenfor nævnte undtagelser bevares i deres nuværende tilstand. Der må ikke opføres bygninger, opstilles boder, skure, telte, campingvogne eller andre letflyttelige indretninger af bygningsmæssig karakter, master eller andre lignende indretninger bortset fra skydetønder. Undtaget fra forbudet mod opførelse af ny bebyggelse er alene driftsbygninger og skure (læskure, staklader og lignende), som er erhvervsøkonomisk nødvendige for landbrug, idet sådanne bygninger kan opføres, når deres udseende og placering er godkendt af fredningsnævnet, efter at nævnet har indhentet en udtalelse fra naturfredningsrådet. Krav til sådanne bygninger og skure bør stilles således, at disse ikke fordyres eller bliver mindre praktiske.

§ 2. Der må ikke foretages terrænændringer ved afgravning, påfyldning og lignende. Nærværende bestemmelse er ikke til hinder for, at den enkelte lodsejer udnytter eksisterende grusforekomster på den af ham ejede jord til eget brug og i samme omfang som hidtil mod pligt til at retablere forholdene i marken efter udnyttelsen. Undtaget fra forbuddet mod terrænændringer er i øvrigt alene arbejder i forbindelse med sandflugtsdæmpning, vedligeholdelsesarbejder på klitter og dæmninger samt oprensning af bestående kanaler og grøfter, som er nødvendig for den nuværende landbrugsmæssige udnyttelse af arealerne.
Efter tilladelse fra fredningsnævnet kan der foretages anlæg af kanaler, veje og søer, som står i forbindelse med landbrugsmæssige eller jagtmæssige formål, samt anlæg af diger på samme måde som hidtil til forøgelse af den naturlige tilvækst af landbrugsarealerne.
Der må ikke etableres nogen form for dambrug i området.

§ 3. Der må ikke etableres bilophugningspladser og lossepladser eller henkastes affald.

§ 4. Der må ikke beplantes eller tilsås med træer og buske, bortset fra tilvejebringelse af beplantning omkring eksisterende beboelses- og landbrugsbygninger, som forbliver eller etableres i området. Fredningsnævnet kan dog tillade beplantning i øvrigt, når særlige grunde såsom behov for læplantning taler derfor.

§ 5. Arealer, som ved fredningssagens rejsning den 15. april 1971 henlå som vedvarende græs, overdrev, sump eller rørskov, må ikke opdyrkes. Dog må græsarealer pløjes til nødvendige rensningsafgrøder i indtil 3 år ad gangen.

§ 6 a. Der må ikke uden fredningsnævnets samtykke anvendes kemiske bekæmpelsesmidler på arealer, der henligger som græs, overdrev, sump eller rørskov. Fredningsnævnet kan kun give et sådant samtykke efter indhentet udtalelse fra naturfredningsrådet.

b. Rørskovsarealerne må afskæres. Afhøstning og bortkørsel af rør og redskaber i selve rørskovsarealerne skal ske i perioden mellem den 1. september og 15. marts. Fredningsnævnet kan under særlige forhold tillade, at denne periode udstrækkes. En sådan tilladelse kan kun gives efter indhentet udtalelse fra naturfredningsrådet.

c. De på områderne "Store Mjøl", "Lille Mjøl" og "Grønbjerg" eksisterende jagthytter og sommerhuse, der ikke måtte være krævet fjernet i henhold til anden lovbestemmelse, skal fjer-

nes, når de, der var ejere af bebyggelserne den 30. marts 1971, opgiver brugen af disse, og i alle tilfælde senest den 1. januar 1995. Retten til den fortsatte brug gælder tillige en ejers efterlevende ægtefælle. Jagthytterne og sommerhusene kan således ikke gøres til genstand for salg.
Der må ikke foretages nogen udvidelse af hytterne og sommerhusene.
Der tillægges fredningsplanudvalget ret til for egen regning at fjerne huse og hytter, der ikke længere er i brug.

d. Af hensyn til den brug, almenheden lovligt kan gøre af arealerne, kan fredningsnævnet tillade, at fredningsplanudvalget og/eller kommunalbestyrelsen efter aftale med ejerne og jagtrådet anlægger stier og parkeringspladser samt opsætter anvisningsskilte, eventuelt indeholdende færdselsregler. I forbindelse hermed tages der stilling til spørgsmål om hegn, sandflugtsbekæmpelse m.v.

e. Arealerne kan af fredningsplanudvalget eller af ejerne med fredningsplanudvalgets forudgående tilladelse undergives en særlig landskabspleje med det formål at sikre eller udbygge arealernes videnskabelige og rekreative værdier. Forinden fredningsplanudvalget tillader en ejer at foretage sådan landskabspleje eller selv lader foretage denne, skal udvalget indhente naturfredningsrådets udtalelse om den påtænkte foranstaltning.

f. Såfremt den hidtidige driftsform ikke praktiseres af ejerne eller brugerne, og vedkommende areal som følge deraf ændrer karakter, skal fredningsplanudvalget være berettiget til, efter at have indhentet naturfredningsrådets udtalelse og efter forudgående varsel til ejeren og uden udgift for denne, at lade arealerne afgræsse eller på anden måde behandle, således at den nuværende landskabelige karakter bevares.

g. Der tillægges almenheden adgang til kørende og gående færdsel på de på medfølgende kort angivne veje og til gående færdsel på de på kortet viste stier. I jagtsæsonen (1/8 – 31/12) er der i tiden fra 1 time før solnedgang og til 1 time efter solopgang ikke adgang til færdsel med motordrevet køretøj på vejen mellem Nordladen og grænsen til fuglereservatet "Tipperne".

h. Nærværende kendelse er ikke til hinder for lovlig udøvelse af sædvanlig jagtkontrol.

§ 7. Påtaleberettiget for Ringkøbing amt er fredningsnævnet for Ringkøbing amts fredningskreds.
Påtaleberettiget for Ribe amt er fredningsnævnet for Ribe amts fredningskreds."

Der er i kendelsen herefter en række særlige bestemmelser vedrørende enkelte ejendomme.

Der blev i Overfredningsnævnets kendelse bl.a. tilkendt hytteejerne en erstatning for de lovlige hytter.

Fredningsnævnets behandling af forslaget til fredning.

Ringkjøbing Amt har på vegne fredningsrejserne den 24. juni 1998 fremsendt nyt forslag til fredning af Værnengene. Fredningsrejserne er udover Ringkjøbing Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Egvad kommune og Danmarks Naturfredningsforening. Fredningsnævnet har annonceret modtagelsen i Statstidende, Jyllands-Posten, Jydske Vestkysten, Ringkjøbing Amts

Dagblad, Tarm Ugeblad og VesterhavsPosten, ligesom der til behandling af fredningsforslaget blev afholdt offentligt møde den 28. september 1998. Nævnet har besigtiget arealerne den 5. november 1998.

Om baggrunden for forslaget er bl.a. oplyst:
"...*Egvad kommunes Plan- og Miljøudvalg anmodede den 23. marts 1992 Amtsrådets Teknik- og miljøudvalg om en drøftelse af afvejningen mellem landskab og kultur i området, før kommunen eventuelt rejser en ny fredning. Den 28. april 1992 blev der holdt møde og den 4. august 1992 besigtigelse med oplæg fra Egvad kommune, hvori der blandt andet står:*
"Egvad kommune finder:
- *Det vil være meget uheldigt, hvis myndighederne i 1995 står i den situation, at man skal fjerne hytterne for øjnene af de mange mennesker, som i årtier har brugt hytterne og området som den vigtigste ramme om deres fritid.*
- *Der er store kulturhistoriske værdier i området, som det bør være muligt at bevare side om side med de landskabelige og naturhistoriske værdier.*
- *Der er et stærkt tiltagende forfald at spore i området i takt med, at tidspunktet for hytternes fjernelse nærmer sig.*
- *De herskende værdier har ændret sig. Der er en stigende opmærksomhed omkring de natur- og miljømæssige forhold, men samtidigt er interessen for historiske forhold og det menneskeskabte miljø også blevet større."*

Egvad kommune har anmodet Fredningsnævnet og fik den 22. december 1994 to års dispensation til hytternes fjernelse. Siden har kommunen søgt og fået yderligere udsættelser, sidst indtil den 1. juli 1998.
I fortsættelse heraf nedsatte Egvad kommune en arbejdsgruppe bestående af repræsentanter for Skov- og Naturstyrelsen, Ringkjøbing amt og Egvad kommune samt Danmarks Naturfredningsforenings lokalafdeling, Skjern-Egvad Museum og hytteejerne. Gruppen har haft til opgave at vurdere
- *mulighederne for at bevare flest mulige af hytterne, og*
- *i hvilket omfang der bør søges ændret på andre bestemmelser i fredningskendelsen.*

Arbejdsgruppen har løbende holdt møder med lokale foreninger og lodsejere, og har tilvejebragt en række baggrundsnotater, der har været forelagt disse.
Sagsrejserne udarbejdede på den baggrund Forslag til fredningsbestemmelser for Værnengene, juli 1996, der blev sendt til udtalelse hos Dansk Ornitologisk Forening, Bevaringsforeningen i Egvad kommune, Jægerforbundet, lodsejerne, herunder også de største ejersammenslutninger, Værnselskaberne samt Ribe Amt, Blåbjerg kommune og Holmsland kommune. Der blev den 11. september 1996 holdt et møde på Egvad Rådhus, hvor der var lejlighed til at uddybe skriftlige udtalelser.
Skov- og Naturstyrelsen, Ringkjøbing amt og Egvad kommune samt DN besluttede herefter at rejse en ny fredning.
Gennem fredningen foreslås gennemført
- *bestemmelser for hytterne, så de kan bevares som primitive hyttebyer,*
- *bestemmelser for arealanvendelsen, så fredningens indhold bliver bragt i overensstemmelse med den faktiske miljøvenlige brug af arealerne, og med de nutidige ønsker til driften af et internationalt værdifuldt naturområde, og*
- *bestemmelser for offentlighedens adgang.*

I forslaget er foretaget en afvejning af områdets kulturhistoriske ,landskabelige og naturmæssige værdier."

I fredningsforslaget anføres videre:

"***Arealerne i dag.***
På Holmsland klit er der mod vest havklitter, der går over i klithede og hedemose. Gennem arealet går cykelstien Vestkyststien, og der er forskellige steder parkeringsmuligheder. Øst for landevejen er der hede og mod nord dyrkede marker, alt afgrænset mod Nymindestrømmen af et rørskovsbælte.
Bjålum Klit, der omkranser en række mosearealer, er præget af græsser og lav. Nord for Bjålum Klit ligger 3 mindre klitformationer, Store Mjøl, Lille Mjøl og Grønbjerg med hyttebebyggelser.
De resterende dele af området er domineret af vandarealer og store rørskovs- og engarealer. Af de store rørskovsarealer bruges en del til rørskær både langs Nymindestrømmen og længere mod øst. De vidtstrakte enge bliver for størstedelens vedkommende græsset, og omdriftsarealerne bliver mest brugt til græsproduktion.
Der er siden afsigelse af Overfredningsnævnets kendelse blevet etableret parkerings- og rastepladser, opsat fugletårn og lavet udstilling i Nordladen, der ligger ved Tippervej centralt i området.
I henhold til kendelsen må arealerne bruges således: ca. 300 ha. til omdrift og ca. 2.020 ha. må ikke omlægges. Resten, ca. 280 ha. må bruges til vedvarende græs, hvor det er tilladt at dyrke rensningsafgrøder i 3 år ad gangen.
Sagsrejserne har ønsket i fredningsforslaget at indføje bestemmelser for arealanvendelsen, der er mere i overensstemmelse med den faktiske anvendelse af arealerne, og således at den miljøvenlige brug af arealerne sikres i fremtiden.

Hyttebebyggelsen
Forud for Overfredningsnævnets kendelse i 1977 var der ca. 400 hytter på Værnengene. De skulle i henhold til Overfredningsnævnets kendelse eller Amtsrådets beslutning være fjernet inden den 1. januar 1995.
Som argumentation for at fjerne hytterne anførtes i Fredningsnævnets kendelse fra 1972 blandt andet, "at den omfattende bebyggelse på Store Mjøl, Lille Mjøl og Grønbjerg er af en sådan art, at den i høj grad kompromitterer hele området, hvorfor det vil være afgørende, om denne kan fjernes."
Da arealerne blev fredet, var hovedformålene bevaring af naturmæssige og landskabsæstetiske værdier samt sikring af offentlighedens adgang. I årenes løb og senest med miljøministerens kulturmiljøredegørelse fra 1996 er yderligere et aspekt, kulturmiljøet, blevet inddraget i naturforvaltningen.
Værnengene er et kulturlandskab, der er opstået som følge af menneskelig indgriben, i begyndelsen i form af sandflugtsbekæmpelse og siden også gennem højbergning, kreaturgræsning og jagt.
I kulturhistorisk perspektiv er jagthytterne udtryk for områdets jagtmæssige betydning og på den måde en del af Værnenegenes kulturhistoriske udvikling. Jagthytterne repræsenterer et levende og enestående stykke vestjysk kulturhistorie, der er bevis på menneskets lyst til at være i naturen.
På den baggrund ønsker sagsrejserne at bevare de tilbageværende hytter som primitive hyttebyer med hytternes nuværende størrelse og faciliteter.
Der findes i dag 327 hytter fordelt med 216 på Store Mjøl, 28 på Lille Mjøl og 83 på Grønbjerg.

Plangrundlaget.
Arealerne øst for Klitvejen er i henhold til Ramsarkonventionen udpeget til Ramsarområde og i henhold til EF-direktiv til EF-fuglebeskyttelsesområde.
Hele området er i Regionplan 1997 udpeget til naturområde, for hvilke Amtsrådet blandt andet har besluttet at medvirke til, at der i tilfælde, hvor generelle bestemmelser ikke er tilstrækkelige, indgås aftaler eller gennemføres fredning af særligt værdifulde heder, overdrev, moser, enge, hav- og indlandsklitter og andre udyrkede arealer.
I Egvad kommunes kommuneplan 1997-2008 er arealet udpeget til naturområde. I forudsætningerne står, at naturområder ikke kan udlægges til anden anvendelse end jordbrug og naturbeskyttelse.
Arealet er fredet i henhold til Overfredningsnævnets kendelse fra 18. maj 1977.
Nogle af arealerne er beskyttede efter Lov om naturbeskyttelse, § 15, § 16 og § 17 om beskyttelseslinier ved strande, åer og skove (...).
Andre af arealerne er beskyttede efter Lov om naturbeskyttelse, § 8 om klitfredede arealer (...).
En stor del af arealerne er beskyttede i henhold til Lov om naturbeskyttelse, § 3 om beskyttede naturtyper. Det gælder søer, moser, heder og strandenge/-sumpe (...).
En stor del af arealerne er i amternes naturtyperegistrering udpeget til ferske enge og få arealer som overdrev. På grund af aftaler med Strukturdirektoratet eller amterne om miljøvenlig drift af landbrugsarealer kan hovedparten af de registrerede ferske enge og overdrev efter aftaleudløb bruges, som det var muligt i henhold til kendelsen, inden aftalerne blev indgået. Først et år efter aftaleudløb kan arealerne få status som beskyttet fersk eng eller overdrev (...).
Arealet er af amterne udpeget til Særligt Følsomt Landbrugsområde, for hvilke det er muligt at opnå tilskud til miljøvenlig drift af landbrugsarealer."

Om hyttebyerne.

Et væsentligt led i fredningsforslaget er bevarelse af hytterne i hyttebyerne, Store Mjøl, Lille Mjøl og Grønbjerg. Der blev i 1995 af Ringkjøbing amt foretaget en registrering af hytterne. Ved denne registrering blev alle hytterne opmålt og beskrevet samt fotograferet. I fredningsforslaget er blandt andet en bestemmelse om, at hytterne ikke må udvides i forhold til registreringen, ligesom hytterne skal vedligeholdes således, at den ydre fremtræden og karakter ikke ændres i væsentlig grad. Der er også en bestemmelse om, at hytterne kan genopføres efter brand og naturkatastrofer, men hytterne må ikke grundmures.

Fredningsnævnet har, siden fredningssagen blev startet, haft et større antal sager, hvor hytteejere søgte om dispensation. En hel del af sagerne opstod, når amtet konstaterede, at hytterne faktisk var udvidet i forhold til registreringen i 1995. En af hytterne brændte, hvorefter hytteejeren opførte en ny og større hytte.

Et af de væsentlige spørgsmål i disse dispensationssager har været materialeanvendelsen. Der er i fredningsforslaget ingen bestemmelser om, hvilke materialer der må anvendes ved vedligeholdelsesarbejder. Hytterne og dermed hyttebyerne har netop fået deres karakteristiske fremtræden på grund af ejernes anvendelse af forhåndenværende materialer. Ofte vil det ikke være muligt at skaffe ganske tilsvarende materialer til nødvendig vedligeholdelse.

Fredningsnævnet har i sine afgørelser fastholdt en streng praksis, hvorefter det ikke er blevet tilladt at udvide hytterne. Nævnet har omvendt tilladt, at der blev anvendt andre materialer end de originale, når blot hytternes ydre fremtræden ikke ændres, idet det er den ydre fremtræden, der har skabt særpræget. Hvis de nye materialer derfor i det væsentlige fremtræder som det, de skal erstatte, har nævnet fundet, at udskiftningen ikke var i strid med fredningsforslaget. Nævnet har dog lagt vægt på, at området ikke omdannes til en typisk sommerhusbebyggelse.
Naturklagenævnet har fået forelagt enkelte afgørelser. Naturklagenævnet har i det væsentligste stadfæstet nævnets praksis.
Sagerne om dispensation har dog givet fredningsnævnet anledning til at ændre i fredningsbestemmelsernes formulering for at skabe større klarhed.

Om arealanvendelsen.

Et andet led i fredningsforslaget består i en revision af arealanvendelsen. Det har under behandlingen af forslaget stået klart for fredningsnævnet, at fredningsrejserne og lodsejerne var uenige om, hvorledes arealerne måtte anvendes efter Overfredningsnævnets kendelse af 18. maj 1977. Baggrunden for denne uenighed var tvivl om, hvilket kortbilag, der viste arealanvendelsen. Efter opfordring fra fredningsrejserne traf Fredningsnævnet derfor den 5. februar 2001 følgende afgørelse:
"*Ringkjøbing Amt og Skov- og Naturstyrelsen har anmodet nævnet om at træffe afgørelse om, hvilket kort, der skal lægges til grund for fredningen.*

Nævnet er enige om, at det findes rigtigst, at der ved en eventuel ændring af bestemmelserne om arealanvendelsen skal tages udgangspunkt i, at det er kortet, der senest er rettet i december 1978 (kort 2), der er udtryk for den arealanvendelse, der er gældende inden ændringerne. Det vil ved udmåling af erstatningskravene således også være dette kort, der lægges til grund. Begrundelsen er, at lodsejerne har haft en berettiget forventning om, at det er kort 2, der var udtryk for, hvad arealerne måtte anvendes til. Dette har de handlet efter siden afslutningen af forhandlingerne med miljømyndighederne i 1978."

Afgørelsen er ikke indbragt for Naturklagenævnet.

Fredningsnævnet har herefter spurgt fredningsrejserne, om der var et dokumenteret behov for at ændre på bestemmelserne om arealanvendelsen.
Egvad kommune meddelte i den anledning følgende den 14. april 2000:
"*...Kommunalbestyrelsen besluttede at meddele jer, at kommunen finder det relevant at overveje at ændre fredningsforslaget således at den nye fredningskendelse fsv. angår arealanvendelserne sker i overensstemmelse med overfredningsnævnets kendelse af 18. maj 1977.*"

Efter en del korrespondance har Ringkjøbing Amt den 29. maj 2001 skrevet bl.a. følgende til fredningsnævnet:
"***Teknik- og miljøudvalgets bemærkninger***
I fredningsforslaget foreslås gennemført bestemmelser for arealanvendelsen, så fredningens indhold bliver bragt i overensstemmelse med den faktiske miljøvenlige brug af arealet.
Formålet med fredningen er blandt andet at sikre dette ud i al fremtid.

Det har vist sig, at lodsejerne ikke i væsentlig grad har gjort brug af deres mulighed for at omlægge arealer i op til 3 år ad gangen.
Såfremt der afsiges kendelse i overensstemmelse med fredningsforslaget, vil lodsejernes mulighed for at opnå tilskud til miljøvenlig drift ikke forringes i forhold til i dag.
Der er intet der tyder på, at der i en overskuelig fremtid vil blive ændret på muligheden for at indgå MVJ-aftale.
Såfremt fredningsforslaget fra 1998 fastholdes er erstatningskravet ca. 15 mio. kr.
Såfremt fredningsforslaget ændres, så der for arealanvendelsen sker en gentagelse af den eksisterende kendelse, vil erstatningens størrelse ifølge Fredningsnævnets udtalelse af den 10. februar 2000 blive 0 kr.
Såfremt lodsejerne på et tidspunkt ændrer driften af arealerne væsentligt, kan spørgsmålet om at rejse supplerende fredningssag genoptages af kommune, amt, stat og Danmarks Naturfredningsforening.
Amtsrådets teknik- og miljøudvalg skal med baggrund i ovenstående til Fredningsnævnet udtale,
at udvalget finder, at arealerne på Værnengene i dag er tilstrækkeligt beskyttede af naturbeskyttelseslovens § 3 om beskyttede naturtyper og gennem de mange MVJ-aftaler,
at fredningsforslaget derfor bør ændres således, at der i den ny kendelse for så vidt angår arealanvendelsen alene sker en gentagelse af bestemmelserne fra Overfredningsnævnets kendelse fra 1977, og
at udvalget vil tage beskyttelsen op til fornyet overvejelse, såfremt det viser sig, at interessen for at drive arealerne miljøvenligt ændres væsentligt."

Skov- og Naturstyrelsen har i en skrivelse af 24. september 2001 tilsluttet sig amtets synspunkt og har bl.a. skrevet følgende:
"*...Fredningsnævnet for Ringkøbing Amt har efter anmodning fra sagsrejserne den 5. februar 2001 afgjort, at det er kort 2, som skal lægges til grund for erstatningsopgørelsen. Der har siden fredningsnævnets afgørelse af kortspørgsmålet været kontakter mellem sagsrejserne for at belyse mulighederne for at nå fredningsformålet ved ændringer i fredningspåstanden, herunder at sikre, at sådanne ændringer vil være i overensstemmelse med de forpligtelser, der følger af områdets status som EF-habitatområdet og EF-fuglebeskyttelsesområde.*
Skov- og Naturstyrelsen kan på baggrund heraf meddele nævnet, at styrelsen vurderer, at habitatforpligtelsen med den eksisterende arealanvendelse (jf. kort 2) er tilgodeset, idet de eksisterende MVJ-aftaler forventes videreført, jf. Ringkøbing Amts brev af 29. maj 2001 til fredningsnævnet.
Styrelsen må dog tage forbehold for, at der ved Ringkøbing Amts igangværende kortlægning af naturtyper indenfor de arealer for hvilke der er indgået MVJ-aftaler, arealerne til grøntpilleproduktion samt omdriftsarealerne, kan findes mindre arealer med naturtyper, som skal beskyttes.
Hvor der måtte forekomme naturtyper omfattet af Habitatdirektivet indenfor MVJ-aftalearealerne, arealer til grøntpilleproduktion og omdriftsarealer, vil sagsrejserne, i forbindelse med sagens færdiggørelse, i hvert enkelt tilfælde tage stilling til, om arealanvendelse er i overensstemmelse med kravet om gunstig bevaringsstatus for den pågældende naturtype og om nødvendigt søge arealanvendelsen ændret til en for naturtypen gunstig arealanvendelse.
Skov- og Naturstyrelsen skal i lighed med amtet bemærke, at styrelsen vil vurdere, hvilke virkemidler, som skal bringes i anvendelse for at beskytte området, såfremt arealerne ikke længere drives i overensstemmelse med de indgåede MVJ-aftaler.

Skov- og Naturstyrelsen kan på denne baggrund anbefale fredningsnævnet, at indholdet af bestemmelserne for arealanvendelsen i Overfredningsnævnets afgørelse af 18. maj 1977 fastholdes.
Skov- og Naturstyrelsen skal dog indstille, at formuleringen i Overfredningsnævnets afgørelse § 5 præciseres således, at det klart fremgår, at formålet med bestemmelsen er at sikre græskvaliteten og ikke, at arealet i perioden kan indgå i omdrift.
Skov- og Naturstyrelsen skal endvidere indstille, at der indføjes en bestemmelse om, at høslet skal ske uden for fuglenes ynglesæson, dvs. efter 15. juli. Området er udpeget som EF-fuglebeskyttelsesområde blandt andet på grund af forekomst af ynglefugle omfattet af EF-fuglebeskyttelsesdirektivets liste I, blandt andet brushane. Desuden forekommer stor kobbersneppe, stor regnspove og almindelig ryle. Alle førnævnte arter er sårbare overfor tidligt høslet. Ved høslet før 15. juli er der stor risiko for, at rederne ødelægges og ungerne slås ihjel, før de er flyvefærdige. Desuden er området udpeget for en lang række trækfuglearter.
Endvidere skal styrelsen i lyset af de internationale naturbeskyttelsesforpligtigelser indstille, at fredningens formål udvides således, at der i § 1 efter sidste pind tilføjes:
"Fredningen skal medvirke til at skabe grundlag for at sikre og genoprette en gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, det internationale naturbeskyttelsesområde er udpeget for at beskytte."
Endelig skal Skov- og Naturstyrelsen understrege, at det efter styrelsens opfattelse er nødvendigt, at der i forbindelse med fredningsnævnets afgørelse af sagen udarbejdes et detaljeret kortbilag, som viser arealanvendelsen, herunder hvilke arealer, der er omfattet af MVJ-aftaler, på fredningstidspunktet."

Danmarks Naturfredningsforening har ikke udtalt sig om spørgsmålet.

Fredningsnævnet anmodede herefter Ringkjøbing Amt om at udarbejde udkast til det nye detaljerede kortbilag, som Skov- og Naturstyrelsen anbefalede i sin skrivelse af 24. september 2001. Efter nye kortbilag var udarbejdet af amtet, sendte fredningsnævnet ved skrivelser af 21. januar, 12. februar og 19. marts 2002 disse til alle lodsejerne med følgende skrivelse:
"Under henvisning til den vedlagte kopi af skrivelse af 24. september 2001 fra Skov- og Naturstyrelsen og de 3 reviderede kortbilag skal jeg bede om Deres bekræftelse på, at kortbilaget er udtryk for de faktiske forhold i dag. Jeg vedlægger i den forbindelse en kopi af nævnets tilkendegivelse af 5. februar 2001 om, hvilket kort der må anses for gældende i dag.
Jeg skal videre bede Dem oplyse, om De herefter har erstatningskrav, hvis fredningen ændres i overensstemmelse med indholdet af skrivelsen fra Skov- og Naturstyrelsen.
Hvis De mener, at der er forhold i skrivelsen, som giver Dem et tab i forhold til de faktiske forhold i dag, skal jeg bede Dem nærmere begrunde, hvorfor De mener, at De vil få et tab.
Af hensyn til sagens afslutning skal jeg bede Dem sende Deres besvarelse inden 4 uger fra dato. Såfremt De ikke svarer indenfor denne frist, må De forvente, at nævnet tager stilling på det foreliggende grundlag. Dette vil formentlig betyde, at De ikke får nogen erstatning, da det er min umiddelbare opfattelse, at kortbilagene er en beskrivelse af de faktiske forhold i dag, hvorfor De ikke vil lide noget tab ved de nu foreslåede ændringer i fredningen. Disse vil således nu være reduceret til mindre redaktionelle ændringer i selve fredningsbestemmelserne samt de ændringer, der er nødvendige i forbindelse med en bevarelse af hyttebyerne."

Sydvestjysk Landboforening Varde v/ Jacob Carl havde på vegne en række lodsejere i den anledning indsigelser mod kortbilagene, men efter en forhandling med amtet og en efterfølgende

revision af kortene, har Jacob Carl den 19. juni 2002 meddelt, at kortene nu er godkendt af lodsejerne.

Fredningsnævnet har ved beslutningen om at fremme fredningssagen i første række lagt vægt på at bevare hyttebyerne. Nævnet finder det endvidere hensigtsmæssigt at foretage en modernisering af fredningsbestemmelserne. Der er med ændringerne ikke tilsigtet nogen ændringer af arealanvendelsen.

Det er i fredningsforslagets § 5 foreslået, at "*Den eksisterende landingsbane på "Kromandens opgrøde" må ikke anvendes til rundflyvning og faldskærmsspring, samt anvendes af helikoptere og ultralette fly.*"
Landingsbanen ejes af Nymindegab Kro, v/ Kristensen. Den 4. november 1998 har lodsejeren rejst et særskilt erstatningskrav på 150.000 kr. for "*...indskrænkning af trafikken på flyvepladsen. Samt mistede reklame og markedsføringsmuligheder for kroen.*"
Ringkjøbing amt er anmodet om en udtalelse i den anledning. Amtet har den 26. august 2002 fremsendt kopi af en række dokumenter indhentet fra Ribe amt. Ringkjøbing amt anfører bl.a. i skrivelsen: "*... kan landingsbanen i dag benyttes af gæster på Nymindegab Kro. Hvis der sker udvidelse af de i 1994 40 – 50 fly om året vil det kræve miljøgodkendelse og planlovstilladelse fra amtet samt dispensation fra fredningskendelsen. ...*"
Af bilagene fremgår bl.a., at Ribe amtsråds udvalg for teknik og miljø den 16. november 1979 skrev til fredningsnævnet for Ribe amt: "*...Det fremgår af sagen, at nævnet i juli 1979 konstaterede, at der fra ejendommen var påbegyndt rundflyvningsvirksomhed, med tilhørende reklamering bestående af store flag og skilte anbragt på iøjnefaldende steder i omegnen. Det blev meddelt ejeren og brugeren, at dette ikke er tilladt i henhold til naturfredningslovens § 57 og fredningsnævnets kendelse af 18. maj 1977. Brugeren ... har herefter ansøgt om dispensation.*
Det fremgår af ... at landingsbanen er etableret før byudviklingsplanens ikrafttræden. Byudviklingsudvalget meddelte i skrivelse af 5. november 1971 ejeren (Nymindegab kro), at banen ansås for lovlig i relation til zoneloven, hvis den kun benyttedes til kroens gæster. Enhver ændring og udvidelse ville kræve tilladelse i medfør af zoneloven.
... Amtsrådet har endvidere fået forelagt sagen i medfør af by- og landzoneloven og miljøbeskyttelsesloven og skal også tage stilling til sagen i medfør af lov om offentlige veje. ...
Amtsrådet udvalg for teknik og miljø har behandlet sagen ved sit møde den 6. november 1979, hvor det blev vedtaget, at amtsrådet stærkt må fraråde, at der gives dispensation til rundflyvning m.v., herunder opsætning af reklamer og campingvogn, samt at man har sat sagens behandling i henhold til lov om offentlige veje, lov om by- og landzoner og lov om miljøbeskyttelse i bero, indtil afgørelse er truffet i henhold til fredningskendelsen. ..."

Det fremgår af en skrivelse af 18. juli 1980 fra Miljøministeriet, Fredningsstyrelsen, at Overfredningsnævnet den 1. juli 1980 meddelte brugeren af landingsbanen afslag på den ansøgte dispensation. Det anføres videre i skrivelsen: "*Det er således stadig kun tilladt brugeren af ejendommen at benytte landingsbanen til brug for kroens private gæster. ...*"

Brugeren af landingsbanen søgte den 10. december 1993 på ny om tilladelse til rundflyvning. Ribe amt skrev den 25. januar 1994 bl.a. følgende til fredningsnævnet for Ribe amt: "*...må amtet derfor indstille til Fredningsnævnet, at der ikke meddeles dispensation i relation til naturbeskyttelseslovens § 50 til rundflyvning fra landingspladsen nord for Nymindegab ind over det store fredede område, der natur- og landskabsmæssigt vurderes højt. En dispensation vil,*

som foran refereret, være stridende mod de interesser som fredningen sigter imod at varetage.
Som følge heraf kan der derfor heller ikke fra amtets side forventes meddelt tilladelser efter de foran nævnte love."

Fredningsnævnet for Ribe amt traf den 15. juni 1994 beslutning om at afslå ansøgningen. Det anføres i afgørelsen bl.a.: "*Der var enighed om, at en udvidelse af mulighederne for at flyve i det fredede område og de hertil knyttede vådområder v/ Ringkøbing Fjord findes at være i strid med intentionerne bag fredningen af arealerne mellem Tipperne og Ringkøbing Fjord, og de beskyttelses-hensyn, der ligger bag Ramsar-konventionen. Hertil kommer at der allerede ved fredningens gennemførelse blev besluttet at forhindre rundflyvning i området. Denne begrænsning i rådigheden over flyvepladsen på Kromandens Opgrøde medførte, at flyvepladsens ejer fik udbetalt erstatning i forbindelse med gennemførelsen af fredningen af arealerne. ...*"

Ribe amt skrev den 21. december 1994 til Nymindegab Kro bl.a.: "*Miljøafdelingen har i efteråret 1994 gennemgået de af afdelingen kendte flyvepladser i Ribe Amt med henblik på, at vurdere om den enkelte plads er godkendelsespligtig efter § 39 i Miljøbeskyttelsesloven.*
I følge § 39 i loven skal bestående listevirksomheder, der ikke har en samlet godkendelse, indsende ansøgning herom til godkendelsesmyndigheden. For VFR-flyvepladser er fristen for indsendelse af ansøgning 1. januar 1995.
Amtet var den 25. august 1994 på tilsyn på Nymindegab Flyveplads, hvor det bl.a. blev oplyst, at
- der ikke er fly fast stationeret på flyvepladsen,
- at der kun kommer 40-50 fly i løbet af året, svarende til 80-100 operationer på årsbasis af bemandede fly,
- det primært er gæster til Nymindegab Kro, der benytter banen.
På baggrund af ovenstående oplysninger har amtet vurderet, at Nymindegab Flyveplads ikke skal godkendes efter miljøbeskyttelsesloven. ..."

Fredningsnævnet har på denne baggrund ikke fundet anledning til i fredningskendelsen at indskrænke mulighederne for at benytte flyvepladsen tilhørende Nymindegab Kro.

Fredningsnævnet fastsætter herefter følgende fredningsbestemmelser for Værnengene:

§ 1 Fredningens formål.

Fredningens formål er, at områdets landskabelige, naturmæssige og kulturelle værdier bevares eller forbedres. Herudover skal fredningen sikre offentlighedens adgang til de dele af området, hvor dette er foreneligt med naturværdierne.

Fredningens formål søges særligt opnået gennem:
- opretholdelse af Værnengene og engområderne langs Nymindestrømmen samt poldene som åbne landskaber med rørskove og græssede enge og strandenge, som tilgodeser plantelivet og herudover især vade- og andefugle samt gæs knyttet til disse landskabstyper,
- opretholdelse af Bjålum Klit og klitområderne på Holmsland som åbne klitområder,
- at sikre offentlighedens adgang til området i respekt for dyre- og plantelivet,

- at sikre at hyttebyerne på Store Mjøl, Lille Mjøl og Grønbjerg fortsat kan henligge som primitive hyttebyer med hytternes nuværende størrelse og faciliteter,
- at medvirke til at skabe grundlag for at sikre og genoprette en gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, det internationale naturbeskyttelsesområde er udpeget for at beskytte, samt
- at sikre at myndighederne ved pleje og naturgenopretning opretholder landskabstyperne.

§ 2 Afgrænsning af fredningen.

Fredningen omfatter de dele af landarealerne i Ribe og Ringkjøbing Amter, der fremgår af de vedlagte kortbilag.

§ 3 Bebyggelse m.v.

Der må ikke opføres ny bebyggelse, herunder boder, skure, campingvogne eller andre letflyttelige indretninger, eller ske teltning eller campering i området.

Fredningsnævnet kan dog give tilladelse til læskure, staklader og lignende til landbrugsdrift. Fredningsnævnets nærmere krav til godkendelse af placering og udseende bør stilles således, at bygningerne ikke fordyres væsentligt eller bliver mindre praktiske. Fredningen er ikke til hinder for midlertidig opstilling af nødvendige arbejdsskure i forbindelse med rørrensning.

§ 4 Terrænændringer, afvanding.

Der må ikke ske udnyttelse af råstoffer eller foretages terrænændringer, yderligere afvanding eller tilsvarende indgreb. Undtaget fra forbudet mod terrænændringer er alene arbejder i forbindelse med sandflugtsdæmpning, vedligeholdelsesarbejder på klitter og dæmninger samt vedligeholdelsesmæssige oprensninger af bestående kanaler og grøfter, som er nødvendige for opretholdelse af den landbrugsmæssige og fiskerimæssige udnyttelse af arealerne.

Store Lo vest for vejen og Gødelen kan oprenses til sejlads. Inden oprensning skal Ringkjøbing amt kontaktes og amtets anvisninger om oprensningen skal efterkommes af hensyn til bevarelsen af planten Vandranke.

§ 5 Tekniske anlæg m.v.

Der må ikke opføres tekniske anlæg m.v. (såsom master, vindmøller eller tilsvarende skæmmende indretninger) eller anlægges nye veje. Jordbrugsmæssigt nødvendige markveje kan anlægges efter fredningsnævnets godkendelse.

Der må ikke etableres dambrug, dyrefarme (herunder hjorte- og minkfarme), motorbaner, landingsbaner, skydebaner, oplagspladser, lossepladser eller henkastes affald. Dog skal oplagspladser til høstede tagrør respekteres.

Den eksisterende landingsbane på "Kromandens opgrøde" må anvendes i hidtidigt omfang.

De på kortbilag 2 viste panserspærringer må ikke fjernes eller ændres uden tilladelse fra fredningsnævnet. På de militære øvelsesarealer kan der foretages mindre anlægsarbejder efter at udformning og placering er godkendt af fredningsnævnet.

§ 6 Arealanvendelsen.

Anvendelsen af arealerne fremgår af kortbilag 1. Den faktiske anvendelse fremgår dog af kortbilag 3, senest rettet maj 2002. Der er ikke ved bestemmelserne nedenfor tilstræbt nogen væsentlige ændringer i forhold til Overfredningsnævnets kendelse af 18. maj 1977.

1. Arealer i omdrift:
Arealerne må fortsat udnyttes landbrugsmæssigt. Brug af sprøjte- og bekæmpelsesmidler kan finde sted. Arealerne må ikke tilplantes, ej heller med juletræer, energiafgrøder eller lignende, og der må ikke etableres nye læhegn. Udskiftning og retablering af eksisterende læhegn kan dog foretages.

2. Vedvarende græsarealer:
Arealerne må ikke opdyrkes eller tilplantes, ej heller med juletræer, energiafgrøder eller lignende, og der må ikke etableres nye læhegn. Udskiftning og retablering af eksisterende læhegn kan dog foretages. Arealerne må omlægges i hidtidig omfang men kun med nødvendige rensningsafgrøder. Arealerne må derfor ikke indgå i almindelig omdrift. Arealerne må gødes i hidtidigt omfang. Brug af sprøjte- og bekæmpelsesmidler kan kun finde sted efter indhentet dispensation fra fredningsnævnet. Akutte angreb af stankelbenslarver kan dog bekæmpes uden dispensation fra fredningsnævnet.

3. Øvrige arealer (klitter, rørskove, enge og andet):
Arealerne må ikke opdyrkes/pløjes, tilplantes/gentilplantes, ej heller med juletræer, energiafgrøder eller lignende. Udskiftning og retablering af eksisterende læhegn kan dog foretages, ligesom den eksisterende beplantning omkring fugletårnet må vedligeholdes. Endvidere skal tilplantning med hjælme og lignende være mulig som led i sandflugtsbekæmpelse. Brug af sprøjte- og bekæmpelsesmidler kan kun finde sted efter indhentet dispensation fra fredningsnævnet. Akutte angreb af stankelbenslarver kan dog bekæmpes uden dispensation fra fredningsnævnet. Arealerne må gødes i hidtidigt omfang.

Rørskovsarealerne må afskæres i henhold til naturbeskyttelseslovens almindelige bestemmelser.

§ 7 Pleje og anlæg.

Såfremt ejerne eller brugerne ikke driver arealerne i overensstemmelse med fredningens formål, har fredningsmyndighederne ret til at pleje arealerne ved græsning, slåning m.v.

De nærmere retningslinier for pleje af de privatejede arealer skal fremgå af plejeplaner, der udarbejdes af amtsrådet.

Der nedsættes et plejeudvalg bestående af 1 repræsentant for hver af sagsrejserne (stat, amt, kommune og Danmarks Naturfredningsforening) samt 3 repræsentanter for lodsejerne.

Plejeudvalget er rådgivende for plejemyndigheden og skal have forelagt endelige plejeplaner til udtalelser.
Om udarbejdelse af plejeplaner og gennemførelse af plejeforanstaltninger henvises i øvrigt til de almindelige regler om pleje – for tiden miljøministeriets bekendtgørelse nr. 551 af 22. juni 1992.
Plejeudvalget skal derudover have forelagt naturgenopretningsprojekter i området til udtalelse.

Der er udlagt eller kan udlægges stier, parkeringspladser, fugletårn og udstilling som vist på kortbilag 2. Amtet har efter aftale med lodsejerne ret til at opsætte informationstavler, affaldskurve, bænke og lignende. Der kan efter aftale med lodsejerne og efter fredningsnævnets nærmere godkendelse laves yderligere mindre stianlæg, opstilles fugletårne, fugleskjul m.v.

§ 8 Færdsel.

Kørende og gående færdsel kan ske på de på kortbilag 2 viste veje, og gående færdsel kan ske på de viste stier samt i henhold til lovgivningens almindelige regler, samt på veje og stier i de tre hyttebyer.

Kørende færdsel, bortset fra kørende færdsel i forbindelse med arealernes jordbrugsmæssige udnyttelse, må kun ske uden for de viste veje og stier efter fredningsnævnets nærmere godkendelse.

I jagtsæsonen (1/9 – 31/12) er der i tiden fra 1 time før solnedgang og til 1 time efter solopgang ikke adgang til færdsel med motordrevet køretøj på vejen mellem Nordladen og grænsen til fuglereservatet "Tipperne".

På de af Miljøministeriet ejede arealer kan der fastsættes yderligere begrænsninger i offentlighedens adgang i forbindelse med supplerende fredning af søterritoriet Ringkøbing Fjord samt statens tilgrænsende landarealer.

§ 9 Hytterne på Store Mjøl, Lille Mjøl og Grønbjerg.

Der må ikke opføres nye hytter.

De 327 eksisterende hytter kan bevares i området under forudsætning af,

- at arealer med hytter ikke udstykkes yderligere,
- at den nuværende hytteejerforening opretholdes, og
- at der mellem hytteejerforeningen og lodsejerne udarbejdes en standardlejekontrakt, hvori åremål og pris er fastsat. Standardlejekontrakten godkendes af fredningsnævnet og kan ikke fraviges.

For hytteområderne skal gælde:

- at der ikke må ske kloakering,

- at der ikke må opsættes hegn og master, herunder flagstænger, antenner, paraboler, solcelleanlæg og lignende, vindmøller, plantes hække, træer eller buske eller etableres græsplæner, og
- at det skal være muligt at opstille affaldscontainere i kommunalt regi.

For den enkelte hytte skal herudover gælde:

- at hytteejerne er medlemmer af den nuværende hytteejerforening,
- at hytteejerne opfylder betingelserne for at erhverve sommerhuse,
- at hver hytteejer højst ejer én hytte. Hytteejerforeningen kan dog eje flere hytter som gæstehytter,
- at den enkelte hytte ikke udlejes og i øvrigt ikke anvendes udover, hvad Lov om sommerhuse og campering m.v. tillader,
- at hytterne ikke på nogen måde må udvides i forhold til "Registrering af Hytterne på Værnengene" af 6. november 1995. Hytternes areal må således ikke udvides – heller ikke ved etablering af terrasser, udhuse eller lignende, ligesom de ikke må udvides i højden,
- at der i hytterne ikke må indlægges vand og el,
- at hytterne skal vedligeholdes således, at den ydre fremtræden og karakter ikke ændres. Ved udskiftning af tag- og facadebeklædning skal det i første række ske med materialer helt identisk med de tidligere eller, hvis dette ikke er muligt med materialer med samme ydre fremtræden,
- at hytter, der forfalder, fjernes af hytteejerforeningen,
- at hytter, der fjernes eller ødelægges ved brand og naturkatastrofer, ikke må genopføres, og
- såfremt en hytte skal gennem en større renovering, som for eksempel udskiftning af sokkel, tag eller ydervægge eller ved delvis genopførelse efter en mindre beskadigelse, skal Ringkjøbing amt godkende udskiftningen, herunder materialerne, der anvendes.

Ved overtrædelse af ovennævnte bestemmelser kan hytten for ejers regning fjernes af Ringkjøbing amt.

Senest 1 år efter at fredningsafgørelsen foreligger, skal de enkelte hytter og områderne mellem hytterne bringes i overensstemmelse med ovennævnte bestemmelser, og de pågældende hytteejere skal fjerne eksisterende indretninger, der er i strid med bestemmelserne. Såfremt hytteejerne ikke selv bringer forholdene i orden, kan Ringkjøbing amt gøre dette for ejers regning.

§ 10 Dispensation.

Dispensation fra ovenstående fredningsbestemmelser kan meddeles af fredningsnævnet for det pågældende amt, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål.

§ 11 Tilladelser efter anden lovgivning.

Ovenstående fredningsbestemmelser træder i stedet for tilladelser efter naturbeskyttelsesloven og planloven jfr. nedenfor (jfr. naturbeskyttelseslovens § 38, stk. 6):

Lov om planlægning (lov nr. 388 af 6. juni 1991 med senere ændringer) § 35 om ændret anvendelse af landzonearealer (med henblik på bevaring af hytterne, jfr. § 9 i fredningen) og § 35 om evt. opsætning af fugletårn og fugleskjul (§ 7 i fredningen).

Lov om naturbeskyttelse (lov nr. 9 af 3. januar 1992 med senere ændringer) § 3 om eventuel opsætning af fugletårn og fugleskjul (§ 7 i fredningen).

§ 12 Ophævelse af tidligere fredning.

Overfredningsnævnets kendelse af 18. maj 1977 vedrørende fredning af et ca. 2.600 ha. stort areal mellem "Tipperne" og Nymindegab, beliggende i Egvad og Holmsland kommuner i Ringkjøbing Amt og i Blåbjerg kommune i Ribe Amt, ophæves.

Der er ikke rejst erstatningskrav i anledning af fredningen, således som den nu gennemføres.

Til dækning af sagkyndig bistand tilkendes der Sydvestjysk Landboforening, Ejendomsafdelingen v/ Jacob Carl, for sin bistand til lb. nr. 2, 3, 4, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16 og 17 et honorar på 40.000 kr. med tillæg af moms.

THI BESTEMMES

Værnengene, et areal på 2.594,36 ha. mellem "Tipperne" og Nymindegab beliggende i Egvad og Holmsland kommuner i Ringkjøbing Amt og i Blåbjerg kommune i Ribe Amt fredes som gengivet på det til denne kendelse vedhæftede kort og i størrelse som angivet i den til denne kendelse vedhæftede lodsejerfortegnelse og i overensstemmelse med det ovenfor anførte.

Til dækning af sagkyndig bistand tilkendes der Sydvestjysk Landboforening, Ejendomsafdelingen v/ Jacob Carl, for sin bistand til lb. nr. 2, 3, 4, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16 og 17 et honorar på 40.000 kr. med tillæg af moms.

Harry Jensen H. Stamp Hans Sørensen

Erik Nielsen Erling Bøndergaard Christensen Vera Vad Vinkler

Denne afgørelse kan, jf. Naturbeskyttelseslovens § 43, inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, påklages skriftligt til Naturklagenævnet, Frederiksborggade 15, 1360 København K., af

- ejere og brugere af ejendomme, der helt eller delvist er omfattet af fredningen,
- enhver, der under sagen har givet møde for fredningsnævnet eller fremsat ønske om underretning om sagens afgørelse,
- statslige og kommunale myndigheder, hvis interesser berøres af forslaget, samt
- organisationer m.v., som antages at have en væsentlig interesse i forslaget.

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Fredningsnævnet for Ringkjøbing Amt, den 29. november 2002.

P.n.v.

H. Stamp

Bilagsfortegnelse:

Bilag 1: Fredningskort april 1998, revideret december 2001 og september 2002
Bilag 2: Kort over Værnengene april 1998, revideret november 2001, der viser parkeringspladser, vigepladser, udstillinger, fugletårn, fugleskjul, panserspærring m.v.
Bilag 3: Kort over Værnengene april 1998, revideret december 2001, rettet maj 2002 og september 2002, der viser hvilke arealer, der er omfattet af MVJ-aftalerne.
Bilag 4: Skema med ejerfortegnelse, adresser og arealer, revideret august 2002.

November 1996/ revideret august 2002

Skema med ejerfortegnelse, adresser og arealer

Ringkjøbing Amt, Egvad kommune: Blålum, Gammel- og Ny- Værn Enge, Sdr. Bork.

Ringkjøbing Amt, Holmsland kommune: Søgård Hdg., Holmsland Klit.

Ribe Amt, Blåbjerg kommune: Lønne Præstegård, Lønne.

Lb.nr.	Matr.nr. m.m.	Areal i ha	Ejer
1	65, 66, 38b, 68, 69, 71, 72, 73, Bjålum, Gammel- og Ny- Væm Enge, Sdr.Bork, 156z, 156ad, 156am, 156ao, 156ak, 156arq, 156aøo, 156aøu,156aøx, 156aøs, 156aøv, 156aøt, 316, Søgård Hdg., Holmsland Klit, 156æ, 156ø, 156ay, 156az, 156ei, 156eg, 156bar, 156baq, Bjerregård, Lønne, 5ev, Lønne Præstegård, Lønne.	279,82	Oxbøl Statsskovdistrikt, Aalholtvej 1, 6840 Oksbøl
2	39c, 40a, 43b, 44b, 45b, 45c, 46c, 47c, 48b, 49d, 50b, 51b, 52b, 53b, 54b, 55b, 60, Bjålum, Gammel- og Ny- Værn Enge, Sdr.Bork, 5b, 5mm, 5ll, 5nø, 5ob, 5og, 5oh, 5of, Lønne Præstegård, Lønne	134,29	1/3 Niels Hansen Kristensen, Redningsvej 1, Nymindegab, 6830 Nr. Nebel 1/3 Ole Hansen Kristensen, Vesterhavsvej 328, 6830 Nr. Nebel 1/3 Andreas Kristensen, Skovbrynet 27, 6830 Nr. Nebel
3	41b, Blålum Gammel- og Ny- Værn Enge, Sdr. Bork	13,46	Noa- Nymindegab Aps, Redningsvej 1, Nymindegab, 6830 Nr. Nebel
4	4c, 1y, Blålum Gammel- og Ny- Værn Enge, Sdr. Bork	25,45	¾ Leif Strægård Jensen, Kirksvej 4, 6960 Hvide Sande ¼ Niels Hansen Kristensen, Redningsvej 1, Nymindegab, 6830 Nr. Nebel
5	56, 59, Blålum Gammel- og Ny- Værn Enge, Sdr. Bork	57,15	1/3 Niels Hansen Kristensen, Redningsvej 1, Nymindegab, 6830 Nr. Nebel 1/3 Noa- Nymindegab Aps, Redningsvej 1, Nymindegab, 6830 Nr. Nebel 1/3 Kjeld Johnsen Høj, Sønder Klitvej 94, Haurvig, 6960 Hvide Sande
6	61, Blålum Gammel- og Ny- Værn Enge, Sdr. Bork	13,13	I/S Ejd. Søgård og Husby v/Lars Frydendahl Pedersen Stormgade 2 6960 Hvide Sande

7	39a, 10a, 10c, Blålum Gammel- og Ny- Værn Enge, Sdr. Bork	30,39	½ Niels Jørgen Sommer Madsen Anerbjergevej 48, Sdr. Bork 6893 Hemmet ½ Søren Kristian Sommer Madsen, Anerbjergevej 16, Sdr. Bork, 6893 Hemmet
8	21a, 14d, 29, 30, 31 Blålum Gammel- og Ny- Værn Enge, Sdr. Bork	15,40	Henning Højhus Jensen Stensagervej 4, Sdr. Bork 6893 Hemmet
9	6, 18a, 18c, Blålum Gammel- og Ny- Værn Enge, Sdr. Bork	5,88	Jens Marius Bloch Tarmvej 234B, Sdr. Bork 6893 Hemmet
10	13a, 13b, Blålum Gammel- og Ny- Værn Enge, Sdr. Bork	5,22	Niels Kr. Nedergaard Anerbjergvej 22, Sdr. Bork 6893 Hemmet
11	1a, Blålum Gammel- og Ny- Værn Enge, Sdr. Bork	4,24	John Danielsen Vesterhavsvej 23 6893 Hemmet
12	45a, 47a, Blålum Gammel- og Ny- Værn Enge, Sdr. Bork	29,34	Nicolaas P.M. Terra Oblingvej 26, Sdr. Bork 6893 Hemmet
13	33a, 33b, 32, Blålum Gammel- og Ny- Værn Enge, Sdr. Bork	7,71	Gudrun Lykke Iversen Engvej 9 7200 Grindsted
14	53a, Blålum Gammel- og Ny- Værn Enge, Sdr. Bork	4,64	Gunnar Andersen Olbingvej 9, Sdr. Bork 6893 Hemmet
15	47d, Blålum Gammel- og Ny- Værn Enge, Sdr. Bork	1,42	Ketty Friis Hansen, Oblingvej 6, Sdr. Bork, 6893 Hemmet
16	49a, Blålum Gammel- og Ny- Værn Enge, Sdr. Bork	2,57	Søren Andr. Kristensen Tarmvej 141, Sdr. Bork 6893 Hemmet
17	27, 24a, Blålum Gammel- og Ny- Værn Enge, Sdr. Bork	4,10	Christian Koldtoft Christensen Anerbjergevej 40, Sdr. Bork 6893 Hemmet
18	26a, 26b, 25, Blålum Gammel- og Ny- Værn Enge, Sdr. Bork	4,00	Kristian Vad Kirkehøjvej 18, Nr. Bork 6893 Hemmet
19	23b, Blålum Gammel- og Ny- Værn Enge, Sdr. Bork	3,44	Leif K. Christensen Magårdevej 2, Nr. Bork 6893 Hemmet
20	19, Blålum Gammel- og Ny- Værn Enge, Sdr. Bork	5,20	Karen E. Sommer Larsen Anerbjergevej 35, Sdr. Bork 6893 Hemmet
21	15a, Blålum Gammel- og Ny- Værn Enge, Sdr. Bork	12,37	Claus Sommer Henninggårdsvej 2, Sdr. Bork 6893 Hemmet
22	20, Blålum Gammel- og Ny- Værn Enge, Sdr. Bork	0,37	Svend Erik F. Sørensen Lærkelunden 105, Tiufikær 6052 Viuf

23	43a, Blålum Gammel- og Ny-Værn Enge, Sdr. Bork	12,24	Poul Erik Ahle Nr. Lydumvej 6, Sdr. Bork 6893 Hemmet
24	Udgået		
25	40b, Blålum Gammel- og Ny-Værn Enge, Sdr. Bork	0,72	Mogens K. Kristoffersen Dejrupvej 121 6855 Ovtrup
26	41a, Blålum Gammel- og Ny-Værn Enge, Sdr. Bork	7,82	Helge Agersnap Thomsen Oblingvej 12, Sdr. Bork 6893 Hemmet
27	14b, Blålum Gammel- og Ny-Værn Enge, Sdr. Bork	3,38	Karla M. K. Bruun Hareklit 12, Haurvig 6960 Hvide Sande
28	7a, Blålum Gammel- og Ny-Værn Enge, Sdr. Bork	3,15	Alex Ingemann Pedersen Henninggårdsvej 1, Sdr. Bork 6893 Hemmet
29	Udgået		
30	23c, Blålum Gammel- og Ny-Værn Enge, Sdr. Bork	2,40	Niels Ove Hansen Anerbjergevej 44, Sdr. Bork 6893 Hemmet
31	82, 9c, Blålum Gammel- og Ny- Værn Enge, Sdr. Bork	8,12	Claus Bertram Sommer Thomsen Mærskvej 4, Bork Mærsk 6830 Nr. Nebel
32	14a, Blålum Gammel- og Ny-Værn Enge, Sdr. Bork	11,44	Sdr. Bork Menighedsråd Anerbjergevej 33, Sdr. Bork 6893 Hemmet
33	42, Blålum Gammel- og Ny-Værn Enge, Sdr. Bork	12,58	Peder Christiansen Oblingvej 14, Sdr. Bork 6893 Hemmet
34	Udgået		
35	Udgået		
36	4z, 4y, 4x, 4v, 4u, 4t, 4s, 4r, 4q, 4p, 4o, 4n, 4m, 4l, 4k, 4i, 4h, 4g, 4f, 4e, 4d, 4b, 1x, Blålum Gammel- og Ny- Værn Enge, Sdr. Bork	10,62	Gert Sommer Jacobsen m.fl. Kærtoften 14, Filskov 7200 Grindsted
37	1l, 1k, 1i, 1h, 1g, 1f, 1e, 1d, 1c, 1b, 1v, 1u, 1t, 1s, 1r, 1q, 1p, 1o, 1n, 1m, Blålum Gammel- og Ny- Værn Enge, Sdr. Bork	9,68	Kristen Jensen Øllgård Søndergade 75 6870 Ølgod
38	3b, Blålum Gammel- og Ny-Værn Enge, Sdr. Bork	949,71	Hartkornsværn V/Chr. M. Lauridsen, Langagervej 3, Nr. Bork 6893 Hemmet
39	3a, Blålum Gammel- og Ny-Værn Enge, Sdr. Bork	747,37	Dagsletters Værn V/Palle Lauridsen, Kærnvej 26, 6830 Nr. Nebel
40	Del af 2, Blålum Gammel- og Ny- Værn Enge, Sdr. Bork	8,50	Gl. Værn v/Palle Lauridsen, Kærnvej 26, 6830 Nr. Nebel

41	Del af 156aøg, 156u, 156p, 156cd, 156avt, Søgård Hdg., Holmsland Klit	71,21	Christian Aage Dahl Sdr. Klitvej 284, Bjerregård 6960 Hvide Sande
42	156aø, 156aæ, Søgård Hdg., Holmsland Klit	0,14	Lars Held Pedersen Birgitte Held Pedersen Kirkedammen23, 1. tv. 8000 Århus C.
43	156aøy, Søgård Hdg., Holmsland Klit	0,29	Bjarne Villadsen Gullestrupvej 7B, 7400 Hernig
44	156ap, Søgård Hdg., Holmsland Klit	0,13	Niels Bruun Kristensen Vesterhavsvej 19 6930 Nr. Nebel
45	Udgået		
46	Udgået		
47	Del af 156h, Søgård Hdg., Holmsland Klit	17,69	Ella Elisabeth Rauhe Sdr. Klitvej 195, Bjerregård 6960 Hvide Sande
48	156hk, Søgård Hdg., Holmsland Klit	1,13	Kurt Nørgård Solsikkevej 8 7280 Sdr. Felding
49	Udgået		
50	156cn, Søgård Hdg., Holmsland Klit	1,52	K. Bollerup Sørensen Bjerregårdsvej 3 6960 Hvide Sande
51	156aiu, Søgård Hdg., Holmsland Klit	0,60	Ivan Pasgård Riddersholm Plantagevej 29 7200 Grindsted
52	156pm, Søgård Hdg., Holmsland Klit	28,85	Hjemmeværnsskolen Nymindegablejeren 6930 Nr. Nebel
53	156af, Søgård Hdg., Holmsland Klit	0,89	L. Bloch Sørensen Skovgyden 58 5230 Odense M
54	317, Søgård Hdg., Holmsland Klit	0,09	Blåbjerg kommune Torvet 5 6930 Nr. Nebel
55	5c, Blålum Gammel- og Ny-Værn Enge, Sdr. Bork	0,82	Grethe Else Bejder Novej 5 6950 Ringkøbing
56	77, 78, 79, Lønne Præstegård, Lønne	0,88	Kommandantselskabet Nymindegablejren Vesterhavsvej 302 6830 Nr. Nebel
57	5kk, 5a, 5ck, 5hh, 5o, Lønne Præstegård, Lønne	13,08	Karen og Bent Poulsen Vesterlundvej 109 6830 Nr. Nebel
58	5bh, Lønne Præstegård, Lønne	7,38	Tove og Lars Tybjerg Emmasvej 7 2820 Gentofte

59	5ii, Lønne Præstegård, Lønne	1,58	Keld Johnsen Høj Sdr. Klitvej 94, Haurvig 6960 Hvide Sande
60	Del af 5pp, Lønne Præstegård, Lønne	6,75	Bent Poulsen Vesterlundvej 109 6830 Nr. Nebel
61	83, Bjålum Gammel- og Ny Værnenge, Sdr Bork	9,65	Registreret i tingbogen uden ejer, Egvad kommune er indsat som administrator

KORT>

N
Ringkøbing Fjord
Nordladen
Sydladen
Falen Å
Ribe Amt
Ringkjøbing Amt
Ringkjøbing Amt
Ribe Amt
Fredningskort over Værnengene
Bjålum, Gammel- og Ny Værn Enge, Sdr. Bork, Egvad kommune og
Søgård Hovedgård, Holmsland Klit, Holmsland kommune
Ringkjøbing Amt
samt
Lønne Præstegård og Bjerregård, Lønne, Blåbjerg kommune
Ribe Amt
fredningsgrænse
amtsgrænse
klitfredningsgrænse
strandbeskyttelseslinie
åbeskyttelseslinie
skovbeskyttelseslinie
dyrkede arealer, arealer i omdrift
vedvarende græs
klitter
rørskov
andet
øvrige arealer
MVJ - aftaler pr. 1. april 2004
FREDNINGSKORT
NATURKLAGENÆVNETS
Fredningsafgørelse af juni 2004
2004 i sag nr.03-111/650-0003
Udført af Ringkjøbing Amt, april 1998
Revideret dec. 2001
Rettet maj 2002
Rettet sept. 2002
Rettet april 2004
Målforhold 1 : 10.000
Kort II
REG. NR. 7996.00
S:\SEKITS\TI\SLAYOUTLAN\Værnengene\Værnengene_kort2.Wor

REG. NR. 7936.00

Værnengene

- Fredningsgrænse
- Offentlige veje, ubegrænset adgang
- Adgang begrænset for motorkøretøjer i jagtsæsonen, iøvrigt ubegrænset adgang
- Sti for gående færdsel
- P Parkeringsplads
- V Vigeplads
- Udstilling/information
- Fugletårn
- Fugleskjul
- Panserspærring
- Amts-/kommunegrænse

FREDNINGSKORT

NATURKLAGENÆVNETS

Fredningsafgørelse af juni 2004
i sag nr.03-111/650-0003

1:25.000

0 1 km

Udført af Ringkjøbing Amt, april 1998
Revideret nov. 2001
Revideret april 2004

Kort I

Copyright Kort- og Matrikelstyrelsen 1992/KD.86.1033

SISEKITSTSILAYOUTLANVærnengene\Værnengene_kort1.Wor

Værnengene

- Fredningsgrænse
- Offentlige veje, ubegrænset adgang
- Adgang begrænset for motorkøretøjer i jagtsæsonen, iøvrigt ubegrænset adgang
- Sti åben for gående færdsel i.h.t. nuværende kendelse
- Forslag til sti for gående færdsel
- Parkeringsplads
- Vigeplads
- Udstilling/information
- Fugletårn
- Fugleskjul
- Panserspærring
- Amts-/kommunegrænse

1:25.000

0 1 km

April 1998
Revideret nov. 2001

Bilag 2

Copyright Kort- og Matrikelstyrelsen 1992/KD.86.1033

S/SEK/TST/TS/LAYOUT/LAN/Værnengene_2/Wor

2

Bilag 2b
ØVELSESKORT

NYMINDEGAB SKYDE- OG ØVELSESTERRÆN

AFD. 1-2

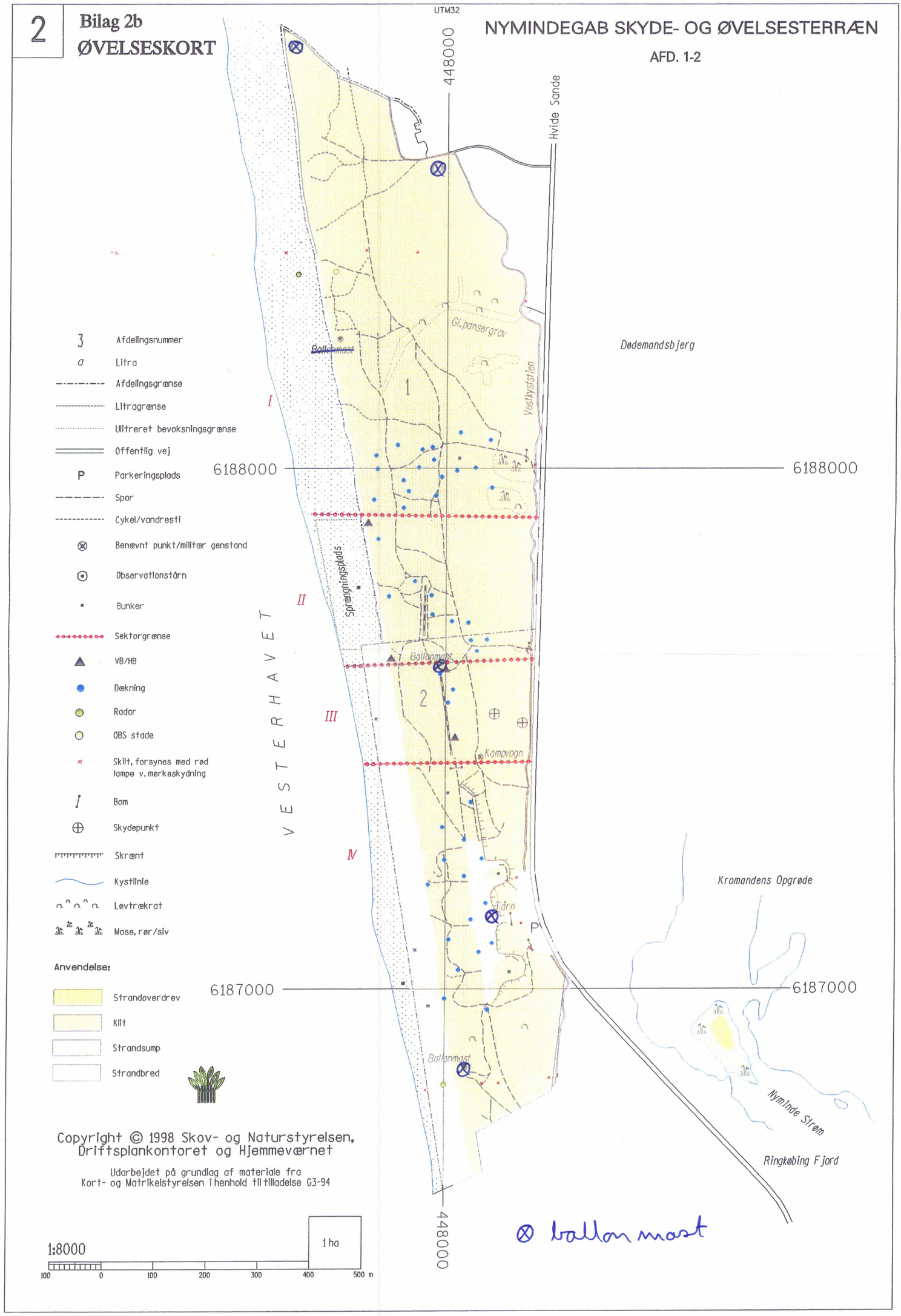

UTM 32,VGS 84

DISPENSATIONER>

Afgørelser - Reg. nr.: 07996.00

Herunder ses afgørelser i dispensationssager for denne fredning

REG. NR. 7996.00

FREDNINGSNÆVNET FOR RINGKJØBING AMT

SCANNET

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
13 NOV. 2002

Herning, den 11. november 2002
R.A.F. 51/02

Skov- og Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø

Ringkjøbing Amt er d.d. tilskrevet således:

"Ringkjøbing Amt, Damstrædet 2, 6950 Ringkøbing, ansøger om tilladelse til, at det eksisterende "raket-toilet", som er opstillet nord for Nordladen, udskiftes med en toiletbygning. – R.A.F. 51/98 – Værnengene.

Efter en besigtigelse den 29. oktober 2002, hvori foruden nævnet deltog en repræsentant for Hartkorns Værn samt ansøgeren, Ringkjøbing Amt skal nævnet meddele, at der i medfør af Naturbeskyttelseslovens § 50 kan gives tilladelse til, at der ved Nordladen sker opstilling af en toiletbygning til erstatning for det gamle "rakettoilet", da det ansøgte ikke findes at være i strid med formålet i fredningsforslaget for området.

Nævnet har især lagt vægt på, at den nye toiletbygning er væsentligt pænere end den eksisterende, og at den nye toiletbygning er så lille i forhold til Nordladen, så den ikke virker skæmmende på området.

Nævnet henstiller dog, at amtet, inden opstillingen gennemføres, foretager en nærmere undersøgelse af, om det ikke var muligt at etablere toilettet i Nordladen, idet nævnet vil anbefale dette.

Tilladelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra tilladelsens meddelelse, jfr. Naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Afgørelsen kan efter lov om Naturbeskyttelse, § 78, stk. 3, jfr. § 87 inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, påklages til Naturklagenævnet.

Klagen skal indgives skriftligt til dette fredningsnævn på den nedenfor anførte adresse.

En tilladelse må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Det bemærkes, at ansøgeren ikke herved er fritaget for at søge eventuelle andre tilladelser, som lovgivningen måtte kræve.

Skov- og Naturstyrelsen
J.nr. SN 2001-1211/11-0005
Akt. nr. 25 Bil.

Med venlig hilsen

H. Stamp"

RETTEN I HERNING, 2. AFDELING
Nygade 1-3, 7400 Herning
Tlf. 97 22 22 00 E-mail: f-naevn@get2net.dk

hvilket herved meddeles til Deres orientering.

H. Stamp

RETTEN I HERNING, 2. AFDELING
Nygade 1-3, 7400 Herning
Tlf. 97 22 22 00 E-mail: f-naevn@get2net.dk

SCANNET REG. NR. 7996.00

FREDNINGSNÆVNET FOR RINGKJØBING AMT

Herning, den 30. september 2004
R.A.F. 69/04

Skov- og Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
- 4 OKT. 2004

Jan Lings er d.d. tilskrevet således:

"Jan Lings, Vestparken 6, 6849 Oksbøl, ansøger om tilladelse til at bibeholde en flagstang ved hytte nr. 146, Lille Mjøl. – R.A.F. 51/98 – Værnengene.

Efter en besigtigelse den 23. september 2004, hvori foruden nævnets medlemmer deltog repræsentanter for Ringkjøbing Amt, Hytteejerforeningen, og ansøgeren, meddeler nævnet, at der ikke kan gives tilladelse til at bevare flagstangen i medfør af Naturbeskyttelseslovens § 50.

Ved Naturklagenævnets fredningskendelse af 24. juni 2004 blev der givet tilladelse til, at hytterne ikke skulle fjernes på det udtrykkelige vilkår, at der ikke måtte rejses flagstænger og, at de eksisterende flagstænger skulle fjernes inden 1 år. Herefter finder fredningsnævnet, at der ikke er hjemmel til at tillade, at ansøgerens flagstang ikke skal fjernes i overensstemmelse med påbudet i fredningskendelsen.

Afgørelsen kan efter lov om Naturbeskyttelse, § 78, stk. 3, jfr. § 87 inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, påklages til Naturklagenævnet.

Klagen skal indgives skriftligt til dette fredningsnævn på den nedenfor anførte adresse.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af Deres klage, at De indbetaler et gebyr på 500 kr. til Naturklagenævnet. Nævnet vil sende Dem en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget klagen fra fredningsnævnet. Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Naturklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk

Gebyret tilbagebetales, hvis De får helt eller delvist medhold i Deres klage",

hvilket herved meddeles til Deres orientering.

Med venlig hilsen

H. Stamp

RETTEN I HERNING, 2. AFDELING
Nygade 1-3, 7400 Herning
Tlf. 97 22 22 00 E-mail: f-naevn@mail.dk

Skov- og Naturstyrelsen
J.nr. SN 2001-1211/11-0005
Akt. nr. 39 Bil.

REG. NR. 7996-08

FREDNINGSNÆVNET FOR RINGKJØBING AMT

SCANNET

Herning, den 10. juni 2005
R.A.F. 22/05

Skov- og Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
13 JUNI 2005

Forsvarets Bygningstjeneste er d.d. tilskrevet således:

"Forsvarets Bygningstjeneste, Sct. Mathiasgade 96 B, 8800 Viborg, ansøger om tilladelse til at opsætte to skydesikkerhedsmaster og etablere 39 nye, faste skiveopstillinger i Nymindegab skydeterræn – R.A.F. 51/98 – Værnengene.

Efter en besigtigelse den 23. maj 2005, hvori foruden nævnet deltog repræsentanter for Ringkjøbing Amt, Danmark Naturfredningsforening, Hjemmeværnsskolen i Nymindegab og ansøgeren, skal nævnet i medfør af Naturbeskyttelseslovens § 50 meddele tilladelse til det ansøgte, da dette ikke er i strid med fredningens formål.

2 af nævnets medlemmer finder, at arealet, der inddrages til skydebane, er erhvervet fra Skov- og Naturstyrelsen med henblik på benyttelse til skydeterræn. Under disse omstændigheder bør det udvidede areal i relation til fredningen betragtes som omfattet af fredningskendelsens bestemmelser om skydebanen.

Formanden bemærker, at omstændighederne omkring ansøgerens erhvervelse af arealet ikke kan begrunde, at det areal, der i fredningskendelsen er omtalt som militære øvelsesarealer, udvides. Efter en konkret vurdering, hvorunder der navnlig er taget hensyn til, at det er en offentlig myndighed, der skal anvende arealet som skydebane og til den forventede påvirkning af landskabet ved de ændringer, der ønskes foretaget, sammenholdt med den måde, hvorpå ansøgeren hidtil har administreret det areal, der anvendes, finder formanden det forsvarligt ud fra en analog anvendelse af bestemmelserne i fredningskendelsen at tillade det ansøgte.

Det samlede nævn bemærker, at det herefter kan godkende opsætningen af skydestillingerne og masterne med røde kugler. Nævnet bemærker dog, at tilladelsen gives på vilkår, at anvisninger fra amtet om mindre justeringer af placering af anlæg skal efterkommes, såfremt placeringen efter amtets opfattelse vil være til skade for vegetationen.

Placeringen af skydeanlæggene og skydesikkerhedsmasterne fremgår i øvrigt af vedhæftede kortskitse.

Tilladelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra tilladelsens meddelelse, jfr. Naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

2001-1211/11-2005

40

RETTEN I HERNING, 2. AFDELING
Nygade 1-3, 7400 Herning
Tlf. 97 22 22 00 **E-mail: f-naevn@mail.dk**

Afgørelsen kan efter lov om Naturbeskyttelse, § 78, stk. 3, jfr. § 87 inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, påklages til Naturklagenævnet.

Klagen skal indgives skriftligt til dette fredningsnævn på den nedenfor anførte adresse.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af Deres klage, at De indbetaler et gebyr på 500 kr. til Naturklagenævnet. Nævnet vil sende Dem en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget klagen fra fredningsnævnet. Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Naturklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk

Gebyret tilbagebetales, hvis der gives helt eller delvist medhold i klagen.

En tilladelse må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Det bemærkes, at ansøgeren ikke herved er fritaget for at søge eventuelle andre tilladelser, som lovgivningen måtte kræve",

hvilket herved meddeles til Deres orientering.

Med venlig hilsen

H. Stamp

RETTEN I HERNING, 2. AFDELING
Nygade 1-3, 7400 Herning
Tlf. 97 22 22 00 **E-mail: f-naevn@mail.dk**

7996.00

FREDNINGSNÆVNET FOR RINGKJØBING AMT

SCANNET

Herning, den 3. oktober 2003
R.A.F. 26/03

Modtaget i Skov- og Naturstyrelsen
6 OKT. 2003

Skov- og Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København

Søren Haarup Andersen er d.d. tilskrevet således:

"Søren Haarup Andersen, Husumvej 3, 7100 Vejle, ansøger om tilladelse til at genopbygge hytte nr. 55, beliggende Store Mjøl, Tipperne. – R.A.F. 51/98 – Værnengene.

Fredningsnævnet for Ringkjøbing Amt skal i medfør af Naturbeskyttelseslovens § 50 tillade, at Søren Haarup Andersen genopfører den brændte hytte nr. 55 på St. Mjøl på vilkår, at den nye hyttes størrelse, højde, taghældning og ydre fremtræden bliver som på den nu brændte hytte. I øvrigt skal anvisninger fra Ringkjøbing Amt om genopførelsen følges.

Nævnet har ved afgørelsen lagt vægt på, at det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål.

Sagen er behandlet af nævnets formand alene efter § 9, stk. 4, i forretningsordenen for Fredningsnævn.

Tilladelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra tilladelsens meddelelse, jfr. Naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Afgørelsen kan efter lov om Naturbeskyttelse, § 78, stk. 3, jfr. § 87 inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, påklages til Naturklagenævnet.

Klagen skal indgives skriftligt til dette fredningsnævn på den nedenfor anførte adresse.

En tilladelse må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Det bemærkes, at ansøgeren ikke herved er fritaget for at søge eventuelle andre tilladelser, som lovgivningen måtte kræve",

hvilket herved meddeles til Deres orientering.

Med venlig hilsen

H. Stamp

Skov- og Naturstyrelsen
J.nr. SN 2001 - 1211/11-0005
Akt. nr. 37
~~Bil.~~

RETTEN I HERNING, 2. AFDELING
Nygade 1-3, 7400 Herning
Tlf. 97 22 22 00 E-mail: f-naevn@get2net.dk

SCANNET

7996.00

FREDNINGSNÆVNET FOR RINGKJØBING AMT

Herning, den 12. december 2003
R.A.F. 78/03

Skov- og Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København

Frank Christensen er d.d. tilskrevet således:

"Frank Christensen, Mimersvej 8, 8600 Silkeborg, ansøger om tilladelse til at genopbygge (udskifte) hytte nr. 73, beliggende Store Mjøl, Tipperne. – R.A.F. 51/98 – Værnengene.

Efter en besigtigelse den 4. december 2003, hvori foruden nævnet deltog repræsentanter for Ringkjøbing amt, Danmarks Naturfredningsforening, Foreningen af hytteejere samt ansøgeren, skal nævnet meddele, at der i medfør af Naturbeskyttelseslovens § 50 ikke kan gives tilladelse til det ansøgte.

Indledningsvis bemærker nævnet, at et af fredningens formål er at bevare områdets kulturelle værdier. Dette skal ske blandt andet ved at sikre, at hyttebyerne fortsat henligger som primitive hyttebyer. Såfremt et større antal hytter nedrives og genopføres, vil dette være i strid med fredningens formål, idet de kulturelle værdier herved ikke bevares.

I nævnets kendelse § 9 er der åbnet mulighed for større renoveringer af hytterne i form af partielle udskiftninger af dele af hytterne, som er nødvendige for at bevare hytterne.

Nævnet finder derfor, at der skal udvises den største tilbageholdenhed med at tillade nedrivning og genopførelse af hytterne.

Efter besigtigelse af ansøgerens hytte finder nævnet, at hyttens stand ikke er så ringe, at den ikke kan bevares ved en renovering, som fredningen tillader.

Det findes herefter i strid med fredningens formål at nedrive og genopføre den omhandlede hytte som ansøgt, og nævnet kan ikke give tilladelse til det ansøgte.

Afgørelsen kan efter lov om Naturbeskyttelse, § 78, stk. 3, jfr. § 87 inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, påklages til Naturklagenævnet.

Klagen skal indgives skriftligt til dette fredningsnævn på den nedenfor anførte adresse",

hvilket herved meddeles til Deres orientering.

Med venlig hilsen

H. Stamp

RETTEN I HERNING, 2. AFDELING
Nygade 1-3, 7400 Herning
Tlf. 97 22 22 00 E-mail: f-naevn@get2net.dk

1211/11-0001
45

REG. NR. 7996.00

NATURKLAGENÆVNET
FORMANDEN

Frederiksborggade 15, 1360 København K
Tlf.: 3395 5700
Fax: 3395 5769
X.400: S=nkn; P=sdn; A=dk400; C=dk
E-mail: nkn@nkn.dk

20 APR. 2006

J.nr.: 03-121/650-0006
JAV

Afgørelse
i sagen om etablering af skydesikkerhedsmaster og skiveopstillinger på Nymindegab skydeterræn i Holmsland Kommune.

Fredningsnævnet for Ringkjøbing Amt har den 10. juni 2005 meddelt dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 50 fra fredningsbestemmelserne om Værnengene til at opsætte to skydesikkerhedsmaster og etablere 39 nye, faste skiveopstillinger på Nymindegab skydeterræn. Danmarks Naturfredningsforening har påklaget afgørelsen til Naturklagenævnet.

Området er i Regionplan 2001 for Ringkjøbing Amt udpeget som naturområde. Skydeterrænet på Holmsland Klit er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og området indgår som en del af habitatområde nr. 62, Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen. Området består af naturtyperne klithede med dværgbuskvegetation (2130) og klitter med havtorn (2160). Området er desuden omfattet af "Fredning af Værnengene", Naturklagenævnets afgørelse af 24. juni 2004.

Værnengene er et ca. 2.600 ha stort areal beliggende mellem Tipperne og Nymindegab i Ringkjøbing Fjords sydvestlige hjørne.

Fredningens formål er at bevare og forbedre områdets landskabelige, naturmæssige og kulturelle værdier, herunder at medvirke til at skabe grundlag for at sikre og genoprette en gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, det internationale naturbeskyttelsesområde er udpeget for at beskytte. Desuden skal fredningen sikre offentlighedens adgang til de dele af området, hvor det er foreneligt med naturværdierne.

SNS-121.00172

Ifølge fredningens § 4 må der ikke opføres tekniske anlæg m.v. såsom master, vindmøller eller skæmmende indretninger. På de militære øvelsesarealer kan der foretages mindre anlægsarbejder, hvis udformning og placering er godkendt af fredningsnævnet.

På vegne af Hjemmeværnsskolen i Nymindegab har Forsvarets Bygningstjeneste ansøgt om dispensation til etablering af to nye skydesikkerhedsmaster og 39 faste skiveopstillinger i Nymindegab Skydeterræn; endvidere ønskes tre eksisterende skiveopstillinger flyttet fra deres nuværende position.

Fredningsnævnet for Ringkjøbing Amt har efter besigtigelse af området meddelt dispensation til det ansøgte, da det ikke er i strid med fredningens formål.

To af nævnets medlemmer finder, at arealet, som inddrages til skydebane, er erhvervet fra Skov- og Naturstyrelsen med henblik på benyttelse til skydeterræn. Under disse omstændigheder bør det udvidede areal i relation til fredningen betragtes som omfattet af fredningskendelsens bestemmelser om skydebanen.

Fredningsnævnets formand bemærker, at omstændighederne ved ansøgerens erhvervelse af arealet ikke kan begrunde, at det areal, der i fredningskendelsen er omtalt som militære øvelsesarealer, udvides. Efter en konkret vurdering, hvorunder der navnlig er taget hensyn til, at det er en offentlig myndighed, der skal anvende arealet som skydebane, og til den forventede påvirkning af landskabet ved de ændringer, der ønskes foretaget, sammenholdt med den måde, hvorpå ansøgeren hidtil har administreret det areal, som anvendes, finder formanden det forsvarligt ud fra en analog anvendelse af bestemmelserne i fredningskendelsen at tillade det ansøgte.

Det samlede nævn bemærker, at det herefter kan godkende opsætningen af skydestillingerne og masterne med røde kugler på vilkår, at anvisninger fra amtet om mindre justeringer af placering af anlæg skal efterkommes, hvis placeringen efter amtets opfattelse vil være til skade for vegetationen.

Det fremgår ikke af Fredningsnævnets afgørelse, at nævnet har foretaget en vurdering af ansøgningen set i relation til det internationale naturbeskyttelsesområde.

Klager, Danmarks Naturfredningsforening, har navnlig anført, at den ansøgte intensiverede anvendelse er i strid med Danmarks nationale forpligtelser. Bevaringsstatus for de beskyttede arter skal sikres og forbedres, ikke forringes.

Foreningen finder desuden, at projektet strider mod fredningens formål.

Afgørelse

Naturklagenævnets formand har på nævnets vegne, jf. naturbeskyttelseslovens § 81, stk. 3, truffet følgende afgørelse:

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra fredningen, hvis det ikke er i strid med fredningens formål. § 50, stk. 2, 1. pkt., bestemmer, at nævnet kun kan dispensere fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelige forstyrrelser af arter, som området er udpeget for. Dette skal, jf. § 50, stk. 2, 2. pkt., fremgå af afgørelsen efter stk. 1.

Skydeterrænet på Holmslands Klit indgår som en del af habitatområde nr. 62, som består af naturtyperne klithede med dværgbuskevegetation (2130) og klitter med havtorn (2160).

Det fremgår ikke af fredningsnævnets afgørelse, at nævnet har foretaget en vurdering af habitatområdet efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2. Nævnets afgørelse er derfor ugyldig.

På den baggrund ophæver Naturklagenævnet fredningsnævnets afgørelse af 10. juni 2005 og hjemviser sagen til fornyet behandling i nævnet.

Bent Jacobsen / Jan Vater
viceformand fuldmægtig

Afgørelsen er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. naturbeskyttelseslovens § 82. Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. lovens § 88, stk. 1.

DISPENSATIONER>

Afgørelser – Reg. nr.: 07996.00

Dispensationer i perioden: 30-08-2007

REG. NR. 7996.00

FREDNINGSNÆVNET FOR MIDTJYLLAND, VESTLIG DEL

Modtaget i Skov- og Naturstyrelsen
- 3 SEP. 2007

SCANNET

Herning, den 30. august 2007
R.A.F. 22/05

Skov- og Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø.

Forsvarets Bygningstjeneste er d.d. tilskrevet således:

"Forsvarets Bygningstjeneste, Arsenalvej 55, 9800 Hjørring, ansøger om tilladelse til at opsætte to skydesikkerhedsmaster og etablere 39 nye, faste skiveopstillinger i Nymindegab skydeterræn. – R.A.F. 51/98 – Værnengene.

Efter en besigtigelse den 23. maj 2005, gav det tidligere Fredningsnævn for Ringkjøbing Amt den 10. juni 2005 tilladelse til det ansøgte. Denne afgørelse blev påklaget til Naturklagenævnet, der i en afgørelse af 20. april 2006 ophævede Fredningsnævnets tilladelse, da det ikke fremgik af kendelsen, om Fredningsnævnet havde foretaget en vurdering af habitatområdet efter naturbeskyttelseslovens § 50 stk. 2. Fredningsnævnets kendelse var derfor ugyldig, hvorfor Naturklagenævnet ophævede afgørelsen og hjemviste sagen til fornyet behandling i Fredningsnævnet.

Fredningsnævnet anmodede den 15. juni 2006 Skov- og Naturstyrelsen om en udtalelse. Skov- og Naturstyrelsen sendte den 31. maj 2007 følgende udtalelse til sagen:

"Nymindegab Skydeterræn er beliggende inden for habitatområde nr. 62 Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen. Området er bl.a. udpeget for den prioriterede naturtype 2130 *Stabile kystklitter med urteagtig vegetation og naturtypen 2190 Fugtige klitlavninger, der begge forekommer i den del af skydeterrænet, hvor de militære aktiviteter ønskes udvidet. Området hvor de nye skivestillinger ønskes placeret rummer ikke i dag faste anlæg jf. kortbilag 2b "Øvelseskort" i Drifts- og Plejeplan 2003-2018 for Nymindegablejren (Miljøministeriet, Skov- og Naturstyrelsen og Nymindegablejren 2003).

Det er Skov- og Naturstyrelsens umiddelbare vurdering, at placering af 39 nye faste skiveopstillinger med et samlet areal på ca. 500 m² i den nordlige del af skydeterrænet ikke vil medføre en væsentlig forringelse for de arter og naturtyper området er udpeget for. Det er styrelsens generelle opfattelse, at militærets aktiviteter i de militære områder i vid udstrækning har medvirket til at opretholde en naturkvalitet, der har begrundet en udpegning som Natura 2000-område. De militære aktiviteter anses generelt for at medvirke til at sikre en vis dynamik og bidrager til opretholdelse af de lysåbne naturtyper, der eksempelvis forekommer i Nymindegab Skydeterræn. Den ønskede udvidelse af aktiviteterne i den nordlige del af skydeterrænet vurderes derfor umiddelbart ikke som en væsentlig forringelse. Det er dog en forudsætning, at der ikke etableres yderligere faste anlæg i forbindelse med etableringen af de 39 faste skydestillinger, eksempelvis i form af befæstede arealer, veje mv.

RETTEN I HERNING, 2. AFDELING
Nygade 3, 7400 Herning
Tlf. 97 22 22 00 **E-mail: f-naevn@mail.dk**

SNS-121-00339

6

Opstilling af to nye sikkerhedsmaster og flytning af to eksisterende sikkerhedsmaster, som skitseret, vurderes ikke at medføre en væsentlig forringelse for de beskyttede naturtyper og arter i området.

Natura 2000-områderne skal administreres, så der ikke sker forringelser af naturtyper og levestederne for de arter som områderne er udpeget for. Beskyttelseshensynet skal for så vidt angår de militære områder blandt andet varetages gennem de drifts- og plejeplaner, der er udarbejdet for de militære områder. Beskyttelseshensynet varetages desuden gennem den eksisterende lovgivning bl.a. vedrørende natur, miljø og planlægning. Eventuelle fremtidige ønsker om ændringer og/eller udvidelser vil derfor skulle behandles i overensstemmelse med bestemmelserne herfor."

Fredningsnævnet for Midtjylland, vestlig del foretog den 2. august 2007 en ny besigtigelse af arealet, hvori foruden nævnet deltog repræsentanter for Ringkøbing-Skjern kommune, Danmarks Naturfredningsforening og ansøgeren, Forsvarets Bygnings- og Etablissementstjeneste. Arealet, der inddrages til skydebane, blev på fredningstidspunktet anvendt som øvelsesterræn. Det fremgår af fredningens § 4, at der kan foretages mindre anlægsarbejder på de militære øvelsesarealer. Nævnet finder, at det ansøgte – 2 skydesikkerhedsmaster og 39 skiveopstillinger - er mindre anlægsarbejder.

Henset til udtalelsen af 31. maj 2007 fra Skov- og Naturstyrelsen finder nævnet, at det ansøgte ikke medfører en væsentlig forringelse for de beskyttede naturtyper og arter i området jf. Naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2.

Herefter skal nævnet i medfør af Naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele tilladelse til det ansøgte, da dette ikke er i strid med fredningens formål. Nævnet godkender opsætningen af skydestillingerne og masterne med røde kugler.

Nævnet bemærker dog, at tilladelsen gives på vilkår, at anvisninger fra Ringkøbing-Skjern kommune om mindre justeringer af placeringen af anlæg skal efterkommes, såfremt placeringen efter kommunens opfattelse vil være til skade for vegetationen.

Placeringen af skydeanlæggene og skydesikkerhedsmasterne fremgår i øvrigt af vedhæftede kortskitse.

Det bemærkes, at ansøgeren ikke herved er fritaget for at søge eventuelle andre tilladelser, som lovgivningen måtte kræve.

Tilladelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra tilladelsens meddelelse, jfr. Naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Afgørelsen kan efter lov om Naturbeskyttelse, § 78, stk. 3, jfr. § 87 inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, påklages til Naturklagenævnet.

Klagen skal indgives skriftligt til dette fredningsnævn på den nedenfor anførte adresse.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af Deres klage, at De indbetaler et gebyr på 500 kr. til Naturklagenævnet. Nævnet vil sende Dem en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget klagen fra fredningsnævnet. Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke inden for den fastsatte

frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Naturklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk

Gebyret tilbagebetales, hvis der gives helt eller delvist medhold i klagen.

En tilladelse må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Det bemærkes, at ansøgeren ikke herved er fritaget for at søge eventuelle andre tilladelser, som lovgivningen måtte kræve",

hvilket herved meddeles til Deres orientering.

Med venlig hilsen

Henrik S. Stamp

Herning, den 5. maj 2008
FRD 96/2007

By- og Landskabsstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø.

Modtaget i
By- og Landskabsstyrelsen
- 6 MAJ 2008

N. H. Kristensen er d.d. tilskrevet således:

"Jagtkonsortiet Bjålum Klit v/N. H. Kristensen, Redningsvej 1, Nymindegab, 6830 Nr. Nebel, ansøger om tilladelse til at anlægge et vandhul på 1200 m² på matr. nr. 61, Bjålum, Sdr. Bork m.fl. – R.A.F. 51/98 – Værnengene.

Efter en besigtigelse den 24. april 2008, hvori foruden nævnets medlemmer deltog repræsentanter for Ringkjøbing-Skjern kommune og ansøgeren, meddeler nævnet, at der kan gives tilladelse til det ansøgte efter Naturbeskyttelseslovens § 50, da dette ikke findes at være i strid med fredningens formål eller vil skade udpegningsgrundlaget for habitatet og fuglebeskyttelsesområdet.

Arealet er omfattet af EF-habitatområde 62 og EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 43. Ansøgningen har været forelagt Miljøcenter Ringkøbing, der den 22. februar 2008 har vurderet, at der ikke i området er nogen af de arter, der indgår i udpegningsgrundlaget for EF-habitatområde 62. Vandplanten Vandranke har dog levested i det nærliggende vandløb, Gødelen, hvorfor Miljøcentret foreslår et vilkår om afstand mellem søen og vandløbet. Miljøcentret har videre vurderet, at ingen af fuglearterne på udpegningsgrundlaget for EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 43 vil blive påvirket af søen. Fredningsnævnet er enig i vurderingen fra Miljøcenter Ringkøbing af, at det ansøgte herefter ikke vil skade arterne på udpegningsgrundlagene for EF-habitatområde 62 og EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 43.

Nævnet har ved vurderingen af, om det ansøgte er i strid med fredningens formål navnlig lagt vægt på, at det ansøgte ikke vil kunne påvirke områdets landskabelige og naturmæssige værdier.

Som vilkår for tilladelsen til at etablere søen fastsættes følgende:

- Søen i det nærmeste anlægges mindst 10 meter fra bredden af vandløbet mod syd, og at søen ikke får forbindelse med vandløbet i form af et til- eller afløb.
- Det opgravede materiale fra søen fjernes fra området og udjævnes i et meget tyndt lag på maksimalt 10 – 20 cm på et hidtil dyrket areal for at undgå uhensigtsmæssig placering af materialet i området af hensyn til øvrige naturtyper og landskab.
- Søen anlægges med helt flade kanter, således at eventuelle padder og vandfugle kan få optimalt udbytte af søen som levested.
- Søen skal anlægges i vinterhalvåret – mellem 1. november og 1. april - for at forstyrre områdets fugleliv mindst muligt.
- Der må ikke fodres i eller ved søen.

Derudover tilføjer nævnet, at søen skal laves med en naturligt afrundet søbred. Dette er ikke til hinder for, at der kan laves et par enkelte halvøer ud i søen, da søen ikke derved kommer til at virke kunstig.

Tilladelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra tilladelsens meddelelse, jfr. Naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Afgørelsen kan efter lov om Naturbeskyttelse, § 78, stk. 3, jfr. § 87 inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, påklages til Naturklagenævnet.

Klagen skal indgives skriftligt til dette fredningsnævn på den nedenfor anførte adresse.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af Deres klage, at De indbetaler et gebyr på 500 kr. til Naturklagenævnet. Nævnet vil sende Dem en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget klagen fra fredningsnævnet. Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Naturklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk

Gebyret tilbagebetales, hvis der gives helt eller delvist medhold i klagen.

En tilladelse må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Det bemærkes, at ansøgeren ikke herved er fritaget for at søge eventuelle andre tilladelser, som lovgivningen måtte kræve",

hvilket herved meddeles til Deres orientering.

Med venlig hilsen

Henrik S. Stamp

RETTEN I HERNING, 2. AFDELING
Nygade 3, 7400 Herning
Tlf. 97 22 22 00 **E-mail: f-naevn@mail.dk**

FREDNINGSNÆVNET FOR MIDTJYLLAND, VESTLIG DEL

Herning, den 5. maj 2008
FRD 17/2008

By- og Landskabsstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø.

Modtaget i
By- og Landskabsstyrelsen
- 6 MAJ 2008

Hans B. Groth er d.d. tilskrevet således:

"Hans B. Groth, Solvænget 4, Nordby, 6720 Fanø, ansøger om tilladelse til opsætning af en skorsten på hytten Store Mjøl 36-221, Værnengene. – R.A.F. 51/98 – Værnengene.

Efter en besigtigelse den 24. april 2008, hvori foruden nævnets medlemmer deltog repræsentanter for Ringkjøbing-Skjern kommune, Hytteejerforeningen, og ansøgeren, meddeler nævnet, at det ansøgte ikke kræver tilladelse fra fredningsnævnet efter Naturbeskyttelseslovens § 50.

Efter fredningskendelsen af 24. juni 2004 var det som udgangspunkt amtet – nu kommunen – der som tilsynsmyndighed vurderer, om en vedligeholdelseshandling og herunder en mindre ændring af en hytte har en karakter, så hyttens ydre fremtræden og karakter ændres. Såfremt kommunen er i tvivl om, hvorvidt en planlagt eller gennemført ændring herefter kræver en tilladelse, fordi hyttens ydre fremtræden og karakter ændres, skal dette forelægges nævnet.

Det er Fredningsnævnets opfattelse, at det er naturligt for hytterne i hyttebyerne, at disse er forsynet med opvarmningsmulighed i form af en brændeovn tilsluttet en simpel, uisoleret lille skorsten. Opsætning af en sådan skorsten, der føres op gennem taget og holdes i farver svarende til, hvad der er normalt i området, medfører ikke, at hyttens ydre fremtræden eller karakter ændres i et sådant omfang, at nævnet skal give tilladelse.

Nævnet har ved denne vurdering lagt vægt på, at det i Naturklagenævnets afgørelse, § 9.4 nr. 7 er forudsat, at der ved udskiftning af tag- og facadebeklædning kan ske mindre ændringer af hytternes ydre, uden at ændringen af hyttens ydre betegnes som en ændring af hyttens "ydre fremtræden og karakter". Det er derfor ikke enhver ændring af en hyttes ydre, der kræver nævnets tilladelse. Ændringerne skal ikke bare ændre hyttens ydre, men også ændre hyttens fremtræden og karakter, før det er i strid med fredningen.

Nævnet finder derfor, at det ikke anses for at være i strid med fredningen, at hytten som ansøgt og i overensstemmelse med indstillingen fra Ringkøbing-Skjern kommune forsynes med en lille, simpel, uisoleret skorsten holdt i sort eller rustfarvet metal. At skorstenen af hensyn til brandfaren isoleres ved taggennemføringen ændrer ikke ved denne vurdering",

hvilket herved meddeles til Deres orientering.

Med venlig hilsen

Henrik S. Stamp

RETTEN I HERNING, 2. AFDELING
Nygade 3, 7400 Herning
Tlf. 97 22 22 00 **E-mail: f-naevn@mail.dk**

NATURKLAGENÆVNET
FORMANDEN

Frederiksborggade 15, 1360 København K
Tlf.: 3395 5700
Fax: 3395 5769
E-mail: nkn@nkn.dk · Web: www.nkn.dk
CVR: 18210932

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
22 MAJ 2008

15 MAJ 2008

NKN-121-00084
Jav

Afgørelse
i sagen om etablering af skydesikkerhedsmaster og skiveopstillinger
på Nymindegab Skydeterræn i Ringkøbing-Skjern Kommune

Fredningsnævnet for Midtjylland, Vestlig Del, har den 30. august 2007 meddelt dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til at opsætte to skydesikkerhedsmaster og etablere 39 nye, faste skiveopstillinger på Nymindegab Skydeterræn, Værnengene. Danmarks Naturfredningsforenings lokalafdeling for Ringkjøbing/Skjern har klaget over afgørelsen til Naturklagenævnet.

Sagen har tidligere været indbragt for Naturklagenævnet. Det daværende Fredningsnævn for Ringkjøbing Amt meddelte i juni 2005 tilladelse til det ansøgte. Naturklagenævnet ophævede fredningsnævnets tilladelse og hjemviste sagen til fornyet behandling i fredningsnævnet, da det ikke fremgik af kendelsen, om fredningsnævnet havde foretaget en vurdering af habitatområdet efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2.

Skydeterrænet på Holmsland Klit er i regionplanen udpeget som naturområde, området er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og området indgår som en del af habitatområde nr. 62, Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen. Området er blandt andet udpeget for den prioriterede naturtype 2130 *Stabile kystklitter med urteagtig vegetation og naturtypen 2190 Fugtige klitlavninger. Området er desuden omfattet af "Fredning af Værnengene", jf. Naturklagenævnets afgørelse af 24. juni 2004.

Værnengene er et ca. 2.600 ha stort areal beliggende mellem Tipperne og Nymindegab i Ringkjøbing Fjords sydvestlige hjørne.

Fredningens formål er at bevare og forbedre områdets landskabelige, naturmæssige og kulturelle værdier, herunder at medvirke til at skabe grundlag for at sikre og genoprette en gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, det internationale naturbeskyttelsesområde er udpeget for at beskytte. Desuden skal fredningen sikre offentlighedens adgang til de dele af området, hvor det er foreneligt med naturværdierne.

Ifølge fredningens § 4 må der ikke opføres tekniske anlæg m.v. såsom master, vindmøller eller skæmmende indretninger. På de militære øvelsesarealer kan der foretages mindre anlægsarbejder, hvis udformning og placering er godkendt af fredningsnævnet.

På vegne af Hjemmeværnsskolen i Nymindegab har Forsvarets Bygningstjeneste ansøgt om dispensation til etablering af to nye skydesikkerhedsmaster og 39 faste skiveopstillinger i Nymindegab Skydeterræn; endvidere ønskes tre eksisterende skiveopstillinger flyttet fra deres nuværende position. Ansøgningen skyldes Hjemmeværnets behov for uddannelse af delingsførere i gennemførelse af enhedsskydninger omfattende ca. 30 mand; delingsskydning kræver mere plads i bredden og en ekstra sikkerhedsmargen i forhold til "normale" skydninger. Det vil ikke være praktisk muligt at gennemføre de ønskede enhedsskydninger ved en udvidelse af de eksisterende anlæg. Uddannelsen er af afgørende betydning for Hjemmeværnets muligheder for at kunne løse fremtidige opgaver.

Bygningstjenesten har oplyst, at der i den sydlige ende af terrænet er et gammelt sikkerhedstårn, som ikke længere benyttes, som er i dårlig stand, og som derfor ønskes nedrevet og erstattet af en skydesikkerhedsmast, som er væsentligt mindre dominerende i landskabet, når den såkaldte "advarselsballon" ikke er hejst. Sikkerhedsmæssigt er der ved skydninger stadig behov for at markere fareområdet, hvorfor der søges dispensation til at opstille to nye master og flytte en eksisterende mast. Ligeledes af sikkerhedsmæssige grunde ønskes masterne placeret, så de kan ses fra alle sider af skydeterrænet. Derfor ønskes to master opstillet i klitten ud mod vandsiden, en mast ved den nordlige og en mast ved den sydlige afgrænsning af skydeterrænet. Herudover placeres der to skydesikkerhedsmaster ud mod landevejen mellem Nymindegab og Hvide Sande. Masterne er ca. 5 m høje. Der vil i masterne blive placeret en rød kugle, som hejses op, når der foregår skydninger, og ned, når skydningerne er afsluttet; ved mørkeskydninger vil der blive placeret en rød lygte sammen med kuglen.

På terrænet er der ligeledes af uddannelsesmæssige grunde behov for at etablere et antal faste skiveopstillinger og flytte tre allerede etablerede dækninger. En skiveopstilling består af en kasse med elektroniske faldmål, der nedgraves i terrænet. Hver skiveopstilling vil blive 8,50 m lang, 1,40 m dyb og 0,55 m høj. Kasserne er forsynet med låg til beskyttelse mod dårligt vejr og vil

være lukket, når der ikke foregår skydninger. Når kasserne er lukket, vil de kun på meget tæt hold være synlige i terrænet.

Forsvarets, herunder Hjemmeværnets, aktiviteter skal samles på færre etablissementer, hvilket kræver udvidede øvelsesaktiviteter og øgede foranstaltninger til at sikre civilbefolkningen.

Forsvarets Bygningstjeneste har henvist til Skov- og Naturstyrelsens udtalelse fra 2001 om implementering af habitatdirektivet på de militære arealer, der er udpeget som EU-habitatområde. I udtalelsen anfører styrelsen blandt andet:

"at det i vid udstrækning er i kraft af militære aktiviteter, at de pågældende områder har en naturkvalitet, der har begrundet udpegningen. En fortsættelse af aktiviteterne vurderes således at være uproblematisk og i mange tilfælde en forudsætning for at opretholde naturkvaliteten i overensstemmelse med direktivet.

Det kan ikke udelukkes, at fremtidige ændringer eller udvidelse i aktiviteterne i begrænset omfang kan påvirke områdernes natur negativt. I disse tilfælde vurderes det at kunne fanges op i forbindelse med drifts- og plejeplanlægningen i områderne, som forudsættes løbende revideret."

"Samlet set er det Skov- og Naturstyrelsens opfattelse, at udpegningen af de militære områder som EF-habitatområder ikke vil være til hinder for at opretholde de militære aktiviteter, specielt i lyset af den drifts- og plejeplanlægning, der foregår i områderne."

Skov- og Naturstyrelsen har i Drift- og plejeplanen 2003 – 2018 for Nymindegablejren blandt andet anført: "Ønsket om at udbygge skydeanlæggene i skydeterrænet bør efter Skov- og Naturstyrelsens opfattelse ske som en udvidelse af de eksisterende anlæg, og anlæggene bør så vidt muligt falde i med de omkringliggende omgivelser."

Ringkjøbing Amt har i juni 2005 meddelt dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 og anført, at skiveopstillingerne ønskes etableret i den nordlige del af skydeterrænet, hvor naturtyperne i dag kun i meget begrænset omfang er påvirket af den militære aktivitet i området. Amtet har begrundet afgørelsen med, at etableringen af skiveopstillingerne ikke vil medføre en væsentlig forringelse af de beskyttede naturtypers bevaringsstatus i området. Opstilling og drift af to skydesikkerhedsmaster vurderes heller ikke at ville påvirke naturtypernes bevaringsstatus eller bevaringsstatus for de dyr og planter, der indgår i udpegningsgrundlaget for habitatområdet.

Amtets dispensation blev ikke påklaget til Naturklagenævnet.

Fredningsnævnet har til brug for sagen indhentet følgende udtalelse fra Skov- og Naturstyrelsen:

"Nymindegab Skydeterræn er beliggende inden for habitatområde nr. 62 Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen. Området er bl.a. udpeget for den prioriterede naturtype 2130 *Stabile Kystklitter med urteagtig vegetation og naturtypen 2190 Fugtige klitlavninger, der begge forekommer i den del af skydeterrænet, hvor de militære aktiviteter ønskes udvidet. Området hvor de nye skivestillinger ønskes placeret rummer ikke i dag faste anlæg jf. kortbilag 2b "Øvelseskort" i Drifts- og Plejeplan 2003-2018 for Nymindegablejren (Miljøministeriet, Skov- og Naturstyrelsen og Nymindegablejren 2003).

Det er Skov- og Naturstyrelsens umiddelbare vurdering, at placering af 39 nye faste skiveopstillinger med et samlet areal på ca. 500 m² i den nordlige del af skydeterrænet ikke vil medføre en væsentlig forringelse for de arter og naturtyper området er udpeget for. Det er styrelsens generelle opfattelse, at militærets aktiviteter i de militære områder i vid udstrækning har medvirket til at opretholde en naturkvalitet, der har begrundet en udpegning som Natura 2000-område. De militære aktiviteter anses generelt for at medvirke til at sikre en vis dynamik og bidrager til opretholdelse af de lysåbne naturtyper, der eksempelvis forekommer i Nymindegab Skydeterræn. Den ønskede udvidelse af aktiviteterne i den nordlige del af skydeterrænet vurderes derfor umiddelbart ikke som en væsentlig forringelse. Det er dog én forudsætning, at der ikke etableres yderligere faste anlæg i forbindelse med etableringen af de 39 faste skydestillinger, eksempelvis i form af befæstede arealer, veje mv.

Opstilling af to nye sikkerhedsmaster og flytning af to eksisterende sikkerhedsmaster, som skitseret, vurderes ikke at medføre en væsentlig forringelse for de beskyttede naturtyper og arter i området.

Natura 2000-områderne skal administreres, så der ikke sker forringelser af naturtyper og levestederne for de arter som området er udpeget for. Beskyttelseshensynet skal for så vidt angår de militære områder blandt andet varetages gennem de drifts- og plejeplaner, der er udarbejdet for de militære områder. Beskyttelseshensynet varetages desuden gennem den eksisterende lovgivning bl.a. vedrørende natur, miljø og planlægning. Eventuelle fremtidige ønsker om ændringer og/eller udvidelser vil derfor skulle behandles i overensstemmelse med bestemmelserne herfor."

Fredningsnævnet for Midtjylland, Vestlig Del, foretog besigtigelse af området i august 2007 og har i afgørelsen af 30. august 2007 udtalt, at arealet, der inddrages til skydebane, på fredningstidspunktet blev anvendt som øvelsesterræn. Det fremgår af fredningens § 4, at der kan foretages mindre anlægsarbejder på de militære øvelsesarealer. Nævnet finder, at det ansøgte – 2 skydesikkerhedstårne og 39 skiveopstillinger – er mindre anlægsarbejder.

Henset til Skov- og Naturstyrelsens udtalelse finder fredningsnævnet ikke, at det ansøgte medfører en væsentlig forringelse for de beskyttede naturtyper og arter i området, naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2.

Herefter har fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddelt tilladelse til det ansøgte, da det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Nævnet godkender således opsætningen af skydestillingerne og skydesikkerhedsmasterne. Tilladelsen er givet på vilkår, at anvisninger fra Ringkøbing-Skjern Kommune om mindre justeringer af placeringen af anlæg skal efterkommes, hvis placeringen efter kommunens opfattelse vil være til skade for vegetationen.

Klager, Danmarks Naturfredningsforenings lokalafdeling, har navnlig gjort gældende, at anlægget er i strid med formålet med såvel habitatdirektivet som fredningen.

Til støtte herfor har klager blandt andet anført, at habitatområdet er maksimalt beskyttet, og at nyetableringen af skydestillinger ikke alene berører de 500 m², som selve skydeskiverne beslaglægger, men også vil medføre øget trafik og dermed belastning af den sårbare natur i større dele af området, som ligger direkte op til en af Danmarks mest benyttede turistruter og ved stærkt benyttede strande. Endvidere har klager henvist til, at forvaltningen i den tidligere sag i det daværende Ringkjøbing Amt udtalte, at naturtyperne klithede med dværgbuskvegetation og klitter med havtorn er meget sårbare over for mekanisk slid, og at det er forvaltningens opfattelse, at etablering og anvendelse af 39 faste skiveopstillinger er så omfattende, at det vil medføre en væsentlig forringelse af de beskyttede naturtypers bevaringsstatus i området. En langsigtet planlægning for det sårbare, landskabeligt, rekreativt og naturmæssigt i særklasse værdifulde område burde tale for en afvikling af aktiviteter, som strider mod bevarelsen af naturkvaliteten, ikke en intensivering med 39 nye tekniske anlæg og master.

Da fredningens formål ikke nævner bevarelse – endsige udvidelse – af skydebaneanlæg, peger dette ifølge klager på, at en udvidelse af skydebaneanlæg ikke er foreneligt med de formål, som indgik i fredningen. Det er klagers opfattelse, at en udvidelse af skydebaneaktiviteterne kan finde sted på de oprindelige skydebanearealer, men ikke på det senere erhvervede areal.

Klager har desuden anført, at det ved samarbejde med forsvarets øvrige grene bør være muligt at finde alternative skydebanearealer, der ikke belaster naturværdier og anfægter turistmæssige og rekreative interesser.

Subsidiært finder klager, at en eventuel tilladelse bør indeholde grænser for, hvor "hårdt" arealerne udnyttes med hensyn til aktivitetsformer og omfanget af afspærringer. En tilladelse bør endelig tidsbegrænses og/eller betinges af, at anlægget fjernes, og arealerne retableres, når anlægget ikke længere er i brug.

Afgørelse

Naturklagenævnets formand har på nævnets vegne, jf. naturbeskyttelseslovens § 81, stk. 3, truffet følgende afgørelse:

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra fredningen, hvis det ikke er i strid med fredningens formål. § 50, stk. 2, 1. pkt., bestemmer, at nævnet kun kan dispensere fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelige forstyrrelser af arter, som området er udpeget for. Dette skal, jf. § 50, stk. 2, 2. pkt., fremgå af afgørelsen efter stk. 1.

Skydeterrænet på Holmslands Klit indgår som en del af habitatområde nr. 62, som blandt andet består af den prioriterede naturtype stabile kystklitter med urteagtig vegetation og naturtypen fugtige klitlavninger. På terrænet er der ansøgt om opstilling af 2 skydesikkerhedsmaster og 39 skiveopstillinger.

Det fremgår af fredningsnævnets afgørelse, at arealet, hvor skydeaktiviteterne skal finde sted, på fredningstidspunktet blev anvendt som øvelsesterræn. På de militære øvelsesarealer kan der, jf. fredningens § 4, foretages mindre anlægsarbejder, hvis udformning og placering er godkendt af fredningsnævnet.

Naturklagenævnet er enig med fredningsnævnet i, at de ansøgte anlægsarbejder må karakteriseres som mindre anlægsarbejder.

Til brug for sagen har fredningsnævnet indhentet en udtalelse fra Skov- og Naturstyrelsen. Naturklagenævnet finder ikke grundlag for at tilsidesætte denne sagkyndige vurdering. I den forbindelse har Naturklagenævnet tillagt det vægt, at de militære aktiviteter i vid udstrækning må anses for at have medvirket til at opretholde en naturkvalitet, som har begrundet udpegningen som habitatområde, og at aktiviteterne generelt anses for at medvirke til at sikre en vis dynamik og bidrager til opretholdelse af de lysåbne naturtyper, der forekommer på skydeterrænet.

På baggrund af styrelsens udtalelse og sagen i øvrigt vurderer Naturklagenævnet ikke, at det ansøgte vil medføre forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelige forstyrrelser af arter, om området er udpeget for, og nævnet finder således, at fredningsnævnets afgørelse bør stadfæstes. Det af klager anførte kan ikke føre til andet resultat. Naturklagenævnet er enig med klager i det foreslåede vilkår om retablering.

Naturklagenævnet stadfæster derfor fredningsnævnets afgørelse af 30. august 2007, dog med tilføjelse af følgende vilkår: "Skydesikkerhedsmasterne og skiveopstillingerne fjernes af ansøger, og arealerne retableres af ansøger, når anlægget ikke længere er i brug. En eventuel frist herfor fastsættes af tilsynsmyndigheden, Ringkøbing-Skjern Kommune"

Dispensationen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter meddelelsen af denne afgørelse, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Bent Jacobsen	/	Jan Våter
viceformand		fuldmægtig

Afgørelsen er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. naturbeskyttelseslovens § 82. Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. lovens § 88, stk. 1.

Herning, 11. maj 2009
FRD 53/2008

By- og Landskabsstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø.

Modtaget i
By- og Landskabsstyrelsen
13 MAJ 2009

Chr. Lauridsen er d.d. tilskrevet således:

"Chr. Lauridsen, Langagervej 3, 6893 Hemmet, ansøger om tilladelse til at etablere to søer på 500 m² på matr. nr. 3 b, Bjålum, Sdr. Bork. – R.A.F. 51/98 – Værnengene.

Efter en besigtigelse den 28. april 2009, hvori foruden fredningsnævnets medlemmer deltog repræsentanter for Ringkøbing-Skjern kommune, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening, Hartkorns Værn og ansøgeren, meddeler nævnet, at der kan gives tilladelse til det ansøgte efter Naturbeskyttelseslovens § 50, da dette ikke findes at være i strid med fredningens formål eller vil skade udpegningsgrundlaget for habitatet og fuglebeskyttelsesområdet.

Arealet er omfattet af EF-habitatområde 62, EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 43 og Natura 2000-område nr. 69. Ansøgningen har været forelagt Miljøcenter Ringkøbing, der den 19. november 2008 har vurderet, at udpegningsgrundlaget i form af en række naturtyper, arter og fugle ikke vil blive negativt påvirket af etablering af vandhullerne. Derimod vil padder i området som for eksempel strandtudsen kunne nyde gavn af vandhullerne. Fredningsnævnet er enig i vurderingen fra Miljøcenter Ringkøbing af, at det ansøgte herefter ikke vil skade arterne på udpegningsgrundlagene for EF-habitatområde 62, EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 43 og Natura 2000-område nr. 69.

Nævnet har ved vurderingen af, om det ansøgte er i strid med fredningens formål navnlig lagt vægt på, at det ansøgte ikke vil kunne påvirke områdets landskabelige og naturmæssige værdier.

Som vilkår for at tilladelsen til at etablere vandhullerne fastsættes:

- Vandhullerne bør etableres med fladt skrånende sider og flad bund.
- Det opgravede materiale bør fjernes fra området, idet det vil virke udtørrende for de øvrige dele af engen, hvis det spredes rundt om vandhullerne. Materialet kan dog spredes i et jævnt lag omkring vandingspladserne, hvor der er lavninger.
- Der må ikke udsættes fisk eller krebs i vandhullerne, ligesom fodring af ænder i og ved hullet ikke må finde sted.

Tilladelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra tilladelsens meddelelse, jfr. Naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Afgørelsen kan efter lov om Naturbeskyttelse, § 78, stk. 3, jfr. § 87 inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, påklages til Naturklagenævnet.

Klagen skal indgives skriftligt til dette fredningsnævn på den nedenfor anførte adresse.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af Deres klage, at De indbetaler et gebyr på 500 kr. til Naturklagenævnet. Nævnet vil sende Dem en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget klagen fra fredningsnævnet. Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Naturklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk

Gebyret tilbagebetales, hvis der gives helt eller delvist medhold i klagen.

En tilladelse må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Det bemærkes, at ansøgeren ikke herved er fritaget for at søge eventuelle andre tilladelser, som lovgivningen måtte kræve",

hvilket herved meddeles til Deres orientering.

Med venlig hilsen

Henrik S. Stamp

RETTEN I HERNING, 2. AFDELING
Nygade 3, 7400 Herning
Tlf. 97 22 22 00 - E-mail: midtjyllandvest@fredningsnaevn.dk

Herning, 30. juli 2013
FRD 30/2013

Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø.

Niels Kristensen er d.d. tilskrevet således:

"Niels Kristensen, Redningsvej 1, 6830 Nørre Nebel, ansøger om tilladelse til at opføre et 34 m² stort foder-/læskur til heste på matr. nr. 59, Bjålum, Sdr. Bork. – R.A.F. 51/1998 - Værnengene.

De har søgt om tilladelse til at erstatte en eksisterende togvogn med et nyt læskur til heste på ejendommen, matr. nr. 59, Bjålum, Sdr. Bork. Læskuret bliver på ca. 34 m² og udføres i træ. Det får fladt tag og ingen bund. Ansøgningen er fremsendt af Ringkøbing-Skjern kommune, der ikke har haft bemærkninger til ansøgningen.

Sagen er behandlet af nævnets formand alene efter § 10, stk. 5 i Forretningsordenen for Fredningsnævn.

Arealet er fredet ved Naturklagenævnets afgørelse af 24. juni 2004 om fredning af Værnengene.

Jeg skal hermed på nævnets vegne i medfør af Naturbeskyttelseslovens § 50 meddele tilladelse til det ansøgte, da dette ikke findes at være i strid med formålet i fredningen.

Tilladelsen gives på vilkår, at den gamle togvogn, der hidtil har fungeret som læskur, nedrives, og at anvisninger fra Ringkøbing-Skjern kommune om placering, materialer og udformning skal efterkommes.

Hvis tilladelsen ikke udnyttes inden 3 år fra meddelelsen af tilladelsen, bortfalder den jfr. Naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Det skal præciseres, ansøgeren ikke herved er fritaget for at søge eventuelle andre tilladelser, som lovgivningen måtte kræve.

Afgørelsen kan efter lov om Naturbeskyttelse, § 78, stk. 3, jf. § 87 inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Deres klage bedes sendt til Fredningsnævnet for Midtjylland, vestlig del, så vidt muligt elektronisk på midtjyllandvest@fredningsnaevn.dk

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af Deres klage, at De indbetaler et gebyr på 500 kr.

De modtager en opkrævning på gebyret fra Natur- og Miljøklagenævnet, når nævnet har modtaget klagen fra Fredningsnævnet for Midtjylland, vestlig del. De skal benytte denne opkrævning ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside.

Gebyret tilbagebetales, hvis
1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse, eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis
1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller
2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En tilladelse må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Det bemærkes, at ansøgeren ikke herved er fritaget for at søge eventuelle andre tilladelser, som lovgivningen måtte kræve",

hvilket herved meddeles til Deres orientering.

Med venlig hilsen

Henrik S. Stamp

Herning, den 17. juni 2014
FRD 11/2014

Forsvarets Bygning- og Etablissementstjeneste
Arsenalvej 55
9800 Hjørring

Forsvarets Bygnings- og Etablissementstjeneste, Arsenalvej 55, 9800 Hjørring, ansøger om tilladelse til at opstille to skure til overvågning ved Nymindegab på matr. nr. 156 pm, Søgård Hgd., Holmsland Klit. – R.A.F. 51/1998 – Værnengene.

Efter en besigtigelse den 13. juni 2014, hvori foruden fredningsnævnet deltog repræsentanter for ansøgeren, Ringkøbing-Skjern kommune og Friluftsrådet, skal nævnet meddele tilladelse til, at der som ansøgt opstilles to skure til overvågning af stranden nedenfor skydeterrænet. Tilladelsen gives, da det ansøgte ikke findes at være i strid med fredningens formål.

Tilladelsen gives på samme vilkår, som Naturstyrelsen har angivet i afgørelsen af 11. marts 2014. Endvidere stiller fredningsnævnet vilkår om, at skurene skal fjernes, og der skal ske en fuldstændig retablering, når der ikke længere er behov for skurene i forbindelse med skydninger i skydeterrænet.

Nævnet har ved afgørelsen især lagt vægt på, at der har været skydeterræn på arealet, før dette blev fredet, og denne anvendelse skal kunne fortsætte. Anvendelsen som skydeterræn forudsætter, at der sker en effektiv afspærring af offentlighedens adgang til stranden neden for det område, hvor der skydes. Efter krav fra Arbejdstilsynet skal der nu indrettes faste arbejdspladser til det personale, der foretager denne effektive afspærring.

Da placeringen af skurene kræver oversigt over hele stranden, kan skurene kun placeres som ansøgt, og denne placering gør også, at skurene ikke kan ses fra landsiden. Herefter er der både taget hensyn til, at skurene ikke skæmmer naturen unødigt og til offentlighedens muligheder for at anvende arealerne rekreativt.

Naturstyrelsen har den 11. marts 2014 givet tilladelse til opstillingen, der også sker indenfor klitfredningen. Det ansøgte kræver derfor også dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 65, stk. 1, jf. § 8. Naturstyrelsen har i afgørelsen vurderet, at det ansøgte ikke vil *"medføre beskadigelse/ødelæggelse af plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV. Detaljeret kendskab til enkelte arters forekomst i området haves dog ikke. Det er Naturstyrelsens vurdering, at det ansøgte ikke i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke Natura 2000-området væsentligt. Det ansøgte vil ikke ødelægge eller beskadige leve- eller voksesteder for de arter, der indgår i udpegningsgrundlaget."*

Fredningsnævnet finder ikke, at der er grundlag for at tilsidesætte Naturstyrelsens vurdering og henholder sig i det hele til styrelsens afgørelse.

Afgørelsen kan efter lov om Naturbeskyttelse, § 78, stk. 3, jf. § 87 inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Deres klage bedes sendt til Fredningsnævnet for Midtjylland, vestlig del, så vidt muligt elektronisk på midtjyllandvest@fredningsnaevn.dk

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af Deres klage, at De indbetaler et gebyr på 500 kr.

De modtager en opkrævning på gebyret fra Natur- og Miljøklagenævnet, når nævnet har modtaget klagen fra Fredningsnævnet for Midtjylland, vestlig del. De skal benytte denne opkrævning ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside.

Gebyret tilbagebetales, hvis
1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse, eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis
1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller
2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En tilladelse må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Det bemærkes, at ansøgeren ikke herved er fritaget for at søge eventuelle andre tilladelser, som lovgivningen måtte kræve.

Med venlig hilsen

Henrik S. Stamp

Herning, 23. november 2016
FN-MJV-26-2016

Bodil Fuglsang
bodil.fuglsang@gmail.com

Ringkøbing-Skjern kommune ansøger på vegne Bodil Fuglsang om tilladelse til udskiftning af gammel vægbeklædning på hytten, Store Mjøl 5, Værnengene. – R.A.F. 51/1998 - Værnengene.

Efter en besigtigelse den 14. november 2016, hvori foruden fredningsnævnet deltog en repræsentant for Ringkøbing-Skjern kommune og ansøgeren, skal nævnet meddele, at der i medfør af Naturbeskyttelseslovens § 50 ikke kan gives tilladelse det ansøgte, da dette findes at være i strid med fredningens formål.

Nævnet har navnlig lagt vægt på, at de ansøgte plader, der ønskes opsat til afløsning af de gamle træbrædder, hverken er helt identiske med de gamle træbrædder eller har samme ydre fremtræden. Derfor får hytten en anden ydre fremtræden og karakter, end den havde på fredningstidspunktet.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Natur- og Miljøklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.nmkn.dk. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på kr. 500. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Natur- og Miljøklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til Natur- og Miljøklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges klagefristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,

- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Gebyret tilbagebetales, hvis
1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis
1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller
2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

Med venlig hilsen

Peter Bredahl

Herning, 23. januar 2017
FN-MJV-31-2016

Ringkøbing-Skjern kommune
anders.hjort-hansen@rksk.dk

Ringkøbing-Skjern kommune ansøger på vegne flere lodsejere om tilladelse til at etablere et madpakkehus på ca. 40 m² på Værnengene, Tippervej 4, 6830 Nørre Nebel, matr. nr. 3B, Bjålum, Sdr. Bork. – R.A.F. 51/1998 – Værnengene.

Efter en besigtigelse den 16. januar 2017, hvori foruden fredningsnævnet deltog repræsentanter for Ringkøbing-Skjern kommune, Danmarks Naturfredningsforening, Friluftsrådet, Dansk Ornitologisk Forening samt ansøgeren Værnselskabet, skal nævnet i medfør af Naturbeskyttelseslovens § 50 meddele, at der kan gives tilladelse til det ansøgte, da dette ikke findes at være i strid med fredningens formål.

Nævnet har alene taget stilling til ansøgte, samt til en eventuel ændret placering. Nævnet har ikke taget stilling til ændringsforslaget fra Danmarks Naturfredningsforening.

Nævnet har navnlig lagt vægt på, at et madpakkehus i træ malet i mørke naturfarver, der som ansøgt ikke bliver højere end 3,50 meter og med sort tagpap på taget og med vinduer i et ikke reflekterende materiale, som for eksempel plexiglas, ikke påvirker områdets landskabelige, naturmæssige eller kulturelle værdier, ligesom det forbedrer offentlighedens muligheder for at opleve det særprægede landskab.

Fredningsnævnet bemærker, at placeringen som ansøgt ikke gør huset synligt i væsentlig omfang for andre end de, der færdes omkring huset. En anden placering 10 meter længere imod vest, hvor der i dag er placeret et borde/bænkesæt, kan nævnet også godkende.

Om rydningen af krat tilføjer nævnet, at anvisninger fra Ringkøbing-Skjern kommune skal efterkommes.

Som vilkår for tilladelsen bestemmer fredningsnævnet, at huset placeres på sokler, der let kan fjernes, når huset skal fjernes.

Området er beliggende i Natura 2000-område nr. 69 Ringkøbing Fjord og Nyminstrømmen (Habitatområde nr. H62 og fuglebeskyttelsesområde nr. F43).

Naturstyrelsen, SVANA har i en udtalelse af 14. december 2016 til fredningsnævnet vurderet, at bygningen ikke vil påvirke udpegningsgrundlaget for habitatområdet eller fuglebeskyttelsesområdet negativt i væsentlig grad. Fredningsnævnet er enig i denne vurdering.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Natur- og Miljøklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.nmkn.dk. Klagepor-

talen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på kr. 500. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Natur- og Miljøklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til Natur- og Miljøklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges klagefristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Gebyret tilbagebetales, hvis
1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis
1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller
2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Med venlig hilsen

Joy Winter

RETTEN I HERNING
Haraldsgade 28, 7400 Herning
Tlf. 93 56 40 48 - E-mail: midtjyllandvest@fredningsnaevn.dk

Herning, 17. april 2017
FN-MJV-10-2017

Bent Poulsen
bpvesterlundvej@gmail.com

Bent Poulsen, Foreningen V6´s venner ansøger om tilladelse til at opretholde en kaj, der midlertidigt er anlagt i Vesterhavn.

Værnengene er senest fredet ved Naturklagenævnets afgørelse af 24. juni 2004. Formålet er heri beskrevet således: ” *Fredningen har til formål at bevare og forbedre områdets landskabelige, naturmæssige og kulturelle værdier, herunder at medvirke til at skabe grundlag for at sikre og genoprette en gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, det internationale naturbeskyttelsesområde er udpeget for at beskytte.*

Fredningen skal endvidere sikre offentlighedens adgang til de dele af området, hvor dette er foreneligt med naturværdierne.

Fredningen har særligt til formål: at opretholde Værnengene og engområderne langs Nymindestrømmen samt poldene som åbne landskaber med rørskove og græssede enge og strandenge, som tilgodeser plantelivet og herudover især vade- og andefugle samt gæs knyttet til disse landskabstyper, at opretholde Bjålum Klit og klitområderne på Holmsland som åbne klitområder, samt at sikre at hyttebyerne på Store Mjøl, Lille Mjøl og Grønbjerg fortsat kan henligge som primitive hyttebyer med hytternes nuværende størrelse og faciliteter.”

Den relevante bestemmelse er:
”*§* ***2 Bebyggelse mv.***
Der må ikke opføres ny bebyggelse, herunder tilbygninger, boder, skure, hytter, opstilles campingvogne eller andre letflyttelige indretninger.
Der må ikke ske teltning eller campering i området.
Opførelse/opstilling af læskure, staklader og lignende, der er nødvendige for en ejendoms drift som landbrugsejendom, kan ske med fredningsnævnets godkendelse af placering og udformning. …”

Fra Foreningen V6’s venner er modtaget en ansøgning om tilladelse til ikke at fjerne en lille anløbsbro, som de lavede til en konkret lejlighed - Nationalparkdagen 2016. Der er tale om en lille konstruktion af 2 stykker drivtømmer og lidt sand. Det betyder, at brugere af deres små robåde kan komme tørskoede til og fra bådene.

Ansøgningen er af Fredningsnævnet forelagt Miljøstyrelsen (tidl. SVANA), der den 15. marts 2017 har meddelt, at det ansøgte ligger inden for strandbeskyttelseslinjen samt i Natura 2000 område nr. 69. Ansøgningen giver ikke Miljøstyrelsen anledning til yderligere bemærkninger.

Ansøgningen er endvidere forelagt Ringkøbing-Skjern kommune og Danmarks Naturfredningsforening, der ikke har fremsendt indsigelser til det ansøgte.

Sagen er behandlet af nævnets formand alene efter § 10, stk. 5 i forretningsordenen for Fredningsnævn.

Jeg skal hermed på nævnets vegne i medfør af Naturbeskyttelseslovens § 50 meddele tilladelse til det ansøgte, idet dette ikke er i strid med fredningens formål.

Tilladelsen gives på vilkår, at anlægget skal fjernes, når det ikke længere er i brug.

Der er især lagt vægt på, at der er tale om en ganske lille konstruktion, der ikke varigt påvirker områdets landskabelige, naturmæssige og kulturelle værdier. Endvidere er der lagt vægt på, at det ansøgte forbedrer mulighederne for, at offentligheden kan opleve den særegne natur i området.

Det ansøgte kan heller ikke påvirke Natura 2000 området væsentligt.

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge lov om naturbeskyttelse § 87 afgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledning på klagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Nævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis
1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis

1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller

2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En tilladelse må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at en tilladelse bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Med venlig hilsen

Peter Bredahl

Herning, 5. juli 2017
FN-MJV-05-2016

Ringkøbing-Skjern kommune
mads.hansen@rksk.dk

Ringkøbing-Skjern kommune ønsker at anlægge en sti mellem Bork og Dødemandsbjerget, Holmsland, herunder i det fredede område ved Tipperne. – R.A.F. 51/1998 – Værnengene.

Ringkøbing-Skjern kommune har som del i et igangværende projekt med etablering af cykelsti rundt om Ringkøbing fjord søgt om tilladelse til at etablere en cykelsti gennem det fredede areal, Værnengene, mellem Bork og Dødemandsbjerg.

Ringkøbing-Skjern kommune har tilkendegivet, at hvis ikke nævnet på det foreliggende grundlag kan tage stilling til hele stiforløbet, ser kommunen gerne en afgørelse om etape 1 fra Nr. Bork til krydset Værnvej/Vesterlundvej.

Efter en besigtigelse den 12. juni 2017, hvori foruden nævnets medlemmer deltog repræsentanter for Naturstyrelsen, Miljøstyrelsen, Friluftsrådet og ansøgeren, Ringkøbing-Skjern kommune, meddeler nævnet, at der kan gives tilladelse som ansøgt til etape 1, efter Naturbeskyttelseslovens § 50, da dette ikke findes at være i strid med fredningens formål.

Det bemærkes, at det er oplyst, at stien skal fortsætte ad Vesterlundvej mod nord til Tippervej og herfra ad grusvejen mod vest, hvor stien ifølge etape 2 skal passere Ringkøbing Fjord. Stien ad Vesterlundvej og grusvejen mod vest skal placeres på eksisterende veje uden anlægsarbejder, bortset fra en forbedring af belægningen på grusvejen. Denne del af etape 2 er derfor ikke i strid med fredningsbestemmelserne.

Krydsningen af Ringkøbing Fjord skal efter planen ske med broanlæg og trækfærge. Fredningsnævnet udsætter behandlingen af denne del af etape 2 for at skaffe et bedre beslutningsgrundlag.

Nævnet har ved tilladelsen til etape 1 lagt vægt på, at etablering af stien langs Værnvej nord for vejen inddrager så ringe en del af den bevaringsværdige natur, så det ikke i nævneværdig grad påvirker områdets landskabelige og naturmæssige værdier. Selvom en del af strækningen kunne lægges uden for fredningen ved en placering syd for Værnvej, finder nævnet, at hensynet til færdselssikkerheden taler med afgørende vægt for at placere stien nord for Værnvej.

Det ansøgte er beliggende i Natura 2000 området nr. 69 Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen samt Habitatområde nr. H62 og Fuglebeskyttelsesområde nr. F43.

Miljøstyrelsen (tidligere SVANA) har den 25. oktober 2016 vurderet, at det ansøgte ikke vil påvirke Natura 2000 området i så væsentlig grad, så målsætningerne for området ikke kan nås. Og der vil kun være tale om en meget begrænset påvirkning af de beskyttede naturtyper.

Fredningsnævnet er enig i denne vurdering.

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge lov om naturbeskyttelse § 87 afgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledning på klagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Nævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis
1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis

1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller

2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En tilladelse må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at en tilladelse bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Med venlig hilsen

Peter Bredahl

Herning, 10. januar 2018
FN-MJV-45-2017

Ulla og Henning Monnerup
henning.monnerup@velux.com

Ringkøbing-Skjern kommune ansøger på vegne ejeren af hytten om dispensation til lovliggørelse af renovering/ombygning af hytten på Store Mjøl 75. – R.A.F. 51/1998 – Værnengene.

Efter en besigtigelse den 21. december 2017, hvori foruden fredningsnævnet deltog repræsentanter for Danmarks Naturfredningsforening, Friluftsrådet, Dansk Ornitologisk Forening og ansøgeren, skal nævnet meddele, at der i medfør af Naturbeskyttelseslovens § 50 kan gives tilladelse til det ansøgte, da dette ikke findes at være i strid med fredningens formål.

Når fredningsnævnet skal tage stilling til en ansøgning om godkendelse af et projekt, der allerede er iværksat, skal nævnet vurdere sagen, som om det ikke allerede var udført. Hvis nævnet ikke ville have givet tilladelse, hvis der var søgt inden iværksættelse, skal nævnet også efterfølgende give afslag på en retlig lovliggørelse.

Fredningsnævnet bakker af principielle grunde og af frygt for præcedensvirkningen op bag en særdeles snæver praksis for at tillade ændringer af hytterne, der kan medføre, at hytterne får et andet udtryk end det oprindelige.

Med betænkeligheder har nævnet efter en konkret vurdering dog helt undtagelsesvist fundet det forsvarligt at give tilladelse til den ændring af taghældning, ansøgerne foretog i forbindelse med renoveringen i 2011 og 2012.

Nævnet har navnlig lagt vægt på, at ansøgerne ved renoveringen ikke ændrede på hyttens grundareal eller højde, ligesom ansøgerne har anvendt tilsvarende materialer og holdt hytten i den oprindelige farve. Hytten fremtræder derfor i det væsentlige som før renoveringen.

Endelig har nævnet også lagt vægt på, at renoveringen blev foretaget i 2011 og 2012, og tilsynsmyndigheden fandt først anledning til at kontakte hytteejerne i 2017.

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge lov om naturbeskyttelse § 87 afgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledning på klagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Nævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis
1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis

1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller

2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En tilladelse må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at en tilladelse bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Med venlig hilsen

Peter Bredahl

RETTEN I HERNING, Haraldsgade 28, 7400 Herning
Tlf. 93 56 40 48 – E-mail: midtjyllandvest@fredningsnaevn.dk

Herning, 11. december 2018
FN-MJV-24-2018

Ringkøbing-Skjern kommune
ivan.thesbjerg@rksk.dk

Ringkøbing-Skjern kommune ansøger om dispensation fra fredningen Værnengene vedrørende standardlejekontrakt. – R.A.F. 51/1998 – Værnengene.

Fra Ringkøbing-Skjern kommune er modtaget en ansøgning om dispensation fra fredningen, så et mindre antal lodsejere ikke skal benytte den standardlejekontrakt, flertallet og Hytteejerforeningen er enige om. Det er oplyst, at den standardlejekontrakt, der har kunnet opnås delvis enighed om, er underskrevet af 7 ud af 10 lodsejere og Hytteejerforeningen. Det oplyses, at aftalen om standardlejekontrakten derfor omfatter 256 ud af 327 hytter.

Ringkøbing-Skjern kommune anbefaler en dispensation.

Fredningsnævnet har den 25. september 2018 forelagt ansøgningen for Miljøstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening, lodsejerne og Hytteejerforeningen, der dog ikke har besvaret nævnets henvendelse indenfor høringsfristen.

Fredningsnævnet er bekendt med, at forhandlingerne mellem kommunen, lodsejerne og Hytteejerforeningen har stået på igennem en længere årrække.

Fredningsnævnet har behandlet sagen uden at foretage besigtigelse eller afholdelse af møder med parter og interesserede jf. § 10, stk. 3 i forretningsordenen for fredningsnævn.

Værnengene er fredet ved Naturklagenævnets afgørelse af 24. juni 2004 om fredning af Værnengene, hvori formålet er beskrevet: ”*Fredningen har til formål at bevare og forbedre områdets landskabelige, naturmæssige og kulturelle værdier, herunder at medvirke til at skabe grundlag for at sikre og genoprette en gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, det internationale naturbeskyttelsesområde er udpeget for at beskytte.*
Fredningen skal endvidere sikre offentlighedens adgang til de dele af området, hvor dette er foreneligt med naturværdierne.
Fredningen har særligt til formål: at opretholde Værnengene og engområderne langs Nymindestrømmen samt poldene som åbne landskaber med rørskove og græssede enge og strandenge, som tilgodeser plantelivet og herudover især vade- og andefugle samt gæs knyttet til disse landskabstyper, at opretholde Bjålum Klit og klitområderne på Holmsland som åbne klitområder, samt at sikre at hyttebyerne på Store Mjøl, Lille Mjøl og Grønbjerg fortsat kan henligge som primitive hyttebyer med hytternes nuværende størrelse og faciliteter.”
De relevante bestemmelser er:

§ 9.2 *De 327 eksisterende hytter kan bevares i området under forudsætning af, at arealer med hytter ikke udstykkes yderligere, at den nuværende hytteejerforening opretholdes, og at der mellem hytteejerforeningen og lodsejerne udarbejdes en standardlejekontrakt , hvori åremål og pris er fastsat. Standardlejekontrakten godkendes af fredningsnævnet og kan ikke fraviges.*
…
§ 9.4 *For den enkelte hytte gælder herudover,*
1. at hytteejerne skal være medlemmer af den nuværende hytteejerforening,
2. at hytteejerne skal opfylde betingelserne for at erhverve sommerhuse,
3. at hver hytteejer højst må eje en hytte. Hytteejerforeningen kan dog eje flere hytter som gæstehytter,
…
8. at hytter, der forfalder, fjernes af hytteejeren,
…
§ 9.5 *Ved overtrædelse af ovennævnte bestemmelser kan hytten for ejers regning fjernes af amtet.*
§ 9.6 *Senest 1 år fra dags dato skal de enkelte hytter og områderne mellem hytterne bringes i overensstemmelse med ovennævnte bestemmelser, og de pågældende hytteejere skal fjerne eksisterende indretninger, der er i strid med bestemmelserne. Såfremt hytteejerne ikke selv bringer forholdene i orden, kan amtet gøre dette for ejers regning.*"

Som det er beskrevet i fredningens § 9.2, er det en forudsætning for bevarelsen af hytterne, at der mellem hytteejerforeningen og lodsejerne udarbejdes en standardlejekontrakt, hvori åremål og pris er fastsat. Standardlejekontrakten godkendes af fredningsnævnet. Fredningsnævnet har ikke modtaget nogen standardlejekontrakt til godkendelse.

Det anføres videre i fredningen, at denne standardlejekontrakt ikke kan fraviges.

Fredningsnævnet udtrykker indledningsvist stor betænkelighed ved det brud på retslighedsprincippet, der ligger bag ansøgningen fra Ringkøbing-Skjern kommune, hvorefter et mindre antal af lodsejerne ikke skal være forpligtet til at anvende den standardlejekontrakt, der ifølge fredningen er et vilkår for bevarelsen af hytterne. Historisk var der i en tidligere fredning krav om fjernelse af hytterne, og i den seneste fredning blev dette krav erstattet af en tilladelse til bevarelse af hytterne på en række vilkår, herunder kravet om standardlejekontrakten.

Fredningsnævnet finder imidlertid, at en tilladelse til det ansøgte er en så videregående afvigelse fra fredningen, så den kun kan foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 5. Fredningsnævnet afviser derfor at behandle ansøgningen.

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge lov om naturbeskyttelse § 87 afgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledning på klagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Nævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.
Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis
1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis
1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller
2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

Med venlig hilsen

Peter Bredahl

FREDNINGSNÆVNET FOR SYDJYLLAND, NORDLIG DEL
Kolding Åpark 11, 6000 Kolding
Telefon 99686800, mail: sydjyllandnord@fredningsnaevn.dk
biran@domstol.dk

Kolding, den 12. marts 2019

Fredningsnævnets sagsnummer FN-SJN-28-2018: Ansøgning om etablering af en underjordisk installationsbrønd og underjordiske føringsrør i forbindelse med ilandføring af et søkabel mv. ca. 1 km vest for Nymindegab.

Fredningsregisteret reg. nr.:01106.00 – Nymindestrømmen

Fredningsregisteret reg. nr.: 07996 - Værnengene

Ansøgningen:

Fredningsnævnet har den 24. august 2018 modtaget en ansøgning fra Niras på vegne America Europe Connect 2 Denmark ApS om dispensation til etablering af et "Havfrue" kabelsystem med tilhørende infrastruktur ved ilandføringspunktet på parkeringspladsen nedenfor Nymindegab omfattende blandt andet en underjordisk installationsbrønd på parkeringspladsen og underjordiske føringsrør fra parkeringspladsen ud i Nordsøen.

Retsgrundlaget:

Anlægsarbejdet går gennem et område, der er omfattet af kendelsen afsagt den 20. september 1947 om "Fredning af den gamle del af Nymindestrømmen mellem Gammelgab og Nymindegab" samt Naturklagenævnets afgørelse, truffet den 24. juni 2004 om fredning af Værnengene

Fredningerne er status quo fredninger. Det betyder, at der ikke må ske ændringer i de fredede områders naturtilstand på tidspunktet for fredningssagernes rejsning. Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at der ikke må anbringes master, boder, skure eller lignende skæmmende indretninger i fredningsområdet, og at der ikke må foretages terrænændringer.

De arealer, hvorpå anlægsarbejdet skal udføres, indgår i Natura 2000-område 69, "Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen", der udgøres af habitatområde nr. 62 og fuglebeskyttelsesområde nr. 43.

Fredningsnævnet skal derfor, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, og stk. 2, tage stilling til, om betingelserne for at dispensere til projektets gennemførelse er opfyldt, og hvorvidt en dispensation til anlægsarbejdet vil stride mod Danmarks internationale forpligtelser ifølge habitatdirektivet.

Fredningsnævnets sammensætning under behandlingen af sagen:

Projektet, America Europe Connect 2 Denmark ApS ansøger om dispensation til at gennemføre, berører arealer i Ringkøbing-Skjern Kommune, der hører under Fredningsnævnet for Midtjylland, Vestlige del, og Varde Kommune, der hører under Fredningsnævnet for Sydjylland, Nordlige del.

Miljøstyrelsen har i brev af 20. november 2018 meddelt Fredningsnævnet for Sydjylland, Nordlig del, bemyndigelse i medfør af Naturbeskyttelseslovens § 35, stk. 7, til at behandle sagen.

Fredningsnævnet består derfor under behandlingen af sagen af de ministerudpegede medlemmer af Fredningsnævnet for Midtjylland, Vestlige del, og af Fredningsnævnet for Sydjylland, Nordlig del, samt af de medlemmer, som Ringkøbing-Skjern Kommune og Varde Kommune har udpeget som kommunale medlemmer af nævnene.

Sagen er behandlet på skriftligt grundlag.

Fredningsnævnets afgørelse:

Fredningsnævnet meddeler i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, og stk. 2, America Europe Connect 2 Denmark ApS dispensation til at gennemføre anlægsarbejdet på de fredede arealer.

Begrundelsen for afgørelsen fremgår under afsnittet: ”Fredningsnævnets begrundelse og afgørelse”.

Vilkår for dispensationen:

Der gælder disse vilkår for dispensationen:

1. Vækstlag aftages særskilt og pålægges øverst ved retableringen.

2. Opgravet materialer deponeres midlertidigt på måtter eller lignende.

3. Byggepladsområdets areal må ikke overstige 53 m x 26 m.

4. Udgravningsarealet til installationsbrønden må ikke overstige (b x l x d) 8,4 m x 6,6 m x 2,4 m.

5. Installationsbrøndens areal må ikke overstige (b x l x d) 2 m x 3,6 m x 2,1 m.

6. Dimensionerne for grav for boreingangen må ikke overstige 4,6 m x 3 m x 1,8 m.

7. Straks efter arbejdets afslutning, genplaceres vækstlaget.

8. Overskydende materiale, der ikke kan genindbygges, skal deponeres uden for fredningsområdet efter Varde Kommunes anvisninger.

9. Der skal ske fuldstændig retablering af terrænet efter anlægsarbejdets afslutning.

Hvis vilkårene ikke overholdes, falder dispensationen bort.

Sagens baggrund:

Ansøgningen vedrører installationer på land i forbindelse med ilandføring af et søkabel med tilhørende marin infrastruktur til Havfrue-kabelsystemet, der er et undersøisk fiberoptisk system i Atlanterhavet og Nordsøen; det fiberoptiske system skal forbinde USA, Danmark, Irland og Norge.

Ilandføringen af Havfrue-kabelsystemet i Danmark skal ifølge projektet ske ca. 1 km vest for Nymindegab i et hjørne af parkeringspladsen bag klitterne ved Nymindegab Strand. Fra dette punkt etableres ved styret underboring (Horizontal Directionel Drilling) et marint borerør fra parkeringspladsen. Borerøret bliver etableret fra en position tæt på installationsbrønden under klitterne og strandområdet og ca. 530 meter ud i Nordsøen. Det fremgår af ansøgningen, at valget af ilandføringsstedet tæt på en eksisterende infrastruktur betyder, at der alene vil være behov for et mindre anlægsarbejde, og at konsekvensen for det fredede område derfor vil blive minimeret.

<u>Installationer ved ilandføringsstedet:</u>

Projektaktiviteterne i dette område omfatter installation af Havfrue-Kabelsystemet og etablering af infrastruktur på ilandføringsstedet omfattende 1) et underboret borerør under klitterne, 2) en grav for boreindgangen, der måler (b x l x h) 4,6 m x 3,0 m x 1,8 m, 3) en underjordisk installationsbrønd og 4) en kort sektion - 26 meter - underjordisk rørføring, der forbinder underboringen med installationsbrønden.

Den styrede underboring omfatter blandt andet forberedelse og opstilling af borepladsen, etablering af grav til boreindgangen og placering af en slampumpe til opsamling og genanvendelse af boremudder, mobilisering af boreriggen, etablering af et borehul, montering af rørsegmenter fra riggen, og boremudderstyring til brug for genindvinding eller bortskaffelse af boremudder.

Underboringen til føringsrøret omfatter på landsiden et tracé på ca. 560 meter, fordelt på 20 meter i Varde Kommune og ca. 540 meter i Ringkøbing-Skjern kommune.

Der skal i forbindelse med arbejdet etableres et byggepladsområde på parkeringspladsen, hvor riggen til den styrede underboring og det tilhørende udstyr skal placeres. Under anlægsarbejdet vil der være opsat en kran på byggepladsen og installeret en midlertidig belysning af arbejdspladsområdet samt opsat skiltning om arbejdet og om adgangen til arbejdsområdet.

Byggepladsområdet måler 53 meter x 26 meter, boreriggens højde er maksimum 3,7 meter og kranhøjden er mellem 6 meter og 15 meter.

I anlægsfasen vil der være behov for ca. 35 parkeringspladser på den eksisterende parkeringsplads.

Installationsbrønden, der er en underjordisk cement konstruktion, måler (b x l x h) 2 m x 3,6 m x 2,1 m. Udgravningsarealet til brønden måler (b x l x h) 8,4 m x 6,6 m x 2,4 m. Installationsbrønden afsluttes med et støbejernsdæksel med en diameter på 91,4 cm. Dækslet vil blive begravet under terrænniveau på parkeringspladsen.

I installationsbrønden sluttes det marine kabel til kablet på den landværtsdel af systemet.

Når anlægsarbejdet er afsluttet, vil arbejdsområdet blive retablereret til den oprindelige stand, og ingen komponenter vil være synlige

Relaterede installationer på landsiden af installationsbrønden:

Fredningsnævnet for Sydjylland, Nordlig del, har den 5. december 2018 meddelt Telia dispensation til at etablere en ca. 300 meter lang jordledning langs den eksisterende vejadgang til parkeringspladsen. Denne ledning skal forbinde installationen i installationsbrønden med et føringsrør, der løber under det nedlagte jernbanespor vest for og parallelt med Vesterhavsvej. Denne sag er behandlet særskilt af Fredningsnævnet for Sydjylland, Nordlig del, under sagsnummer FN-SJN-23-2018.

Vurdering af projektet i forhold til Natura 2000 beskyttelsen og bilag IV-arterne:

Niras har foretaget en Natura 2000 væsentlighedsvurdering samt en vurdering af projektets potentielle indvirkning på bilag IV-arterne i området.

Natura 2000-området, der hovedsageligt består af Ringkøbing Fjord, som er omgiver af store vådområder og omfatter blandt andet Værnengene og Tipperne, er et af Danmarks vigtigste yngle- og rasteområder for især vandfugle og vadefugle, der yngler i vådområderne.

Havefruekablets ilandføringspunkt ligger uden for Natura 2000-område nr. 69. Niras vurderer, at ingen af habitaterne på Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag vil blive væsentligt påvirket af projektet. Byggepladsområdet er på en eksisterende parkeringsplads inden for Natura 2000-området, og der vil ikke være direkte indvirkning på habitaterne fra de anlægsarbejder og kabelinstallationsaktiviteter , som skal finde sted. Påvirkningen på grund af støv vil være meget begrænsede og forventes at være på et niveau, som er inden for den nuværende variation, som opleves på den ubefæstede parkeringsplads og adgangsvejen hertil.

Niras anfører endvidere, at de fleste af de beskyttede arter, som er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området anvender levesteder langt fra byggepladsområdet og vil ikke blive påvirket af projektet.

Niras har derfor konkluderet, at projektet med stor sandsynlighed ikke vil medføre væsentlige påvirkninger af udpegede levesteder eller arter i Natura 2000-området alene eller i kombination med andre planer eller projekter. En fuld Natura 2000-konsekvensvurdering er derfor ikke påkrævet.

Niras anfører om bilag IV-arterne - marsvin og andre hvalarter - at projektet vurderes ikke at ville påvirke arternes naturlige udbredelse eller beskadige deres yngle- og rasteområder. Hvis der forekomer en utilsigtet "frac out" af boremudder i de beskyttede klitter, vil det påvirkede område være meget begrænset, og boremudderet er ugiftigt og biologisk nedbrydeligt. Bilag IV-arten markfirben vil ikke blive påvirket, da firbenet kan benytte andre egnede steder i nærheden.

Fredningsnævnets behandling af sagen:

Fredningsnævnet har ved høringsbrev, sendt 17. december 2018, anmodet Naturstyrelsen Blåvandshuk, Miljøstyrelsen, Varde kommune, Teknisk Forvaltning, Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomitéer i Ringkøbing-Skjern kommune og Varde kommune, Friluftsrådet, Friluftsrådets lokalafdelinger, Dansk Ornitologisk Forening, København V, og Dansk

Ornitologisk Forening, Varde, og Ringkøbing-Skjern, om eventuelle bemærkninger til ansøgningen med svarfrist den 14. januar 2019

Der er ikke ved fristens udløb rejst indsigelser mod projektet.

Fredningsnævnets begrundelse og afgørelse

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning eller foreslået fredning, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål.

Det er formålet med fredningerne af den gamle del af Nymindestrømmen mellem Gammelgab og Nymindegab og af Værnengene, at arealerne i videst muligt omfang skal bevares i tilstanden på de tidspunkter, hvor fredningssagerne blev rejst. Der blev derfor i fredningskendelserne sat snævre grænser for arealernes benyttelse.

America Europe Connect 2 Denmark ApS vil nedlægge rørene med tilhørende brønde mellem Nordsøen og parkeringspladsen nedenfor Nymindegab samt etablere en installationsbrønd på parkeringspladsen. Naturarealerne omkring tracéet vil ikke blive berørt af anlægsarbejdet.

Anlægsarbejdet vil derfor ikke have nævneværdig betydning for de fredede arealer, såfremt arealerne retableres efter arbejdets afslutning.

Projektområdet indgår i Natura 2000-område 69, ”Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen”, der udgøres af habitatområde nr. 62 og fuglebeskyttelsesområde nr. 43.

Natura 2000-området består hovedsageligt af en stor lavvandet fjord - Ringkøbing Fjord - der er omgivet af store vådområder Disse vådområder omfatter blandt andet Værnengene og Tipperne, der udgør en halvø i den sydlige del af fjorden. Der er gamle klitter mod vest i det område, hvor anlægsarbejdet skal gennemføres.

Natura 2000-området er et vigtigt yngle- og rasteområde for mange fuglearter, især vandfugle og vadefugle, der yngler i vådområderne.

Den eneste bilag IV-art, som potentielt kan påvirkes af projektet, er markfirben, der lever i klitterne.

Hele Natura 2000-området dækker 27.684 ha.

Gravearbejdet og etableringen af installationsbrønden m.v. vil arealmæssigt være af begrænset omfang i forhold til hele Natura 2000-området.

Det er fredningsnævnets vurdering, at gravearbejdet derfor ikke vil have nogen nævneværdig indflydelse på hverken naturtyperne eller arterne, som indgår i udpegningsgrundlaget for Natura 2000 området, eller bilag IV-arterne.

Fredningsnævnet meddeler derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, og stk. 2, America Europe Connect 2 Denmark ApS dispensation til at gennemføre anlægsarbejdet på de vilkår, der fremgår under afsnittet ”Vilkår for dispensationen”.

Klagevejledning ved afgørelse om dispensation:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Natur- og Fødevareklagenævnet.

Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge lov om naturbeskyttelse § 87 afgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledning på klagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Nævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.
Gebyret tilbagebetales, hvis

1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,

2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller

3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis
1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller
2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En tilladelse må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Fredningsnævnet for Sydjylland, nordlig del
Kolding, den 12. marts 2019

Vagn Kastbjerg
formand

Denne afgørelse er sendt til:

America Europe Connect 2 Denmark ApS – legal@aquacomms.com
Roy Carryer - roy.carryer@gmail.com
Naturstyrelsen Blåvandshuk – blh@nst.dk
Miljøstyrelsen, København Ø – mst@mst.dk
Varde kommune, Teknisk Forvaltning - vardekommune@varde.dk
Ringkøbing-Skjern Kommune, Teknisk Forvaltning – post@rksk.dk
Ringkøbing- Skjern Kommune, Land, By og Kultur – land.by.kultur@rksk.dk
Keld Sørensen, Telia – keld.sorensen@teliacompagny.com
Peter Lybeck – peterlybeck@christensen.mail,dk
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, Kbh. Ø – dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforenings Lokalafdeling v/formand Merete Vigen Hansen - varde@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforenings Lokalafdeling i Ringkøbing-Skjern Kommune – Ringkoebing-skjern@dn.dk
Friluftsrådet, Scandiagade 13, 2450 København SV - fr@friluftsraadet.dk
Friluftsrådets Sydvestjylland – sydvestjylland@friluftsraadet.dk
Friluftsrådet Midtvestjylland – midtvestjylland@friluftsraadet.dk
Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V - DOF@DOF.DK
Dansk Ornitologisk Forening i Sydvestjylland – kontakt@dofstor.dk
Dansk Ornitologisk Forening, Varde - varde@dof.dk
Dansk Ornitologisk Forening i Vestjylland – lholmh@gmail.com

Herning, 14. marts 2019
FN-MJV-02-2019

Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse
Fes-divjy14@mil.dk

Ansøgning om flytning af signalmast ved Nymindegab skydeterræn, matr. Nr. 156 pm, Søgård Hgd., Holmsland Klit. – R.A.F. 51/1998 – Værnengene.

Forsvarets Ejendomsstyrelse har den 25. januar 2019 forespurgt, om flytning af en eksisterende signalmast ved Nymindegab skydeterræn kræver fredningsnævnets tilladelse.

Da kompetencen til at vurdere, om flytningen er i strid med fredningen, efter loven er tillagt kommunalbestyrelsen, har fredningsnævnet forelagt forespørgslen for Ringkøbing-Skjern kommune. Kommunen har den 21. februar 2019 meddelt, at projektet efter kommunens vurdering kræver fredningsnævnets tilladelse.

Det fremgår af ansøgningen og de fremsendte bilag, at Skydebaneinspektoratet, Hærens Kamp- og Ildstøttecenter i forlængelse af en inspektion af skydeterrænet i Nymindegab har rejst krav om, at en Ballonmast Syd skal flyttes, således der er indsigt til ballonen fra parkeringspladsen nordøst for ballonen. Med den nuværende placering kan ballonen være skjult for gående på vej ind i klitterne. Der søges derfor nu om tilladelse til at ændre placeringen af ballonmasten fra den nuværende placering ca. 6 meter syd for et vagtskur til en ny placering ca. 10 meter nordøst for skuret.

Arealet er omfattet af Naturklagenævnets afgørelse af 24. juni 2004, hvorefter formålet med fredningen bl.a. er "*at bevare og forbedre områdets landskabelige, naturmæssige og kulturelle værdier, herunder at medvirke til at skabe grundlag for at sikre og genoprette en gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, det internationale naturbeskyttelsesområde er udpeget for at beskytte. … Fredningen har særligt til formål: at opretholde … klitområderne på Holmsland som åbne klitområder …*" I § 3 er der forbud mod terrænændringer, og i § 4 er der forbud mod opførelse af "*tekniske anlæg mv., såsom master, vindmøller eller skæmmende indretninger.*" Senere i § 4 er der følgende: "*På de militære øvelsesarealer kan der foretages mindre anlægsarbejder, hvis udformning og placering er godkendt af fredningsnævnet.*"

Sagen er behandlet af fredningsnævnets formand efter forretningsordenen for fredningsnævn § 10, stk. 5.

Jeg skal hermed på nævnets vegne i medfør af Naturbeskyttelseslovens § 50 meddele tilladelse til det ansøgte, idet dette ikke er i strid med fredningens formål. Jeg har især lagt vægt på, at skydebanen var etableret, før arealet blev fredet, hvorfor en fortsat drift af skydebanen ikke er i strid med fredningen. Jeg har endvidere lagt vægt på, at flytningen af signalmasten alene skyldes sikkerhedsmæssige

forhold efter krav fra den relevante offentlige myndighed, der skal sikre, at der ved anvendelse af skydebanen ikke opstår fare. Endelig har jeg lagt vægt på, at en mindre flytning af en lovlig signalmast ca. 16 meter forekommer så beskeden en ændring af de lovlige forhold, så flytningen også kan godkendes af fredningsnævnet jf. § 4 i fredningen, såfremt flytningen kan betegnes som et anlægsarbejde.

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge lov om naturbeskyttelse § 87 afgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledning på klagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Nævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis
1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis

1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller

2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En tilladelse må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at en tilladelse bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Med venlig hilsen

Joy Winter

Herning, 3. juli 2019
FN-MJV-15-2019

Ringkøbing-Skjern Kommune
susanne.hulmose@rksk.dk

Ansøgning om opførelse af kombineret madpakkehus og fugletårn på Værnengene, Ringkøbing Fjord. – R.A.F. 51/1998 – Værnengene.

Efter en besigtigelse den 2. juli 2019, hvori foruden fredningsnævnet deltog repræsentanter for Ringkøbing-Skjern kommune og Friluftsrådet, skal nævnet i medfør af Naturbeskyttelseslovens § 50 meddele, at der kan gives tilladelse til det ansøgte, da dette ikke findes at være i strid med fredningens formål.

Nævnet gav den 23. januar 2017 tilladelse til opførelse af et madpakkehus på ca. 40 m². Tilladelsen er ikke udnyttet, idet det aktuelle projekt er et projekt, der træder i stedet for projektet fra 2017.

Nævnet har navnlig lagt vægt på, at det kombinerede fugletårn og madpakkehus forbedrer offentlighedens muligheder for at opleve det særprægede landskab.

Nævnet finder videre, at efter en samlet vurdering vil det nye store tårn med madpakkehuset i bunden ikke påvirke områdets landskabelige, naturmæssige eller kulturelle værdier, mere end det eksisterende tårn og det madpakkehus, der blev givet tilladelse til i 2017.

Som vilkår for tilladelsen bestemmer fredningsnævnet,

- at beplantningen bevares og vedligeholdes, så byggeriet i videst mulig omfang skjules fra alle de andre retninger end fra syd,
- at højden ikke overstiger ca. 11 meter, og
- at bygningen opføres i mørke naturfarver.

Området er beliggende i Ramsar-område nr. 141, Ringkøbing Fjord, Natura 2000-område nr. 69 Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen (Habitatområde nr. H62 og fuglebeskyttelsesområde nr. F43).

Miljøstyrelsen har i en udtalelse af 23. maj 2019 til fredningsnævnet vurderet, at det ansøgte ikke vil medføre en væsentlig negativ påvirkning af Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag, eller beskadigelse/ødelæggelse af plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV.

Fredningsnævnet er enig i denne vurdering.

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra

bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge lov om naturbeskyttelse § 87 afgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledning på klagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Nævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis
1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis

1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller

2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelses-udkast i partshøring.

En tilladelse må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at en tilladelse bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Med venlig hilsen

Joy Winter

FREDNINGSNÆVNET FOR SYDJYLLAND, NORDLIG DEL
KOLDING ÅPARK 11, 6000 KOLDING - MAIL: sydjyllandnord@fredningsnaevn.dk

Fredningsnævnets sagsnummer FN-SJN-15-2019: Ansøgning fra Varde Kommune og Ringkøbing Skjern Kommune om dispensation til at anlægge ca. 360 meter sti langs vestsiden af Vesterlund, Nymindegab til Værnengene.

Fredningsregisterets nummer: 07996.00 – Værnengene

Ansøgningen

Ringkøbing-Skjern kommune og Varde kommune har projekteret en sti langs Vesterlundvej over en kortere strækning fra Værnvej mod syd til fredningsgrænsen ved Nymindegab. Stien placeres langs vestsiden af Vesterlundvej.

En del af stien – ca. 230 meter – skal anlægges på arealer i Ringkøbing Skjern Kommune, medens resten af stien – ca. 100 meter – skal anlægges på arealer i Varde Kommune.

Retsgrundlaget

De arealer, der berøres af projektet, er omfattet af Naturklagenævnets afgørelse, truffet den 24. juni 2004, om fredning af Værnengene.

Det fremgår af Naturklagenævnets afgørelse, at:

> ”Fredningen har til formål at bevare og forbedre områdets landskabelige, naturmæssige og kulturelle værdier, herunder at medvirke til at skabe grundlag for at sikre og genoprette en gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, det internationale naturbeskyttelsesområde er udpeget for at beskytte.
>
> Fredningen skal endvidere sikre offentlighedens adgang til de dele af området, hvor dette er foreneligt med naturværdierne. …”

Naturklagenævnet har bestemt, at der ikke må ske terrænændringer i fredningsområdet - fredningsbestemmelsernes § 3 – og, at der ikke må anlægges nye veje i fredningsområdet - fredningsbestemmelsernes § 5.

Fredningsbestemmelsernes § 8 indeholder disse bestemmelser om almenhedens færdsel, ret til ophold og om udlæg af stier:

> ”De på kort I viste stier anlægges og vedligeholdes til gående færdsel ifornødent omfang af amtet. Detaljer i stiforløbet aftales med de berørte lodsejere ved stiernes anlæg. Der

er eller kan udlægges parkeringspladser, fugletårn og udstilling som vist på kortet. Der kan efter aftale med lodsejerne og efter fredningsnævnets nærmere godkendelse laves yderligere mindre stianlæg, opstilles fugletårne, fugleskjul mv…. Reparation og vedligeholdelse af stier og parkeringspladser kan ske ved genbrug af bygningsmaterialer, men der skal ske afdækning med grus eller andet naturligt materiale.

Stisystemet skal anlægges i Natura 2000 området nr. 69 Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen (fuglebeskyttelsesområdet nr. 43 og habitatområde nr. H62).

Fredningsnævnet for Midtjylland har meddelt dispensation til den del af projektet, der vedrører stisystemet i Ringkøbing Skjern Kommune.

Fredningsnævnet i Sydjylland, Nordlig del, skal tage stilling til, om der kan meddeles dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, og stk. 2, til den del af projektet, der vedrører stisystemet i Varde Kommune.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på skriftligt grundlag.

Fredningsnævnets afgørelse

Denne afgørelse er truffet af fredningsnævnets formand i medfør af forretningsorden for fredningsnævn § 10, stk. 5.

Fredningsnævnet meddeler Varde Kommune dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, og stk. 2, til at etablere stien i den del af projektområdet, der ligger i Varde Kommune.

Begrundelsen for afgørelsen fremgår under afsnittet ”Fredningsnævnets begrundelse”.

Vilkår for dispensationen

Der gælder disse vilkår for dispensationen:

- Stien skal anlægges i overensstemmelse med beskrivelsen i ansøgningen.

Hvis vilkåret ikke overholdes, bortfalder dispensationen.

Sagens baggrund:

Varde og Ringkøbing-Skjern kommuner ønsker at skabe et sammenhængende og tilgængeligt cykelstinet på tværs af kommunegrænserne og ønsker derfor at anlægge en dobbeltrettet cykelsti umiddelbart vest for Nymindegab.
Projektet omfatter en cykelsti med en samlet længde på ca. 1.150 m fra Nymindegab mod nordvest til kommunegrænsen til Ringkøbing Skjern Kommune. Det samlede projektområde udgør 4.300 m² excl. arbejdspladsarealer.

Stien, der skal fungere som en kombineret cykel- og gangsti, anlægges som en dobbeltrettet sti med en bredde på 2,5 m. Anlægsperioden for hele projektet forventes at vare ca. 2 måneder fra september

2019. Det indskærpes i udbudsmaterialet, at der ikke må ske en påvirkning af beskyttede naturtyper, særligt habitatnaturtypen klithede. Det forudsættes, at der ikke sker saltning af stien om vinteren.

På de vestligste ca. 30 m af stien ved tilslutningen til stisystemet i Ringkjøbing-Skjern Kommune skal cykelstien etableres med kombiasfalt og afretning af skråninger med sand.

Den øst-vest gående del af strækningen (Naturstyrelsens sti) mellem Nymindestrømmen og Vesterhavsvej etableres på eksisterende sti. På denne sti udføres vedligeholdelse med udlæg af 5 cm stenmel.

På den eksisterende gang- og cykelsti/grussti i nord-sydgående retning øst for Nymindestrømmen udlægges der 5 cm stenmel og skråningerne afrettes med sand. Ved Vesterhavsvej nordøst for Nymindegab Kro justeres fortovsfliserne på begge sider af vejen. Nord for vejen tilsluttes cykelstien den eksisterende grussti ved at etablere en ny cirka 20 meter lang tilslutning med kombiasfalt.

På en stor del af strækningen vil cykelstien forløbe på eksisterende sti, hvor der kun foretages mindre ændringer ved udlæg af stenmel. I den nordvestlige del af strækningen vil der skulle inddrages et nyt areal, hvor der skal foretages en mindre terrænregulering. Mod øst ved Nymindegab skal der foretages mindre ændringer langs en eksisterende sti.

Ingeniørfirmaet Fuldendt, Esbjerg, der har udarbejdet projektet for Ringkjøbing-Skjern Kommune og Varde Kommune, har beskrevet projektet og baggrunden herfor således i en ansøgning, dateret den 23. marts 2019:

> "…
> Der gøres opmærksom at en del-strækning af projektet (cykelsti langs Vesterlundvej fra st. 100 til 360) er beliggende i Ringkøbing-Skjern Kommune.
> …
>
> Der gøres opmærksom på at der er meddelt VVM-afgørelse om at projektet ikke er omfattet af VVM-pligt (17/7709) i Varde Kommune. I VVM-anmeldelsen er der foretaget vurdering i forhold til berørte beskyttelseslinjer, beskyttede arter og naturtyper, samt påvirkning af Natura 2000-områdets og dets udpegningsarter og naturtyper.…"

Stien, der skal anlægges, er markeret med rød streg på dette kort:

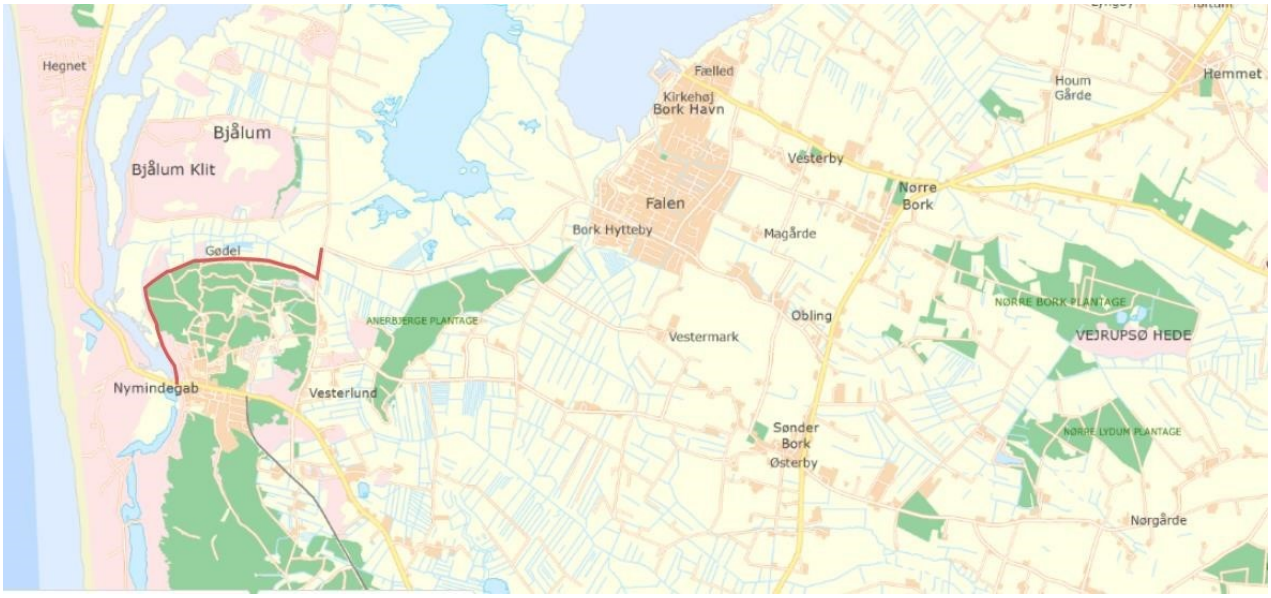

Fuldendt har beskrevet formålet med projekt således i ansøgningen:

> "…
> **2. Projektformål**
> Projektet omhandler forbedring af publikumstilgængeligheden til Hjemmeværnsskoven og udsigten udover Bjålum Klit, som er en del af sydøstlige ende af Ringkøbing fjord og Værnengene. Projektet sikrer en øget og sikker tilgængelighed og gode naturoplevelser i området for gående og cyklister, samt sikrer fortsat anvendelse af stien til nødvendige landbrugsmaskiner og adgangsvej til ejendomme på ruten.
>
> **3. Projektområde**
> Projektområdet er beliggende i den sydlige del Ringkøbing fjord og Værnengene. Projektstrækningen udgøres af stikvejen Vesterlundvej, som løber fra Vesterhavsvej, vest for Bjålumvej, nordøst om Hjemmeværnsskoven. Vesterlundvej har på strækningen karakter af natursti og markvej, og opgraderes i projektet med belægning. Fra den asfalterede Vesterlundvej mod nord til Værnvej anlægges en ny dobbeltrettet cykelsti langs vejens vestlige side…..
>
> **4. Projektbeskrivelse**
> Projektet omfatter:
> − Opgradering/renovering af vendeplads på Vesterlundvej og adgangsvejen til denne ved Vesterhavsvej
> − Opgradering/renovering af Vesterlundsvej rundt om Hjemmeværnsskoven, som her har karakter af natursti og senere markvej
> − Etablering af dobbeltrettet cykelsti langs Vesterlundvej fra p-pladsen ved Værnvej til stikvejen af Vesterlundvej omkring Hjemmeværnsskoven
> − Samt etablering af dobbeltrettet cykel- og gangbro over Gødel Kanal – som danner kommunegrænse mellem Varde og Ringkøbing-Skjern Kommune …

Eksisterende forhold
Opgradering/renovering af markvejen langs Hjemmeværnsskoven udgør en strækning på ca. 3220 m i åbent land. Markvejen starter ved Vesterhavsvej, hvor den er beliggende mellem fjorden og den høje klint, og slutter ved krydset med Vesterlundvej.
Fra st. 0 til st. 60 udgøres af nedkørsel/rampe på 3 meters bredde og vendeplads med en diameter på ca. 11 meter, disse har en belægning af asfalt/grus. Fra vendepladsen overgår markvejen til at have et udtryk af naturtrampesti fra st. 60 til st. 1475. Fra st. 1475 får stien udtryk af at være en velbenyttet markvej.

Markvejen har generelt en bredde på 2,5 meter. Fra st. 70 - 1475 har markvejen overvejende ikke noget decideret bærelag, men udgøres af de naturligt tilstedeværende jordmateriale. Fra st. 1475 – 3220 er der udlagt et kørefast bærelag bestående af brokker og sand, med en midterrabat bestående af muldjord med vegetation.

Renovering af vendeplads
Nedkørslens bredde på 3 meter og vendepladsen diameter ændres ikke, men der udlægges ny combi asfalt (KB) på i alt 530 m^2.

Nedkørslen/rampen til vendepladsen og vendepladsen reetableres efter samme princip, som anlæggelsen af asfalteret cykelsti. Her fjernes det eksisterende bærelag og erstattes med et bundsikringslag, et lag stabil grus lægges ovenpå og øverst kommer en belægning af lys asfaltbeton….

Renovering af markvej
Markvejen renoveres med udlægning af et holdbart bærelag og afsluttes med en overfladebelægning af stenmel i en bredde på maksimalt 2,5 meter fra st. 60 – 3220. Der udlægges i alt 7850 m^2 stenmel. Som udgangspunkt ændres der ikke på stiens terrænhøjde, der kan dog forekomme mindre tilpasninger, for at sikre et mere plant forløb og bedre integrering til det omgivende terræn. Der tages derfor forbehold for at stien stedvist maksimalt kan blive hævet med op til 0,2 meter over nuværende terræn.

Renoveringen sker ved at eksisterende vejkasse udgraves og overskudsjorden fra vejmidte og de inddragede sidearealer (max. 1 meter), udlægges langs den nye vejkasses sider. Dette gøres for at sikre en jævn overgang mellem vejkassen og det omgivende terræn, samt hurtig retablering af eksisterende vegetation. På principtegningerne i bilag 2 benævnes dette som ”Tilpasning ved terræn”.

Eksisterende dyrehegn på tværs af vejen udskiftes med publikumsvenlige hegn, som minimerer risikoen for at hegnet efterlades åbnet efter gennemgang.

Etablering af Natursti 2 - st. 70 - 1475
På den første del af markvejen, som i dag har udtryk af trampesti uden fast bærelag, fjernes eksisterende terrænlag og vejen genopbygges med et lag bundsikringslag af sand, med stabil grus ovenpå og afsluttes med et lag stenmel. Principskitse af anlæggelsen af Natursti 2 kan ses i bilag 2 tværsnit 3 ”Opgradering af markvej omkring Hjemmeværnsskoven st. 60 - 1475”.

Etablering af Natursti 1 – st. 1475 - 3220
På den anden halvdel af markvejen, som i dag har udtryk af en hyppigt anvendt markvej med fast bærelag, genanvendes det eksisterende bærelag. Herved der kun er behov for at markvejen udjævnes med et lag stabilgrus, for til sidst at blive afsluttet med et lag stenmel.
…

Etablering af cykelsti langs Vesterlundvej

Der anlægges en 360 meter lang dobbeltrettet cykelsti langs Vesterlundvej. De første 110 meter er beliggende i Varde Kommune, mens de resterende 250 meter er beliggende i Ringkøbing-Skjern Kommune.

Cykelstien bliver 2,5 – 3 m bred og anlægges som en dobbeltrettet cykelsti med stenmelsbelægning på vestlige side af Vesterlundsvej. Eksisterende underlag skiftes ud med et bundsikringslag, med et lag stabil grus ovenpå og øverst kommer en belægning af stenmel.

Mellem Vesterlundvej og ny cykelsti anlægges et 1,5 m bredt trug med sandbund og råjord på toppen til nedsivning af overfladevand.

Mellem cykelstien og omgivende marker anlægges en rabat på 0,5 m og en regnvandsgrøft, som forbindes med eksisterende grøft udenfor projektstrækningen.

Principtegning af anlæggelsen af cykelsti kan ses i bilag 2 tværsnit 1 ”Dobbeltrettet fællessti langs Vesterlundvej”. Her fremgår det dog at cykelstien belægges med asfalt. Da cykelstien forbinder sti med stenmelsbelægning og en cykelsti fra Værnvej, som også har stenmelsbelægning, er det af hensyn til det harmoniske og æstetiske udtryk af stiforløbet, valgt at udføre nærværende cykelsti med en stenmelsbelægning også.

Etablering af bro over Gødel Kanal
I forbindelse med etableringen af cykelsti langs Vesterlundvej er det nødvendigt at der etableres en op til 3 meter bred gang/cykelbro over det offentlige vandløb Gødel Kanal (Vandløbs nr. 250101).

Broen vil krydse Gødel Kanal umiddelbart nedstrøms dennes st. 2981 (angivet som st. 2846 (og st. 2417 modstrøms) i dimensionsskemaet i gældende regulativet.
Vandløbet er her i dag et åbent vandløb, som ifølge gældende regulativ har en bundbredde på 5 meter og en brinkhældning på 1:1. Vandløbsbunden skal ifølge regulativet ligge i kote -0,46, med et fald på strækningen på 0,1‰. På baggrund af bundkote og fald formodes det at vandløbet er af typen blød bund.

For at sikre at broen ikke medfører reduceret vandafledningsevne anlægges broen i samme højde over vandløbet, som eksisterende vejbro, og enten berøres vandløbsbrinkerne ikke eller der anlægges et vandslug på minimum 6,7 meter.

Broen bliver en klassisk gang/cykelbro med stålskelet med trædæk og træ- eller stålgelænder. Broens endelige design aftales mellem Varde og Ringkøbing-Skjern Kommune.

Forlægning af sti, som kræver ophævelse af Fredskovspligten

For at undgå gene af privatlivets fred for beboerne af Vesterlundvej 123, ønskes der foretaget en mindre forlægning af den eksisterende markvej ind på matrikel 14ca Lønne Præstegård, Lønne. Her ønskes markvejen flyttet op til 5 meter ind mod Hjemmeværnsskoven. Dette ønskes foretaget på en op til 80 meter strækning fra projektets st. 1820 til st.1900 ud for matrikel 5bh Lønne Præstegård, Lønne. Dette kan medføre fældning af enkelte træer og krat. Det er vurderet at der maksimalt berøres et areal på 525 m^2.
…

Der foretages ekspropriation, skelforretning og der indgås lodsejeraftaler inden projektet igangsættes.

5. Berørte myndighedsområder

…
Området er udlagt som Natura 2000 området N69 Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen (Habitatområde H62 og Fuglebeskyttelsesområde F43), Ramsarområde, samt er beliggende indenfor Fredningerne Værnengene og Nymindestrøm.

Ved projektet berøres mindre områder af beskyttet mose, hede og overdrev ved at sidearealer til stien bliver temporært påvirket ved udgravning. Vegetationen søges reetableret hurtigst muligt ved at genudlægge den opgravede græstørv. Afhængig af placeringen af et beskyttet sten- og jorddige langs Gødel Kanal, kan denne blive påvirket ved etableringen af cykelsti-broen langs Vesterlundvej.

Generelle betragtninger i forhold til berørte beskyttelseszoner og myndighedstilladelser

- Omkring Hjemmeværnsskoven er der tale om en opgradering af eksisterende sti, hvor stien lægges i samme trace og terrænhøjde.

- Opgraderingen af stien omhandler udskiftning af bærelag med et mere holdbart og adgangsvenligt materiale.

- Den eksisterende stibredde bibeholdes, men der kan stedvist forekomme mindre terrænændringer (max. 0,2 meter) for at sikre jævnt stiforhold. Stien placeres således i eksisterende terræn.

- De §3 beskyttede naturområder, af mose, hede og overdrev, som ligger helt op langs eksisterende sti, kan blive påvirket temporært i forbindelse ved etablering af sidearealer. Vegetationen søges genetableret hurtigst muligt ved genudlægning af opgravet græstørv.

- Cykelstien langs Vesterlundvej sker på marker i omdrift, og i umiddelbar tilknytning til eksisterende vej.

- Afhængig af placeringen af det beskyttede sten- og jorddige langs Gødel Kanal, kan dette blive påvirket/indskrænket ved etableringen af cykelsti-broen langs Vesterlundvej.

- Broen over Gødel Kanal anlægges sådan at vandløbet ikke påvirkes, der vil således ikke opstå stuvning eller slug på grund af broen.

- Ved opgraderingen af stien omkring Hjemmeværnsskoven og etablering af cykelsti langs Vesterlundvej vil cykelstitraceet blive udskilt som selvstændig matrikel fra de eksisterende matrikler.

- Der etableres ikke ny bebyggelse, beplantninger, hegn eller lignende ved projektet.…"

Området indgår i Natura 2000-område nr. 69 Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen (habitatområde nr. 62, fuglebeskyttelsesområde nr. 43 og/eller Ramsarområde Ringkøbing Fjord

Udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområde nr. 43:

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 43		
Fugle:	Rørdrum (Y)	Skestork (Y)
	Knopsvane (T)	Pibesvane (T)
	Sangsvane (T)	Kortnæbbet gås (T)
	Grågås (T)	Bramgås (T)
	Mørkbuget knortegås (T)	Gravand (T)
	Pibeand (T)	Krikand (T)
	Spidsand (T)	Skeand (T)
	Hvinand (T)	Stor skallesluger (T)
	Havørn (T)	Rørhøg (Y)
	Blå kærhøg (T)	Fiskeørn (T)
	Vandrefalk (T)	Plettet rørvagtel (Y)
	Blishøne (T)	Klyde (TY)
	Pomeransfugl (T)	Hjejle (T)
	Almindelig ryle (TY)	Brushane (Y)
	Lille kobbersneppe (T)	Splitterne (Y)
	Fjordterne (Y)	Havterne (Y)
	Mosehornugle (Y)	

Udpegningsgrundlaget for habitatområde nr. 62:

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 62		
Naturtyper:	Flodmunding (1130)	Lagune* (1150)
	Strandeng (1330)	Forklit (2110)
	Hvid klit (2120)	Grå/grøn klit (2130)
	Klithede* (2140)	Havtornklit (2160)
	Gråriskklit (2170)	Klitlavning (2190)
	Kransnålalge-sø (3140)	Næringsrig sø (3150)
	Brunvandet sø (3160)	Vandløb (3260)
	Våd hede (4010)	Tør hede (4030)
	Surt overdrev* (6230)	Tidvis våd eng (6410)
	Tørvelavning (7150)	Rigkær (7230)
Arter:	Havlampret (1095)	Flodlampret (1099)
	Majsild (1102)	Stavsild (1103)
	Laks (1106)	Odder (1355)
	Vandranke (1831)	

Miljøstyrelsen har i brev, dateret den 6. juli 2018, vurderet, at anlægget af stien ikke vil medføre en væsentlig negativ påvirkning af Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag eller beskadigelse/ødelæggelse af plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV. Styrelsen har tilføjet, at ansøgningen ikke giver anledning til yderligere bemærkninger.

Fredningsnævnets behandling af sagen:

Fredningsnævnet har ved breve af 12. juli 2019 anmodet Naturstyrelsen, Varde Kommune, Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomite, Friluftsrådet og Dansk Ornitologisk Forening og de lodsejere, der berøres af projektet, om en udtalelse om projektet med høringsfrist den 12. august 2019.

Naturstyrelsen har i en mail, sendt den 8. august 2019 anført blandt andet, at Varde Kommune har vurderet ansøgningens påvirkning af natura 2000-områdets udpegningsgrundlag samt påvirkning af bilag IV-arter, og Miljøstyrelsen har ikke yderligere bemærkninger til dette.

Fredningsnævnets afgørelse:

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan Fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål.

Fredningsnævnet for Midtjylland har meddelt dispensation til gennemførelsen af den del af projektet, der vedrører stianlægget i Ringkjøbing Skjern Kommune.

Den del af projektet, der vedrører Varde Kommune, omfatter et stianlæg over en strækning på ca. 100 meter, der sammen med den del af stien, som Fredningsnævnet for Midtjylland har dispenseret til, indgår i et større stiprojekt, der skal åbne Værnengene for almenhedens adgang.

I betragtning af, at der kun skal disponeres over en beskeden del af den bevaringsværdige natur, så stianlægger ikke i nævneværdig grad vil påvirke Værnengenes landskabelige og naturmæssige værdier, og da et af formålene med fredningen af Værnengene er at åbne Værnengene for offentligheden, finder fredningsnævnet, at det ikke strider mod formålet med fredningen at dispensere til projektets gennemførelse.

Stien skal anlægges i Natura 2000 område nr. 69 Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen (fuglebeskyttelsesområdet nr. 43 og habitatområde nr. H62).

Det er fredningsnævnets vurdering, at etableringen og udbygningen af den eksisterende sti ikke i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke Natura 2000-området væsentligt, ligesom gennemførelsen af projektet ikke vil ødelægge eller beskadige leve- eller voksesteder for de arter, der indgår i udpegningsgrundlaget.

Det er endvidere fredningsnævnets vurdering, at etableringen og udbygningen af den eksisterende sti ikke medfører beskadigelse og/eller ødelæggelse af plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV.

Fredningsnævnet meddeler derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, og stk. 2, Varde Kommune dispensation til at gennemføre den del af projektet, der vedrører Varde Kommune på de vilkår, der er anført under afsnittet "Vilkår for dispensationen".

Klagevejledning ved afgørelse om dispensation:

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge lov om naturbeskyttelse § 87 afgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledning på klagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.
Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer

(2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Nævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.
Gebyret tilbagebetales, hvis

1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,

2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller

3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis
1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller
2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En tilladelse må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at en tilladelse bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Fredningsnævnet for Sydjylland, nordlig del
Kolding, den 21. september 2019

Vagn Kastbjerg
formand

Herning, 21. november 2019
FN-MJV-19-2019

Ringkøbing-Skjern kommune
arne.madsen@rksk.dk

Ansøgning om etablering af sti langs Sønder Klitvej i Ringkøbing-Skjern kommune. – R.A.F. 51/1998 – Værnengene.

Efter en besigtigelse den 19. november 2019, hvori foruden fredningsnævnet deltog repræsentanter for Danmarks Naturfredningsforening og Ringkøbing-Skjern kommune, skal fredningsnævnet i medfør af Naturbeskyttelseslovens § 50 give tilladelse til det ansøgte, idet nævnet ikke finder, at dette er i strid med fredningens formål.

Fredningsnævnet har navnlig lagt vægt på, at stien kun i begrænset omfang vil påvirke klitterne og landskabsformerne, hvorfor stien ikke i nævneværdig grad vil påvirke områdets landskabelige og naturmæssige værdier.

Det ansøgte er beliggende i Natura 2000 området nr. 69 Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen (fuglebeskyttelsesområdet nr. 43 og habitatområde nr. H62). Ringkøbing-Skjern kommune har ladet udarbejde en "Natura 2000-Væsentlighedsvurdering" af hele cykelstien rundt om Ringkøbing fjord. Af denne vurdering fremgår, at stien ikke vil kunne påvirke fuglearter på udpegningsgrundlaget negativt. Der henvises især til, at den allerede eksisterende forstyrrelseseffekt fra biltrafikken på landevejen og den menneskelige aktivitet ved markdrift/sejlads og jagt gør, at arterne er vant til en vis forstyrrelse allerede. Derfor vil den nye forstyrrelse fra trafikken på cykelstien være ubetydelig. Fredningsnævnet er enig i denne vurdering.

Fredningsnævnet finder anledning til at henstille, at det sikres, at der ved udgravningerne til stien ikke etableres ustabile skråninger, der er for stejle i forhold de materialer, der findes langs stien.

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge lov om naturbeskyttelse § 87 afgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledning på klagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,

- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Nævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis
1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis

1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller

2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En tilladelse må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at en tilladelse bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Med venlig hilsen

Joy Winter

Denne afgørelse er behandlet i Miljø- og Fødevareklagenævnet
med sags nr. 19/09405.
Klik her for at se afgørelsen.

FREDNINGSNÆVNET FOR MIDTJYLLAND, VESTLIG DEL

Herning, 10. december 2019
FN-MJV-23-2019

Svend Erik Fladstrand Sørensen
svenderikfladstrand@gmail.com

Ansøgning om genopførelse af to hytter på Værnengene matr. nr. 20, Bjålum, Sdr. Bork, hytte nr. 7 og hytte nr. 11 – R.A.F. 51/1998 – Værnengene.

Fra Ringkøbing-Skjern kommune er modtaget en ansøgning fra Svend Erik Sørensen om tilladelse til at genopføre hytte nr. 7 og hytte nr. 11 på St. Mjøl på Værnengene. Hytterne fremgik tilsyneladende ikke af fredningssagens bilag, og fredningsnævnet opfordrede den 27. august 2019 ansøgeren til at sende en nærmere beskrivelse af hytternes størrelse og ydre fremtræden med henblik på, at give nævnet mulighed for at identificere hytterne. Endvidere blev han opfordret til at oplyse, hvornår hytterne gik til grunde, og hvad årsagen til dette var.

Ansøgeren opfattede nævnets henvendelse som en tilladelse, hvorfor nævnet igen skrev den 3. september 2019, at der ikke var tale om en tilladelse men en opfordring til at sende yderligere oplysninger.

Efter fristens udløb havde fredningsnævnet ikke modtaget den ønskede dokumentation, men ansøgeren har bekræftet, at hytterne ikke var til stede i 1995.

Nævnet besluttede at træffe afgørelse uden besigtigelse, da der tilsyneladende ikke var hytter eller rester af hytterne at besigtige. Efter forretningsordenen for fredningsnævn § 10 blev fredningsrejserne anmodet om en udtalelse.

Nævnet har modtaget udtalelser fra Ringkøbing-Skjern kommune, Miljøstyrelsen og Danmarks Naturfredningsforening.

Fredningsnævnet skal herefter meddele, at der ikke efter Naturfredningslovens § 50 kan gives tilladelse til genopførelse af 2 hytter på St. Mjøl, betegnet som hytte nr. 7 og hytte nr. 11.

Fredningsnævnet har lagt vægt på, at de to nævnte hytter ikke findes på den registrering, Ringkøbing Amt foretog i 1995 i forbindelse med registreringen af de 327 hytter, som der senere i Naturklagenævnets afgørelse af 24. juni 2004 om fredning af Værnengene blev givet tilladelse til bevaring af, og som efter bestemmelserne i fredningsafgørelsen kan genopføres, hvis de går til grunde.

Efter fredningsnævnets opfattelse er der derfor tale om opførelse af 2 nye hytter, hvilket er i strid med fredningen og fredningens formål, som blandt andet er formuleret således: "... *at sikre at hyttebyerne*

på Store Mjøl, Lille Mjøl og Grønbjerg fortsat kan henligge som primitive hyttebyer med hytternes nuværende størrelse og faciliteter."

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge lov om naturbeskyttelse § 87 afgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledning på klagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Nævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis
1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis

1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller

2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelses-udkast i partshøring.

Med venlig hilsen

Joy Winter

Herning, 27. november 2020
FN-MJV-38-2020

Ringkøbing-Skjern Kommune
karag@rksk.dk

Ansøgning om ændring af ydervægsbeklædningen på hytte nr. 88, Grønbjerg på Værnengene. – R.A.F. 51/1998 – Værnengene.

Ringkøbing-Skjern Kommune har på vegne lodsejer søgt om dispensation til at ændre ydervægsbeklædningen på værnhytten, Grønbjerg 88, således at de eksisterende stålplader fjernes, og den oprindelige træbeklædning, som er indenunder, renoveres.

Hytten er beliggende inden for fredningen Værneengene.

Ejeren har oplyst, at der var træbeklædning på hytten før registreringen i 1995, og at der blev sat stålplader på af frygt for, at hytten dengang ville være for ringe til, at den kunne bevares under fredningen. Det er dog en meget grim løsning.

Ejeren mener, at hytten fremstod pænere med træbeklædning og ønsker evt. at sætte klinkebeklædning 25mm x 125mm x 3,0m, som wc'et i området er beklædt med, i sort eller grøn farve.

Fredningen
Af Naturklagenævnets afgørelse af 24. juni 2004, fremgår, at fredningen har til formål at bevare og forbedre områdets landskabelige, naturmæssige og kulturelle værdier, herunder at medvirke til at skabe grundlag for at sikre og genoprette en gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, det internationale naturbeskyttelsesområde er udpeget for at beskytte.

Fredningen skal sikre offentlighedens adgang til de dele af området, hvor dette er foreneligt med naturværdierne.

Fredningen har endvidere til formål at sikre at hyttebyerne på Store Mjøl, Lille Mjøl og Grønbjerg fortsat kan henligge som primitive hyttebyer med hytternes nuværende størrelse og faciliteter.

Af fredningsbestemmelserne fremgår blandt andet:
"…
§ 9 Hytterne på Store Mjøl, Lille Mjøl og Grønbjerg

§ 9.1 Der må ikke opføres nye hytter.
§ 9.2 De 327 eksisterende hytter kan bevares i området ….
….

§ 9.4 For den enkelte hytte gælder herudover,
….
at hytterne skal vedligeholdes, således at den ydre fremtræden og karakter ikke ændres. Ved udskiftning af tag- og facadebeklædning skal det i første række ske med materialer helt identisk med de tidligere eller, hvis dette ikke er muligt med materialer med samme ydre fremtræden,
…"

Natura 2000
Området er omfattet af Natura 2000 habitatområde Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen samt Natura 2000 fuglebeskyttelsesområde Ringkøbing Fjord.

Udskiftning af facadebeklædning på den meget lille hytte indebærer ingen ændringer for området, hvorfor fredningsnævnet har vurderet, at projektet ikke vil indebære forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelige forstyrrelser af arter, som området er udpeget for.

Fredningsnævnets sagsbehandling
Fredningsnævnet har foretaget besigtigelse den 17. november 2020.
Mødt var foruden nævnet:
Lodsejerne Kim og Heidi Schmidt Petersen
Tage Madsen, Danmarks Naturfredningsforening
Benny Pedersen, Friluftsrådet

Lodsejerne foreviste hytte nr. 88 og forklarede, at de stålplader, der ses på hytten, er sat uden på den oprindelige beklædning. Man kan se den oprindelige sortmalede lodrette træbeklædning nogle steder, hvor stålpladerne ikke dækker. Årsagen til, at stålpladerne blev sat på umiddelbart forud for seneste fredning, var, at lodsejers far var bekymret for, om nævnet ville mene, at hytten var i for dårlig stand til, at den kunne bevares, da træet var dårligt. De ønsker at få tilbageført hytten til det oprindelige udseende.

Danmarks Naturfredningsforening og Friluftsrådet havde ingen bemærkninger.

John Christensen oplyste, at Ringkøbing- Skjern Kommune har meddelt, at de vil foreslå træbeklædningen udført som 1 på 2 -beklædning.

Fredningsnævnets afgørelse
Efter votering traf Fredningsnævnet følgende afgørelse:

Fredningsnævnet meddeler i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, og stk. 2, dispensation til at fjerne den eksisterende facadebeklædning af stål på hytte nr. 88 Grønbjerg, samt renovere den oprindelige træbeklædning, som findes inde under stålbeklædningen, med sortmalet træ.

Fredningsnævnet har lagt vægt på, at der er tale om en udskiftning af facadebeklædning med materialer, der er med samme ydre fremtræden, som den oprindelige.

Udskiftningen er på dette grundlag ikke i strid med fredningens formål.

Dispensationen meddeles på følgende

Vilkår:
- Facadebeklædningen skal udføres i sortmalet træ.

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge lov om naturbeskyttelse § 87 afgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledning på klagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Nævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis
1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis

1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller

2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En tilladelse må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at en tilladelse bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Med venlig hilsen

Joy Winter

Herning, 5. januar 2021
FN-MJV-37-2020

Ringkjøbing-Skjern Kommune
ivan.thesbjerg@rksk.dk

Ansøgning om genopførelse af hytte nr. 228 på Store Mjøl på Værnengene – R.A.F. 51/1998 – Værnengene.

Ringkøbing-Skjern Kommune har på vegne lodsejer søgt om dispensation fra fredningen Værnengene til at genopføre en hytte på nr. 228 på Store Mjøl.

Ansøgningen
Af ansøgningen fremgår, at efterkommer af den oprindelige ejer af nr. 228 på Store Mjøl søger om dispensation fra fredningen til at genopføre en hytte på nr. 228. Ringkjøbing Amt registrerede alle hytterne på Værnengene i 1995. På det tidspunkt var hytte nr. 228 ikke eksisterende, da den ikke fremgår af registreringen.

Det betyder, at den ikke indgår i den gældende fredningskendelse stadfæstet af Naturklagenævnet 24. juni 2004, hvor det er angivet, at der er 327 hytter, som må være der.

En eventuel genopførelse af hytten kræver således Fredningsnævnets dispensation fra fredningskendelsen.

Fredningen
Af Naturklagenævnets afgørelse af 24. juni 2004 fremgår, at fredningen har til formål at bevare og forbedre områdets landskabelige, naturmæssige og kulturelle værdier, herunder at medvirke til at skabe grundlag for at sikre og genoprette en gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, det internationale naturbeskyttelsesområde er udpeget for at beskytte.

Fredningen skal endvidere sikre
… at hyttebyerne på Store Mjøl, Lille Mjøl og Grønbjerg fortsat kan henligge som primitive hyttebyer med hytternes nuværende størrelse og faciliteter.

Af fredningsbestemmelserne fremgår blandt andet:
”…
§ 9.1 Der må ikke opføres nye hytter.
§ 9.2 De 327 eksisterende hytter kan bevares i området…
….

§ 9.4 For den enkelte hytte gælder herudover,

…

B. at hytter, der forfalder, fjernes af hytteejeren,

…

10. at ejeren har en ret til at genopføre hytter der ødelægges ved brand eller naturkatastrofer. Amtet skal god kende projektet, herunder materialerne, der anvendes.

…"

Fredningsnævnets sagsbehandlíng.

Sagen er behandlet på skriftligt grundlag.

Lodsejer har i et høringssvar oplyst følgende:

"….
Det er korrekt at der i 1989 blev indledet en fredningssag mod nr. 228, pga. en tvist omkring hyttens udformning m.v. hytten blev derefter fjernet.
Dog skal det siges at alle hytter blev opmålt i 1995 og hvorved alle hytterne blev godkendt som de så ud på daværende tidspunkt med alle forandringer og udvidelser der havde været lavet inden 1995.
Det vil sige at hytte nr. 228 kunne være blevet godkendt i 1995 da fredning af hytterne først stod ved magt i 1995, og derfor vil den ligesom alle de andre hytter være godkendt i daværende udformning m.v.
Jeg har en ret begrænset viden om hvorfor der blev indledet en fredningssag i 1989 og derfor kan jeg ikke rigtig udtale mig konkret om tvisten.
Hytte nr. 228 var eksisterende helt frem til foråret 1991, jeg kan muligvis forhøre mig omkring om der foreligger nogle håndlavet skitsetegninger på daværende hytte og fremsende dem såfremt de kunne bruges for en genopførelse af hytten.

Hyttens beskrivelse
Hytten var lavet med træskellet, udvendig beklædt med 8mm plan-eternit med lodrette samlinger. Taget var sort tagpap.
Huset var farven grøn.
Der var 2 stk. vinduer ud mod vejen (nordsiden) - 2 stk. vinduer mod øst – 1 stk. facadedør samt 1 stk. mindre vindue mod syd.
1 stk. vindue mod vest samt en mindre skorsten i stål og brændeovn.
Hyttes str. ca. 33m3 - 6x5,5meter - med mindre kip-højde på.
Hytten blev nedtaget i foråret 1991, men årsagen kender jeg desværre ikke og da den del af familien som ejede huset på daværende tidspunkt, er gået bort, så oplysningerne er ganske få.

…"

Fredningsnævnet har fra Ringkøbing-Skjern Kommune modtaget de sagsakter, som kommunen er i besiddelse af, fra tiden forud for fredningen i 1995.

Det fremgår heraf, at Ringkjøbing Amt registrerede alle hytterne på Værnengene i 1995 og fotograferede disse. Hytte nr. 228 fremgår ikke af registreringen.

En tidligere fredning havde bestemt, at hytterne skulle fjernes, men dette blev ændret med den nuværende fredning, hvor der i stedet er særdeles restriktive bestemmelser for bevarelsen af de hytter, der eksisterede på tidspunktet for fredningen.

Af materialet fremgår desuden, at der i 1989 blev indledt en fredningssag på nr. 228, da der i strid med de dagældende fredningsbestemmelser var etableret en ny og større hytte til erstatning for den eksisterende hytte.

Den 30. marts 1990 traf Overfredningsnævnet afgørelse om, at hytten skulle fjernes senest den 1. juni 1990.

Danmarks Naturfredningsforening har ikke haft bemærkninger til sagen.

Fredningsnævnets afgørelse
Fredningsnævnet har efter votering i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, truffet afgørelse om, at der ikke meddeles dispensation fra fredningen til at genopføre en hytte på Store Mjøl nr. 228, idet opførelse af en hytte vil være i strid med fredningens formål.

Fredningsnævnet har lagt vægt på, at der for at bevare grundlaget for at sikre og genoprette en gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, det internationale naturbeskyttelsesområde er udpeget for at beskytte, blev fastsat særdeles restriktive bestemmelser for bevarelse af de hytter, der var til stede på fredningstidspunktet.

Det fremgår af kendelsen, at de eksisterende hytter blev fotograferet som dokumentation for udseendet af disse, som de stod, idet det af kendelsen fremgår, at det ikke er tilladt at ændre udseendet af disse og heller ikke at opføre nye hytter.

Fredningsnævnet lægger efter indholdet af de kommunale sagsakter og lodsejers oplysninger til grund, at lodsejer nr. 228, efter at have modtaget påbud om at fjerne hytten, nedtog denne formentlig i foråret 1991.

Under hensyn hertil finder fredningsnævnet ikke grundlag for at meddele dispensation til at opføre en hytte som ansøgt.

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge lov om naturbeskyttelse § 87 afgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledning på klagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,

- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Nævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis
1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis

1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller

2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

Med venlig hilsen

Joy Winter

Herning, 7. maj 2021
FN-MJV-02-2021

Ringkøbing-Skjern kommune
karag@rksk.dk

Ansøgning om at flytte 2 vinduer på hytte nr. 63, Store Mjøl, Værnengene. – R.A.F. 51/1998 – Værnengene.

Ringkøbing-Skjern Kommune har på vegne lodsejer søgt om dispensation til at flytte to vinduer i hytte nr. 63, Store Mjøl, som lodsejer er i gang med at renovere.

Ansøgningen
Det fremgår af ansøgningen, at et vindue på 1x1 meter i den sydlige gavl ønskes flyttet til den anden side af samme gavl, hvor der ligger et soverum, sådan at vinduet kan benyttes som flugtvej fra soverummet.

På den nordlige gavl, hvor der ikke nu er vinduer, ønskes et vindue på 80x80 cm isat, da der er et toilet.

Der er vedhæftet en håndtegnet skitse over begge gavle med ændringerne.

Fredningen
Af Naturklagenævnets afgørelse af 24. juni 2004, fremgår, at fredningen har til formål at bevare og forbedre områdets landskabelige, naturmæssige og kulturelle værdier, herunder at medvirke til at skabe grundlag for at sikre og genoprette en gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, det Internationale naturbeskyttelsesområde er udpeget for at beskytte.

Fredningen skal sikre offentlighedens adgang til de dele af området, hvor dette er foreneligt med naturværdierne.

Fredningen har endvidere til formål at sikre, at hyttebyerne på Store Mjøl, Lille Mjøl og Grønbjerg fortsat kan henligge som primitive hyttebyer med hytternes nuværende størrelse og faciliteter.

Af fredningsbestemmelserne fremgår blandt andet:
"…
§ 9 Hytterne på Store Mjøl, Lille Mjøl og Grønbjerg
§ 9.1 Der må ikke opføres nye hytter.
§ 9.2 De 327 eksisterende hytter kan bevares i området ….
….
§ 9.4 For den enkelte hytte gælder herudover,
….

at hytterne skal vedligeholdes, således at den ydre fremtræden og karakter ikke ændres. Ved udskiftning af tag- og facadebeklædning skal det i første række ske med materialer helt identisk med de tidligere eller, hvis dette ikke er muligt med materialer med samme ydre fremtræden,
…"

Natura 2000
Området er omfattet af Natura 2000 habitatområde Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen samt Natura 2000 fuglebeskyttelsesområde Ringkøbing Fjord.

Nævnet vurderer, at en ændret placering af vinduerne i hytten ikke kan indebære forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelige forstyrrelser af arter, som området er udpeget for, hvorfor nævnet ikke har indhentet en vurdering fra Ringkøbing-Skjern Kommune.

Fredningsnævnets sagsbehandling
Fredningsnævnet har behandlet sagen på skriftligt grundlag efter høring af de påtaleberettigede.

Ingen af de påtaleberettigede har haft indvendinger mod det ansøgte.

Fredningsnævnet har indhentet fotos af huset, hvoraf fremgår dets placering på ejendommen og placeringen af de nuværende vinduer.

Fredningsnævnets afgørelse
Fredningsnævnet har efter votering besluttet i medfør af naturbeskyttelseslovens 50, stk. 1, og stk. 2, at meddele dispensation til i den sydlige gavl at flytte et vindue på 1x1 meter til den anden side af samme gavl, samt på den nordlige gavl at isætte et vindue på 80x80 cm, som ansøgt.

Fredningsnævnet har vurderet, at det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål om at bevare primitive hyttebyer med hytternes nuværende størrelse og faciliteter.

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge lov om naturbeskyttelse § 87 afgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledning på klagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og

- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Nævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis
1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis

1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller

2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En tilladelse må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at en tilladelse bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Med venlig hilsen

Joy Winter

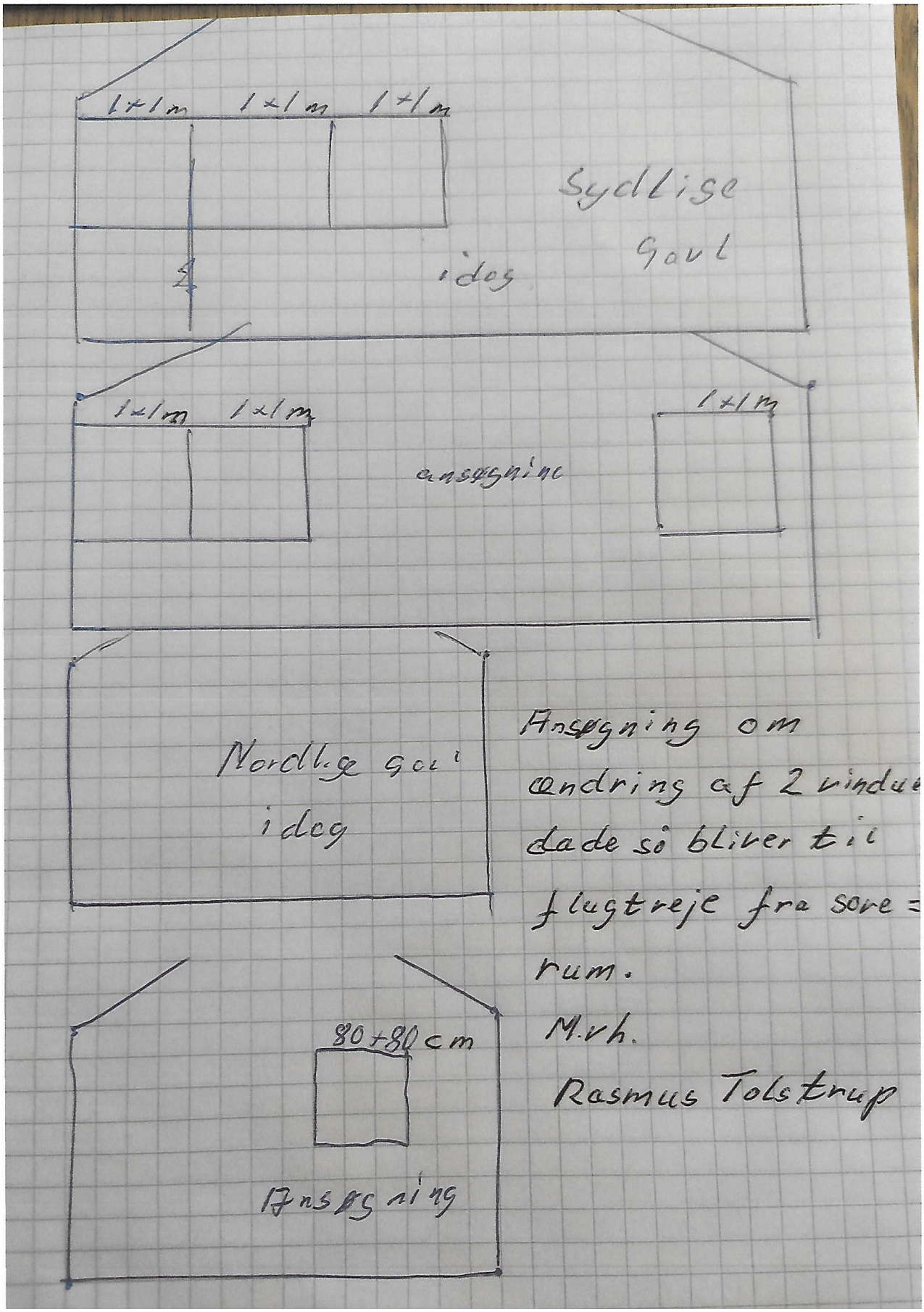

Ansøgning om
ændring af 2 vindue
dade så bliver til
flugtreje fra sove=
rum.

M.vh.

Rasmus Tolstrup

NÆVNENES HUS

Denne afgørelse vedrører en dispensationsafgørelse fra Fredningsnævnet med sags nr. FN-MJV-23-2019.
Klik her for at se afgørelsen.

06. august 2021
Sagsnr.: 19/09405
Klagenr.: 1005594
JSE

MILJØ- OG FØDEVAREKLAGENÆVNET
Toldboden 2
8800 Viborg

Tlf. 72 40 56 00
CVR-nr. 37795526
EAN-nr. 5798000026070
nh@naevneneshus.dk
naevneneshus.dk

AFGØRELSE FRA MILJØ- OG FØDEVAREKLAGENÆVNET

STADFÆSTELSE af afslag på dispensation i sag om opførelse af hytter inden for fredning i Ringkøbing-Skjern Kommune

Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 78, stk. 3.[1]

Miljø- og Fødevareklagenævnet stadfæster Fredningsnævnet for Midtjylland, vestlig dels afgørelse af 10. december 2019 om afslag på dispensation til opførelse af to hytter inden for fredning på matr. nr. 20 Bjålum, Sdr. Bork i Ringkøbing-Skjern Kommune.

Det indbetalte klagegebyr tilbagebetales ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet[2] og gebyrbekendtgørelsens § 2.[3] Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. naturbeskyttelseslovens § 88, stk. 1.

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 8 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

---

[1] Lovbekendtgørelse nr. 240 af 13. marts 2019 om naturbeskyttelse med senere ændringer.

[2] Lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

[3] Bekendtgørelse nr. 132 af 30. januar 2017 om gebyr for indbringelse af klager for Miljø- og Fødevareklagenævnet mv.

1. Klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet

Afgørelsen er den 10. december 2019 påklaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet af ejendommens ejer. Miljø- og Fødevareklagenævnet har ud over klagen modtaget klagers supplerende bemærkninger af 19. december 2019.

Klager har anført, at der er tale om genopførelse af lovligt opførte hytter, der har ligget i området siden 1948 og 1952.

Klager har endvidere anført, at der i forvejen ligger et større antal ulovligt opførte hytter i det fredede område, som ikke bliver påtalt af fredningsmyndighederne, og at et afslag på dispensation til det ansøgte vil være udtryk for ulovlig forskelsbehandling af klager.

2. Sagens oplysninger

2.1 Ejendommen/området

Klagen vedrører ejendommen på matr. nr. 20 Bjålum, Sdr. Bork i Ringkøbing-Skjern Kommune. Ejendommen har et areal på cirka 0,4 ha og er beliggende i landzone ved Store Mjøl nordvest for Nørre Nebel.

Ejendommen består af en rektangulær matrikel, der hovedsageligt udgøres af en gruppe hytter på et lysåbent areal med varierende beplantning.

Området umiddelbart omkring ejendommen består ligeledes af hytter, idet de omkringliggende matrikler sammen med ejendommen udgør en samlet hytteby under navnet Store Mjøl. Herudover består det omkringliggende område hovedsageligt af åbne mark- og græsarealer, hvorpå der også ligger to mindre hyttebyer (Lille Mjøl og Grønbjerg). Hele området er beliggende på en halvø i den sydlige ende af Ringkøbing Fjord.

Ejendommen er omfattet af Natura 2000-område nr. 69 Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen (habitatområde nr. 62 og fuglebeskyttelsesområde nr. 43). Udpegningsgrundlaget er en række særegne naturtyper i området blandt andet lagune (1150), klithede (2140) og surt overdrev (6230). Hertil kommer en række beskyttede dyrearter i området, blandt andet havlampret (1095), laks (1106) og odder (1355) samt en lang række beskyttede yngle- og trækfugle.

Hele ejendommen er omfattet af Naturklagenævnets afgørelse af 24. juni 2004 om fredning af Værnengene i Egvad og Holmsland Kommuner, Ringkjøbing Amt og Blåbjerg Kommune, Ribe Amt.[4]

Fredningen har til formål at bevare og forbedre områdets landskabelige, naturmæssige og kulturelle værdier, at sikre offentlighedens adgang til området samt at sikre og regulere de primitive hyttebyer i området. Fredningen indeholder blandt andet forbud mod opførelse af nye hytter, mens 327

[4] https://www2.blst.dk/nfr/07996.00.pdf.

hytter, der blev registreret af Ringkøbing Amt i 1995, fortsat kan bevares. De samme hytter kan også genopføres i tilfælde af f.eks. brand.

2.2 Sagens forhistorie

Det fremgår af fredningsafgørelsen, at området også tidligere var fredet ved Overfredningsnævnets kendelse af 18. maj 1977, der havde stort set samme formål og indhold som den nuværende fredning. Dog var det bestemt, at eksisterende hyttebebyggelse skulle fjernes inden den 1. januar 1995.

Da fristen nærmede sig, opstod der et ønske i den daværende Egvad Kommune om at bevare hyttebyerne. Blandt andet anså man hyttebyerne for at have kulturhistorisk værdi, og man fandt det uheldigt at måtte fjerne hytterne for øjnene af de mange mennesker, der i årtier havde brugt hytterne og området som den vigtigste ramme om deres fritid.

Fredningsnævnet forlængede derfor fristen for fjernelse af hytterne til 1. juli 1998, og der blev nedsat en arbejdsgruppe bestående af repræsentanter for flere aktører, der skulle undersøge muligheden for bevarelse af hytterne samt et eventuelt behov for øvrige ændringer af fredningen.

Resultatet blev et fælles fredningsforslag fra Ringkøbing Amt, Egvad Kommune, Skov- og Naturstyrelsen og Danmarks Naturfredningsforening, der blev fremsat den 24. juni 1998 og endeligt vedtaget ved Naturklagenævnets afgørelse af 24. juni 2004, som er den gældende fredning.

Det fremgår endvidere, at Ringkøbing Amt i 1995 foretog en registrering af hytterne i området. Ved registreringen blev alle hytterne – i alt 327 – opmålt, beskrevet og fotograferet. Registreringen blev herefter brugt i forbindelse med fredningsarbejdet.

2.3 Den påklagede afgørelse

Fredningsnævnet for Midtjylland, vestlig del har den 10. december 2019 meddelt afslag på dispensation til opførelse af to hytter på ejendommen.

Ansøgningen er indgivet af klager den 24. juni 2019 og vedrører dispensation til opførelse af to hytter på henholdsvis 30-32 m^2 og 38 m^2 på matr. nr. 20 Bjålum, Sdr. Bork. Ifølge ansøgningen er der tale om genopførelse af hytter, der tidligere har ligget på ejendommen, men som i 1970'erne måtte vige for andre byggerier. Hytterne angives i ansøgningen som hytte nr. 7 og 11.

Ringkøbing-Skjern Kommune har den 2. juli 2019 fremsat egne bemærkninger til ansøgningen i forbindelse med fremsendelsen af denne til fredningsnævnet. Ifølge kommunens oplysninger er de ansøgte hytter ikke en del af de 327 hytter, der blev registreret af Ringkøbing Amt i 1995 og kan dermed ikke opføres uden dispensation, heller ikke selvom der måtte have

været tilsvarende hytter på samme sted tidligere. Kommunen har samtidig vedhæftet et kort over de hytter, der er registreret på Store Mjøl.

I efterfølgende korrespondance med kommunen og fredningsnævnet har klager uddybet ansøgningen. Heri anfører klager, at hytterne er brændt ned mellem midten og slutningen af 1980'erne, og at klager efter egen opfattelse er blevet ulovligt forskelsbehandlet af kommunen og fredningsnævnet. Klager har i den forbindelse anført, at en række andre hytter på ejendommen er ulovligt opført, mens de nedbrændte hytter, klager ønsker at genopføre, var opført lovligt. Klager har endvidere anført, at han har oplyst, hvor de to nedbrændte hytter lå, men at fredningsnævnet ikke har ønsket at se det.

Endelig har klager fremsendt en udtalelse fra Naturklagenævnets daværende formand vedrørende forståelsen af fredningen. Udtalelsen er fremsat den 26. marts 2010 som svar på en forespørgsel fra en advokat, der repræsenterede en række hytteejere på Værnengene. I forbindelse med en tvist mellem hytteejerne og lodsejerne, ønskede advokaten afklaret, om fredningen var til hinder for fjernelse af hytterne i området. Af Naturklagenævnets svar fremgår, at fredningen ikke er til hinder for fjernelse af hytterne, og at tvistigheder mellem hytteejerne og lodsejerne må afgøres ved domstolene. Derudover indeholder svaret en redegørelse for fredningens formål og indhold i overensstemmelse med det, der fremgår af fredningsafgørelsen.

Danmarks Naturfredningsforening har i et høringssvar af 16. oktober 2019 anført, at man anser projektet for dispensationskrævende, og at man ikke anbefaler dispensationer i strid med fredningsbestemmelserne.

Fredningsnævnet har under sagens behandling anmodet Miljøstyrelsen om teknisk bistand. Miljøstyrelsen har ved e-mail af 22. oktober 2019 svaret, at sagen synes fuldt oplyst på det foreliggende grundlag og ikke giver anledning til yderligere bemærkninger fra styrelsens side.

Fredningsnævnet har ved sin afgørelse lagt vægt på, at de to hytter, der ønskes genopført, efter sagens oplysninger ikke findes på den registrering af 327 hytter, Ringkøbing Amt foretog i 1995. Fredningsnævnet har endvidere lagt vægt på, at der derfor er tale om opførelse af to nye hytter, hvilket er i strid med fredningen og fredningens formål.

3. Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger og afgørelse

3.1 Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet meddele dispensation fra en fastsat eller foreslået fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, samt hel eller delvis ophævelse af en fredning, kan efter stk. 5 kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Ejendommen er omfattet af Naturklagenævnets afgørelse af 24. juni 2004 om fredning af Værnengene i Egvad og Holmsland Kommuner, Ringkjøbing Amt og Blåbjerg Kommune, Ribe Amt.

Om fredningens formål fremgår blandt andet følgende af fredningens § 1:

> ”**§ 1. Fredningens formål**
> […]
>
> Fredningen har særligt til formål:
> […] at sikre at hyttebyerne på Store Mjøl, Lille Mjøl og Grønbjerg fortsat kan henligge som primitive hyttebyer med hytternes nuværende størrelse og faciliteter.”

Af fredningsbestemmelserne fremgår blandt andet følgende:

> ”**§ 9: Hytterne på Store Mjøl, Lille Mjøl og Grønbjerg**
>
> **§ 9.1** Der må ikke opføres nye hytter.
>
> **§ 9.2** De 327 eksisterende hytter kan bevares i området under forudsætning af, at arealer med hytter ikke udstykkes yderligere […]
>
> **§ 9.4** For den enkelte hytte gælder herudover,
> […]
> 5. at hytterne ikke på nogen måde må udvides i forhold til ”Registrering af hytterne på Værnengene” af 6. november 1995. Hytternes areal må således ikke udvides – heller ikke ved etablering af terrasser, udhuse eller lignende, ligesom de ikke må udvides i højden,
> […]
> 8. at hytter, der forfalder, fjernes af hytteejeren,
> […]
> 10. at ejeren har en ret til at genopføre hytter der ødelægges ved brand eller naturkatastrofer. Amtet skal godkende projektet, herunder materialerne, der anvendes.
>
> […]
>
> **§ 9.6** Senest 1 år fra dags dato skal de enkelte hytter og områderne mellem hytterne bringes i overensstemmelse med ovennævnte bestemmelser, og de pågældende hytteejere skal fjerne eksisterende indretninger, der er i strid med bestemmelserne. Såfremt hytteejerne ikke selv bringer forholdene i orden, kan amtet gøre dette for ejers regning.”

Om baggrunden for fredningen fremgår det af fredningsforslaget, at hyttebyerne på Store Mjøl, Lille Mjøl og Grønbjerg forsat skal kunne henligge som primitive hyttebyer med hytternes nuværende størrelse og faciliteter. Af fredningsnævnets afgørelse fremgår det, at bevarelsen af hyttebyerne er

et væsentligt led i fredningen. Der er i den forbindelse henvist til de 327 hytter, der er registreret af Ringkøbing Amt i 1995, og det fremgår, at hytteområderne ønskes bevaret i deres nuværende karakter og udformning. Fredningsnævnets afgørelse stadfæstedes af Naturklagenævnet uden kommentarer til baggrunden for fredningen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet lægger til grund, at de to hytter, der ønskes genopført, ikke eksisterede i 1995 og dermed ikke indgår i den registrering, der blev foretaget af Ringkøbing Amt samme år. Nævnet har lagt vægt på udtalelsen fra Ringkøbing-Skjern Kommune om, at hytterne ikke var en del af de hytter, der blev registreret af amtet i 1995, og at hytterne efter klagers eget udsagn brændte ned mellem midten og slutningen af 1980'erne.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at det ansøgte vil stride mod fredningens formål. Nævnet har ved vurderingen lagt vægt på, at fredningen efter sin formålsbestemmelse og baggrund alene tilsigter at bevare de eksisterende hyttebyer på fredningstidspunktet, at fredningen indeholder et udtrykkeligt forbud mod opførelse af nye hytter, og at fredningens øvrige bestemmelser tillige tager sigte på at hindre udvidelse af hyttebyerne.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder på denne baggrund, at der ikke er hjemmel i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til at meddele dispensation til det ansøgte.

Det af klager anførte om, at der ligger ulovligt opførte hytter i det fredede område, kan ikke føre til andet resultat. Miljø- og Fødevareklagenævnet har lagt vægt på, at der ifølge fredningsregisteret ikke er givet dispensationer til opførelse af nye hytter i området. Nævnet har endvidere lagt vægt på, at der på luftfotos af Store Mjøl fra 2020 ikke fremgår bygninger, der ikke også fremgår af registreringen fra 1995.

3.2 Gebyr

Som følge af afgørelsen tilbagebetales det indbetalte klagegebyr ikke, jf. gebyrbekendtgørelsens § 2, stk. 2.

3.3 Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse

Miljø- og Fødevareklagenævnet stadfæster Fredningsnævnet for Midtjylland, vestlig dels afgørelse af 10. december 2019 om afslag på dispensation til opførelse af to hytter inden for fredning på matr. nr. 20 Bjålum, Sdr. Bork i Ringkøbing-Skjern Kommune.

Det indbetalte klagegebyr tilbagebetales ikke.

Denne afgørelse gøres tilgængelig for Fredningsnævnet for Midtjylland, vestlig del (fredningsnævnets sagsnr.: FN-MJV-23-2019) samt for klageren via Klageportalen. Afgørelsen sendes desuden til eventuelle andre parter i klagesagen.

Afgørelsen vil blive offentliggjort på mfkn.naevneneshus.dk. Personoplysninger vil blive anonymiseret.

Miljø- og Fødevareklagenævnet beklager den lange sagsbehandlingstid.

Klaus Meinby Lund
Stedfortrædende formand

Herning, 31. januar 2022
FN-MJV-32-2021

Ringkøbing-Skjern kommune
karag@rksk.dk

Ansøgning om tilladelse til at udskifte dør og vindue på Grønbjerg nr. 9 – R.A.F. 51/1998 – Værnengene.

Ringkøbing-Skjern Kommune har på vegne lodsejer søgt om dispensation til at udskifte en dør og et vindue i en hytte på Værneengene, området Grønbjerg.

Ansøgningen
Af ansøgningen fremgår, at både vindue og dør er rådnede, og at der siver vand ind, når det blæser og regner meget. Vindues- og dørpartiet ønskes udskiftet med et vindue fra gulv til loft med en træsprosse i midten.

Målene på det nye vinduesparti er angivet til en højde på 1.828 mm og en bredde på 2.128 mm i bredden.

Fredningen
Af Naturklagenævnets afgørelse af 24. juni 2004, fremgår om hytterne:
"…
Fredningen har endvidere til formål at sikre, at hyttebyerne på Store Mjøl, Lille Mjøl og Grønbjerg fortsat kan henligge som primitive hyttebyer med hytternes nuværende størrelse og faciliteter.

Af fredningsbestemmelserne fremgår blandt andet:
"…
§ 9.4 For den enkelte hytte gælder herudover,
….
at hytterne skal vedligeholdes, således at den ydre fremtræden og karakter ikke ændres. Ved udskiftning af tag- og facadebeklædning skal det i første række ske med materialer helt identisk med de tidligere eller, hvis dette ikke er muligt med materialer med samme ydre fremtræden,
…"

Natura 2000
Hytten er beliggende i Natura 2000 Fuglebeskyttelsesområde Ringkøbing Fjord og Natura 2000 Habitatbeskyttelsesområde Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen.

Projektet indebærer ingen ændringer for det omkringliggende område. Der vil endvidere i forbindelse med projektets udførelse ikke være en større påvirkning af området end den almindeligt forekommende trafik og vedligehold af hytterne. Fredningsnævnet har derfor heller ikke fundet det nødvendigt at indhente yderligere oplysninger eller vurderinger om påvirkningen på Natura 2000 området.

Fredningsnævnets sagsbehandling
Fredningsnævnet har foretaget besigtigelse den 25. januar 2022.

Til stede foruden nævnet var:
Lodsejer Kaj Jacobsen
Kari Ragnarsson, ~~Herning Kommune~~ Ringkøbing-Skjern Kommune
Benny Pedersen, Friluftsrådet

Lodsejer anviste, hvor i gavlen et samlet vindues- og dørparti ønskes udskiftet med et vindue med en sprosse, omtrent hvor døren og vinduet nu er adskilt. Vinduet bliver af samme bredde som den nuværende ramme, men skal gå fra nuværende øverste ramme til gulvniveau.

Lodsejer oplyste, at vinduesrammen bliver malet i samme mørke brune farve som resten af hytten. Han er ikke klar over, hvor meget der skal udskiftes i bunden af partiet, hvilket først kan ses, når det er fjernet. Vinduet og døren er rådnet og trænger til udskiftning. Han ønsker i stedet et stort vindue fra gulv til loft for at få mere lys ind i hytten. Det vil være en ændring i forhold til det bestående, men ændringen vil ikke være synlig for omgivelserne, da den nederste halvdel af vinduet vil være skjult af et højt rækværk på terrassen foran hytten. Terrassevæggen skal under alle omstændigheder forblive foran huset, idet den giver læ for vinden.

Ingen af de fremmødte havde indvendinger mod ændringen, såfremt terrassevæggen forbliver foran hytten.

Fredningsnævnets afgørelse
Efter votering traf fredningsnævnet følgende afgørelse:

Fredningsnævnet meddeler i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, og stk. 2, dispensation til at udskifte et vindues- og dørparti med et vindue med en sprosse, omtrent hvor det nuværende vindues- og dørparti er adskilt.

Fredningsnævnet har lagt vægt på, at hyttens ydre fremtræden og karakter ikke ændres, idet vinduet set fra vejen vil fremstå med samme udtryk som det nuværende vindues- og dørparti.

Fredningsnævnet har endvidere lagt vægt på, at arbejdets udførelse ikke vil medføre større belastning af natura 2000 området, end sædvanligt vedligehold af hytterne.

Dispensationen meddeles på følgende

Vilkår

- Vinduet skal holdes inden for den nuværende rammes bredde.

- Vinduesrammen skal males i samme brune farve som hytten.
- Terrassevæggen foran huset må ikke fjernes.

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge lov om naturbeskyttelse § 87 afgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledning på klagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Nævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis
1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis

1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller

2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En tilladelse må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at en tilladelse bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Med venlig hilsen

Joy Winter

Herning, 20. juni 2022
FN-MJV-03-2022

Ringkøbing-Skjern kommune
michael.vejrup@rksk.dk

Ansøgning om at etablere en 2,5 meter bred asfalteret cykelsti langs med Sdr. Klitvej omkring Bjerregård – Holmsland Klit – Bjergeborg – R.A.F. 51/1998 – Værnengene.

Ringkøbing-Skjern Kommune har søgt om dispensation til etablering af en 10 km lang asfalteret cykelsti langs med Sdr. Klitvej, som forløber på odden mellem Ringkøbing Fjord og Vesterhavet fra Værnengene i syd til Sønder Haurvig i nord. Cykelstien vil løbe gennem følgende fredninger:

Værnengene
Bjergeborg
Holmsland Klit.

Ansøgningen
Af ansøgningen fremgår:
"…
Ringkøbing-Skjern ønsker at etablere en 2,5 meter bred asfalteret cykelsti langs med Sønderklitvej i området omkring Bjerregård. Cykelstien er 10 km lang. For at cykelstien påvirker naturen og landskabet mindst muligt, lægges den lige op ad Sdr. Klitvej. Cykelstien ønskes etableret for at forbedre borgernes mulighederne for dels at være aktiv i naturen og dels at få mulighed for flere rekreative oplevelser i naturen.

Cykelstiens ønskede placering er gengivet på nedenfor gengivne kort, tillige med tegning vedrørende cykelstiens tværsnitsprofil, med bredden af stien og skråningerne.

Bredden på grøften er varierende mellem 1.5-2m.

På tegningen er der to scenarier.
1: er, hvor der er afstand på ca. 4-5m mellem cykelstien og vejen, og en grøft ind imellem.
2: er, hvor cykelstien ligger ca.1,5m væk fra vejen, i dette tilfælde er der ingen grøft, men en nedløbsbrønd. Det er disse to, som bruges. Dog er der et sted, hvor der også skal etableres en støttemur ved en klit. Den er også vist som skitse.
…"
Bortset fra starten af cykelstien fra syd i Værneengene forløber den påtænkte cykelsti i kanten af fredningerne.
Ringkøbing-Skjern Kommunen vil meddele dispensation fra §3-beskyttelsen på vilkår især om materialehåndtering mv.:

Det fremgår blandt andet af kommunens udkast til dispensation:
"…
anlæggelse af cykelstien vurderes som en særlig samfundsmæssig interesse om at styrke borgernes muligheder for at opleve natur og at være fysisk aktiv i naturen. Det er almindelig kendt at adgang til naturen har stor positiv betydning for den almindelige persons livskvalitet og sundhed.
Det vurderes endvidere, at de landskabelige interesser ikke bliver væsentlig forringet, og der ikke kommer til at blive væsentlige ændringer i landskabet. På samme måde vurderes det, at området ikke væsentligt forringes som økologisk forbindelse.
…"

Fredningerne

Værneengene
Af Naturklagenævnets afgørelse af 24. juni 2004 fremgår:
§ l. Fredningens formål
Fredningen har til formål at bevare og forbedre områdets landskabelige, naturmæssige og kulturelle værdier, herunder at medvirke til at skabe grundlag for at sikre og genoprette en gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, det internationale naturbeskyttelsesområde er udpeget for at beskytte. Fredningen skal endvidere sikre offentlighedens adgang til de dele af området, hvor dette er foreneligt med naturværdierne. Fredningen har særligt til formål: at opretholde Værnengene og engområderne langs Nymindestrømmen samt poldene som åbne landskaber med rørskove og græssede enge og strandenge, som tilgodeser plantelivet og herudover især vade- og andefugle samt gæs knyttet til disse landskabstyper, at opretholde Bjålum Klit og klitområderne på Holmsland som åbne klitområder, samt at sikre at hyttebyerne på Store Mjøl, Lille Mjøl og Grønbjerg fortsat kan henligge som primitive hyttebyer med hytternes nuværende størrelse og faciliteter.

§ 3 Terrænændringer, afvanding mv.
Der må ikke ske terrænændringer, herunder udnyttelse af råstoffer, foretages yderligere afvanding eller tilsvarende indgreb. Undtaget fra forbudet mod terrænændringer er alene arbejder i forbindelse med sandflugtsbekæmpelse, vedligeholdelsesarbejder på klitter og dæmninger samt vedligeholdelsesmæssige oprensninger af bestående kanaler og grøfter, som er nødvendige for opretholdelse af den landbrugsmæssige og fiskerimæssige udnyttelse af arealerne.
…
§ 8 Almenhedens færdsel og ophold samt udlæg af stier mv.
De på kort I viste stier anlægges og vedligeholdes til gående færdsel i fornødent omfang af amtet. Detaljer i stiforløbet aftales med de berørte lodsejere ved stiernes anlæg. Der er eller kan udlægges parkeringspladser, fugletårn og udstilling som vist på kortet. Der kan efter aftale med lodsejerne og efter fredningsnævnets nærmere godkendelse laves yderligere mindre stianlæg, opstilles fugletårne, fugleskjul mv. Anlæg, reparation, vedligeholdelse mv. foretages af amtet uden udgifter for lodsejerne. Reparation og vedligeholdelse af stier og parkeringspladser kan ske ved genbrug af bygningsmaterialer, men der skal ske afdækning med grus eller andet naturligt materiale.
…"

Bjergeborg

Af skøde lyst den 27. september 1968 vedrørende matrikelnummer 156 nv, Søgaard Hovedgaard m.m. Holmsland Klit Sogn, fremgår følgende bestemmelse:"…

Det deklareres og bestemmes endvidere, at matrikel nr. 156 t skal bevares i sin nuværende tilstand. Bortset fra de nedenfor nævnte undtagelser skal bebyggelse ikke være tilladt. Opstilling af boder, skure, master og andre skæmmende indretninger må ikke finde sted. Området må ikke tilplantes, ligesom der ikke må foretages ændringer i terrænet i form af afgravning og påfyldning. Området må ikke benyttes til camping. Henkastning af affald eller etablering af bilophugningsplads må ikke finde sted.
…"

Holmsland Klit
Af Overfredningsnævnets kendelse af 10. januar 1964 fremgår:
Ejeren af matr.nr. 168, Søgaard Hovedgaard, Holmsland Klit sogn, landinspektør Gunnar Jessen, Varde, ved advokat Rosenlund tilbyder at lade nævnte ejendom indgå under fredning, således at staten overtager ejendomsretten og friholder Området for bebyggelse samt gør det tilgængeligt for offentligheden, mod at der udbetales ham en erstatning på kr. 6.500,-.
…
Da fredningsnævnet finder det nævnte område fredning fredningsværdigt, og den af ejeren forlangte erstatning rimelig,
e r a g t e s
Ejendommen matr.nr. 168 a Søgaard Hovedgaard, Holmsland Klit sogn, undergives fredning på de foran anførte vilkår.
…"

Natura 2000
Af Ringkøbing-Skjern Kommunes brev af 11. februar 2022 om projektets påvirkning af Natura 2000 området, fremgår blandt andet:

"…
820 meter af cykelstrækningen ligger inden for det internationale naturbeskyttelsesområde Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen, som er Natura 2000 område nr. 68 og Habitatområde H62 Fuglebeskyttelsesområde F43 og Ramsarområde R2. Den øvrige del af cykelstien løber langs med Sdr. Klitvej og grænsen af Natura 2000-området løber på modsatte side af Sdr. Klitvej.
…
Konsekvensen af etablering af cykelstien indenfor Natura 2000-området er et tab af naturtyper på udpegningsgrundlaget. Arealet af kortlagt klithede, som fjernes som følge af cykelstistrækningen er 0,2 ha (820m x 2,5m=2050m^2). Inden for Natura 2000-området er kortlagt 398,5 ha klithede. Arealtabet vurderes at være en meget lille andel af habitatnaturtypen tilstede i Natura 2000-området.
…"

Kommunen har efter redegørelsen for påvirkningen af beskyttede naturtyper og beskyttede arter samlet set vurderet, at anlæggelse af cykelstien ikke indebærer forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelige forstyrrelser af arter, som området er udpeget for.

Sagsbehandling

Besigtigelse den 17. maj 2022

Til stede foruden nævnet:
Michael Vejrup, Ringkøbing-Skjern Kommune
Samuel Friberg, lodsejer Bjergeborg Fredningen
Benny Pedersen, Friluftsrådet

Danmarks Naturfredningsforening har sendt skriftlige bemærkninger til projektet.

Holmsland Klit
Michael Vejrup oplyste, at kommunen ønsker at anlægge en 2, 5 meter bred cykelsti, som skal forbinde den eksisterende vestkyststi fra Haurvig og ca. 8 km ned til Værnengene i syd.

Kommunen vil placere stien inden for den eksisterende grøft langs vejen, så stien kommer til at forløbe i en afstand af ½ til 1 meter langs vejen.

Danmarks Naturfredningsforening har meddelt, at de går ind for projektet, men gør opmærksom på, at skråningerne fra cykelstien og ind i terrænet bør afstemmes med det eksisterende klitterræn, så der graves skråninger, der passer ind i omgivelserne, ind i terrænet.

Stien skal forløbe hen over den nuværende vigeplads, da klitterne her ligger højt, for så vidt muligt at undgå at grave i klitterne.

Michael Vejrup oplyste, at kommunen vil forsøge at lade terrænet hælde ned mod stien, så det ser naturligt ud. Det afgravede vil hurtigt vokse til.

Der er tre typer af forløb, som vil blive anvendt alt efter, hvor meget plads, der er, og terrænets forløb.

Lodsejer foreviste området ved Bjergeborg Fredningen.
Han oplyste at området ud over hans matrikel ejes af Landerupgård Drengehjem og har været anvendt som ferielejr.

Lodsejer foreslog, at stien på dette stykke kan forløbe længere inde i skoven i stedet for langs vejen, da det vil give et spændende forløb at cykle igennem.

Michael Vejrup oplyste, at stien er planlagt til at ligge i vejkanten. Det vil betyde mindst muligt indgreb i det fredede naturområde og vil være mest skånsomt for miljøet. Endvidere kendes undergrunden ikke. Det vil også kræve mere vedligeholdelse, hvis der er træbevoksning på begge sider af vejen, som kan gro ind over denne.

Benny Pedersen oplyste, at Friluftsrådet går ind for at forlænge stien. Benny Pedersen foreslog, at man kan tage toppen af klitten i stedet for at lave en støttemur på de steder, hvor der er projekteret en mur, så det ser naturligt ud.

Michael Vejrup oplyste, at de vil gennemgå områderne, hvor der er projekteret en støttemur med henblik på eventuelt i stedet at grave i klitten, da de også gerne vil undgå en mur.

Stien skal hæves minimalt, så der kan løbe vand i grøften mellem vejen og stien, for at sikre, at den ikke oversvømmes

På stedet ved indkørslen til ejendommen, Sønder Klitvej 200, skal stien nødvendigvis hæves op til denne vej. Der vil imidlertid ikke blive tale om en markant dæmning.
…"

Danmarks Naturfredningsforening, Ringkøbing-Skjern afd., har sendt følgende bemærkninger til projektet:
"…
1. De nye skråninger i klitarealet, som projektet giver anledning til, foreslås anlagt med en skråningshældning svarende til en naturlig dannet klit, således at oplevelsen at klitarealerne ikke skæmmes af nye stejle "vejskråninger".
2. Projektet bør bidrage til fjernelse af invasive arter så som Rosa Rugosa samt evt. Japansk Pileurt, f.eks ved at de materialer på strækningen som opgraves og genbruges i anlægget bliver sigtet for rødder inden der sker genbrug/indbygning.
3. Med disse bemærkninger anbefales projektet.
…"

Ingen af de berørte lodsejere og interessegrupper i øvrigt, har haft bemærkninger til projektet.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet har efter votering truffet følgende afgørelse:

Fredningsnævnet meddeler i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, og 2, dispensation til at anlægge en 2,5 meter bred asfalteret cykelsti langs med Sønderklitvej i overensstemmelse med ansøgningen, inden for fredningerne Holmsland Klit, Bjergeborg og Værnengene.

Stiens forløb er gengivet på nedenstående kort.

Fredningen for Værnengene har særligt til formål at bevare og forbedre områdets landskabelige, naturmæssige og kulturelle værdier, herunder at medvirke til at skabe grundlag for at sikre og genoprette en gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, det internationale naturbeskyttelsesområde er udpeget for at beskytte. Fredningen skal endvidere sikre offentlighedens adgang til de dele af området, hvor dette er foreneligt med naturværdierne.

Fredningerne Holmsland Klit og Bjergeborg har til formål at bevare området.

Fredningsnævnet vurderer, at det ansøgte ikke er i strid med fredningernes formål.

Nævnet har lagt vægt på, at det med Ringkøbing- Skjern Kommunes vurdering af projektets påvirkning af Natura 2000 området, kan lægges til grund, at det ansøgte ikke vil påvirke de internationale naturbeskyttelsesområder væsentligt og ikke kan beskadige yngle- eller rasteområder for dyrearter på habitatdirektivets bilag IV eller plantearter optaget på habitatdirektivets bilag IV.

Nævnet har ligeledes lagt vægt på, at projektet medvirker til at sikre offentlighedens adgang i og brug af naturen.

Ingen interessegrupper har haft indvendinger mod projektet.

Dispensationen meddeles på følgende

Vilkår

- Stien skal anlægges så skånsomt som muligt med hældninger mod terrænet i videst muligt omfang.

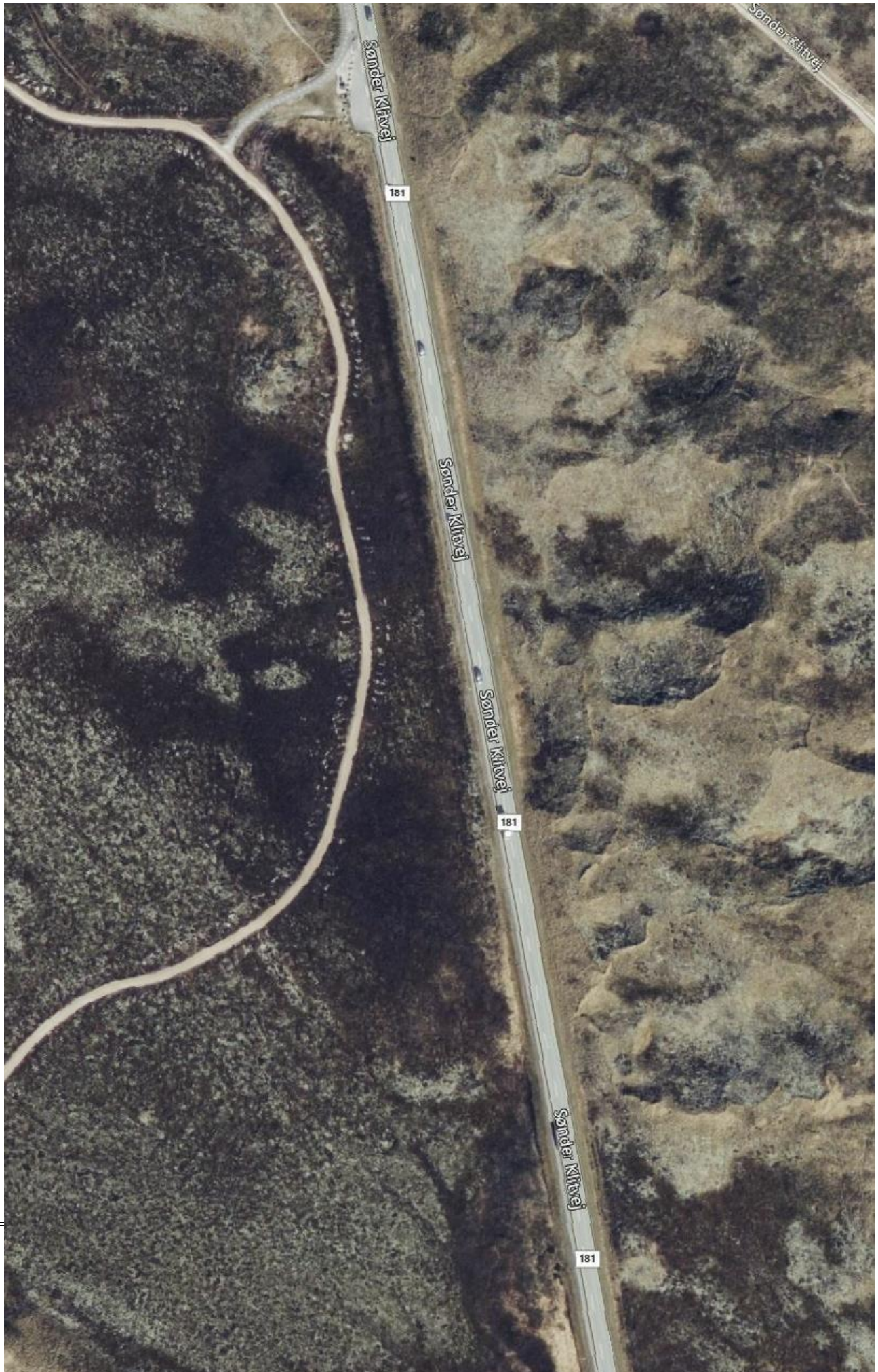
Sønder Klitvej
181
Sønder Klitvej
Sønder Klitvej
181
Sønder Klitvej
181
Sønder Klitvej

Sønder Klitvej
181
Sønder Klitvej
181
Sønder Klitvej

Sønder Klitvej
Sønder Klitvej
181
Hareklit
Hareklit
Hareklit
Sønder Klitvej
Skodbjergvej
Hareklit
181
Hareklit
Hareklit
181
Harvej
Hareklit

Sønder Klitvej
181
Sønder Klitvej
181
Sønder Klitvej
181
Sønder Klitvej

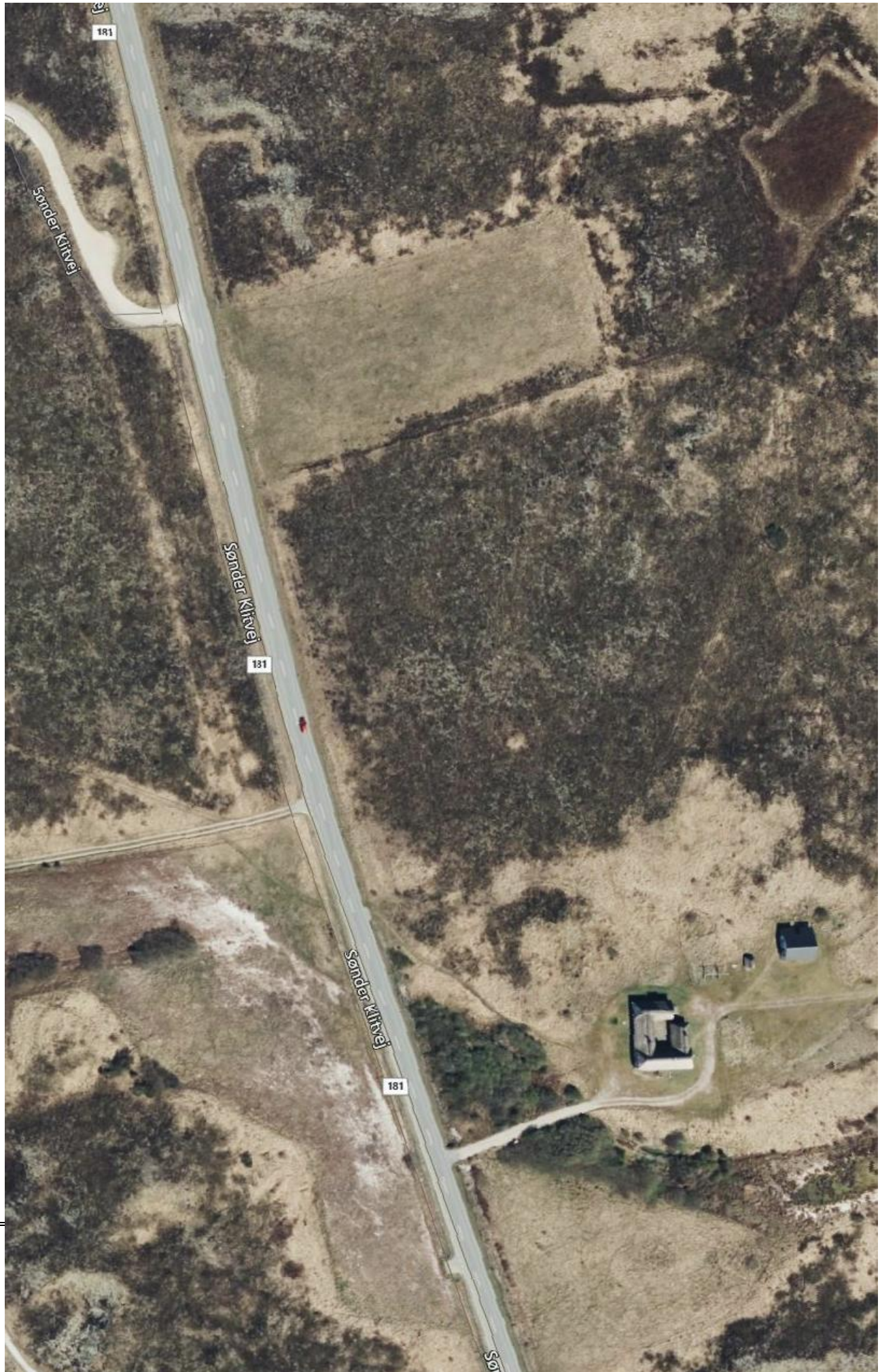
181
Sønder Klitvej
Sønder Klitvej
131
Sønder Klitvej
181

Sønder Klitvej
Sønder Klitvej
181
Sønder Klitvej
181
Nygårdsvej
Nygårdsvej
Sønder Klitvej
181

Klitvej
181
Sønder Klitvej
181
Sønder Klitvej
Sønder Klitvej
Sønder Klitvej
Sønder Klitvej
181
Bilbergsvej

181
Sønder Klitvej
Sønder Klitvej
181
Sønder Klitvej
Sønder Klitvej
Bjerregårdsvej
181

181
Sønder Klitvej
Sønder Klitvej
181
Sigfred Jensens Vej
Sønder Klitvej
181
Sigfred Jensens Vej
Kirksvej
Kirksvej
nder Klitvej

Humlegårdsvej
Humlegårdsvej
Kirstinevej
181
Sønder Klitvej
Sønder Klitvej
181
Sønder Klitvej

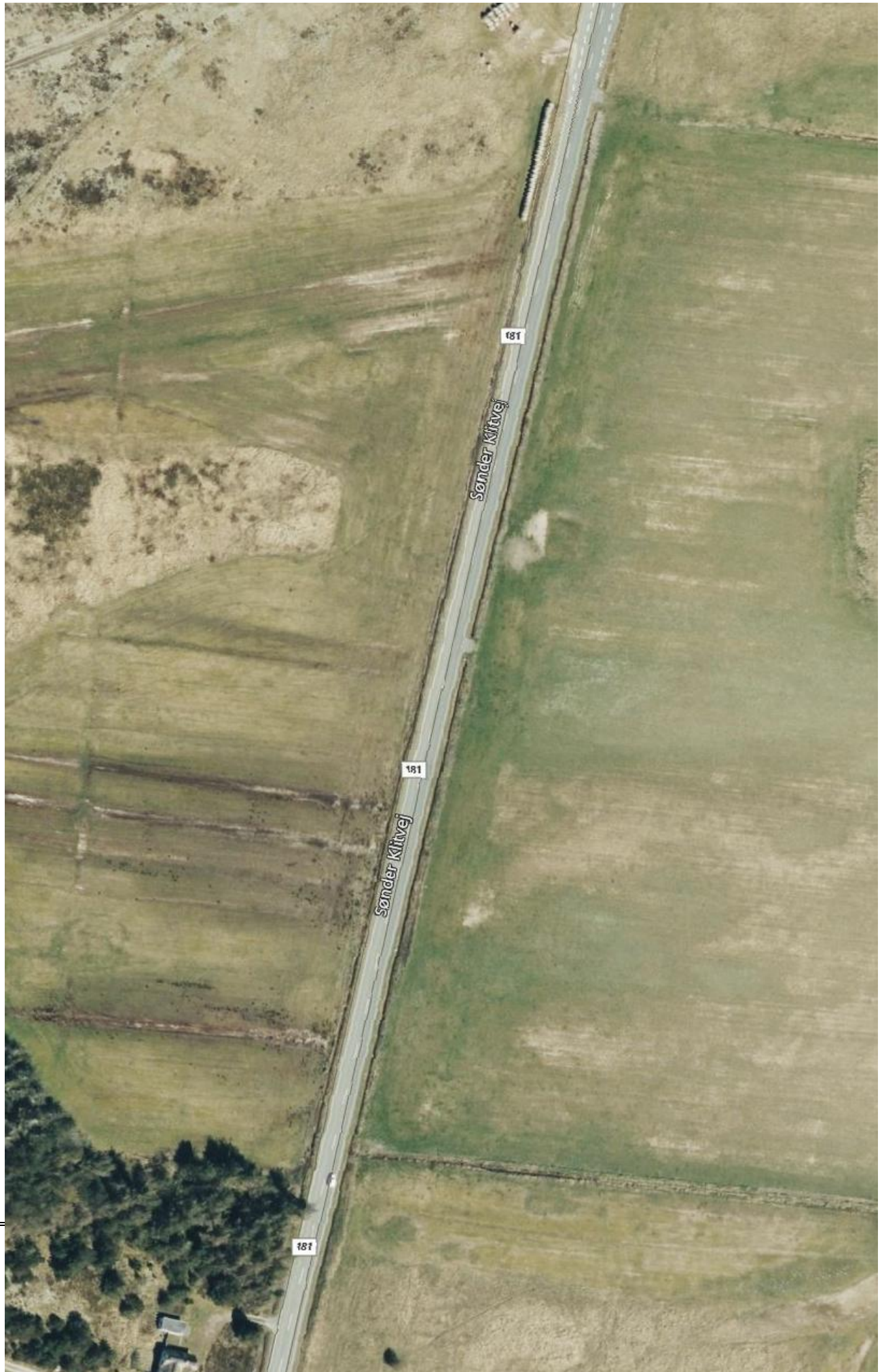
181
Sønder Kiltvej
181
Sønder Kiltvej
181

Arvidvej
Arvidvej
Arvidvej
Arvidvej
181
181
181
181
Sønder Klitvej
Sønder Klitvej
Sønder Klitvej
P. Christian Dahls Vej
Aurora Vej

Sønder Klitvej
181

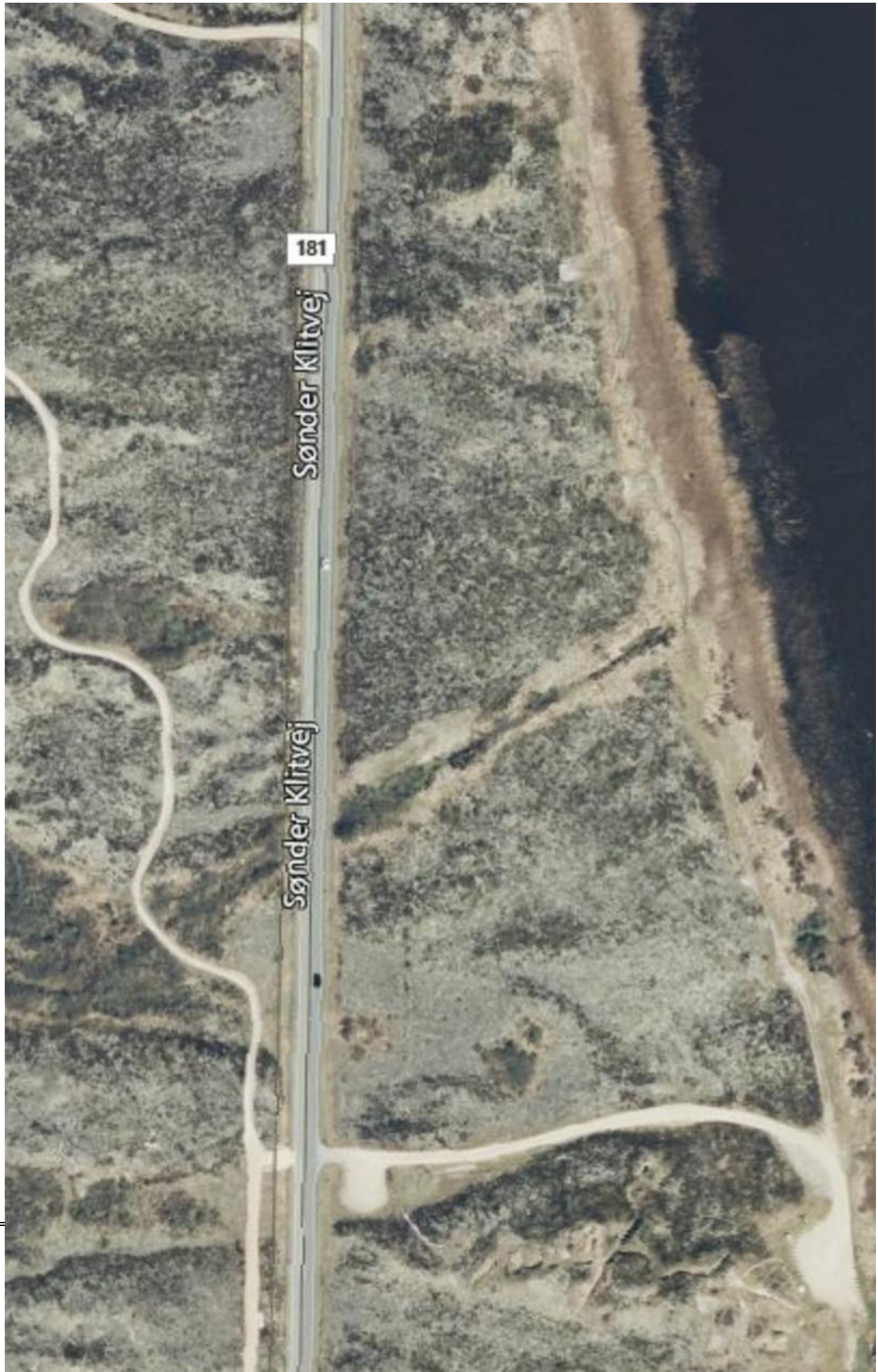
181
Sønder Klitvej
Sønder Klitvej

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge lov om naturbeskyttelse § 87 afgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledning på klagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Nævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis
1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis

1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller

2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelses-udkast i partshøring.

En tilladelse må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at en tilladelse bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Med venlig hilsen

Joy Winter

FREDNINGSNÆVNET FOR SYDJYLLAND, NORDLIG DEL
Kolding Åpark 11, 6000 Kolding - mail: sydjyllandnord@fredningsnaevn.dk

Kolding, den 23. januar 2023

Fredningsnævnets sagsnummer FN-SJN-30-2022: Afbrænding af tagrørsbevoksning.

Fredningsregisteret reg.nr. 07996.00: Værnengene.

Fredningsnævnet har den 23. august 2022 fra Varde Kommune modtaget ansøgning om tilladelse til at foretage afbrænding af tagrørsbevoksning på matr.nr. 5b, 5nø, 5og og 5oh Lønne Præstegård, Lønne og umatrikulerede arealer, beliggende op til disse arealer. Arealerne ejes af Niels Hansen Kristensen, Ole Hansen Kristensen og Andreas Kristensen.

Fredningsnævnet har efter høring behandlet sagen på skriftligt grundlag.

Afgørelsen er truffet af fredningsnævnets formand i medfør af forretningsorden for fredningsnævn § 10, stk. 5.

Fredningen

Arealerne er omfattet af Naturklagenævnets afgørelse af 24. juni 2004 om fredning af arealer ved Værnengene, der har til formål at bevare og forbedre områdets landskabelige, naturmæssige og kulturelle værdier og skabe grundlag for at sikre og genoprette en gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, området som internationalt naturbeskyttelsesområde er udpeget for at beskytte.

Ansøgningen

Ovenfor ses med blåt markeret de arealer, hvorpå der ansøges om afbrænding.

Varde kommune har oplyst, at det på grund af fugtighedsforholdene ikke anses for sandsynligt, at ilden vil nå ud til den vestlige del af den sydlige polygon.

Kommunen har oplyst, at den agter at meddele tilladelse i medfør af naturbeskyttelseslovens § 3, og at naturplejen vil ske i enighed mellem kommunen og lodsejerne således, at projektet gennemføres uden for fuglenes yngleperiode fra 16. juli til 31. marts.

Kommunen anbefaler dispensation, idet naturplejeindgrebet er i overensstemmelse med fredningens formål og gennemføres i enighed mellem ejerne og kommunen.

Af ansøgningen fremgår blandt andet følgende:

"…

Arealerne, der ønskes afbrændt, har karakter af tagrørsump, men har tidligere været mere lysåbne, og formålet er at genskabe de lysåbne forhold. Arealerne indgår i en indhegning, der bliver afgræsset med heste og køer.

Tagrørsumpen er domineret af tagrør, men ikke tættere end, at der næsten overalt er en veludviklet undervegetation. Den østlige del af den sydlige polygon er ret fersk og formentlig med opstigende grundvand. Arealet har karakter af rigkær, hvor kommunen har noteret arter som maj-gøgeurt, kødfarvet gøgeurt, frøbid, gifttyde, angelik, eng-kabbeleje, vandrøllike, vandmynte, vejbred skeblad, bredbladet dunhammer, kragefod, trindstænglet star, sump-kællingetand, blågrøn kogleaks, gul iris, stjernestar, trævlekrone alm. brunelle, grå star, kærranunkel, kærsnerre og bukkeblad.

Den vestlige del af den sydlige polygon og den nordlige polygon er gradvist mere saltpræget, og vegetationen får gradvist karakter af strandeng (strandrørsump). Disse arealer er ikke så grundigt undersøgt, men de er også domineret af tagrør, og ellers er her fundet arter som strandannelgræs, strandasters, glanskapslet siv og alm. rajgræs, og især på det nordlige areal er der meget enskællet sumpstrå i undervegetationen.

Samlet set er der tale om naturmæssigt særdeles værdifulde arealer. Arealerne indgår i Natura 2000-område nr. 69, der er udpeget som fuglebeskyttelsesområde, habitatområde og Ramsarområde, og de er af staten kortlagt som habitatnaturtyperne strandeng og rigkær fra habitatområdets udpegningsgrundlag.

I basisanalysen for Natura 2000-område nr. 69 er blandt andet anført følgende om rigkær og strandeng:

Rigkær: "Ca. 3/4 af det kortlagte areal truet af tilgroning med høje græsser og urter og ca. 1/3 af arealet er truet af tilgroning i vedplanter, men der er til gengæld ikke nævneværdige problemer med hydrologien i området. Ca. 3/4 af arealet er i drift (afgræsning eller slåning), men noget tyder på, at driften er utilstrækkelig til at holde vegetationen i optimal lav højde."

Strandeng: "I dette Natura 2000-område er ca. 2/3 af de kortlagte arealer med strandeng mere eller mindre tilgroet med høj vegetation (strandrørsump domineret af tagrør). Dette er væsentlig trussel for naturtypen, da områder med højt tæt tagrør bortskygger meget af den øvrige vegetation og hæmmer den naturlige dynamik, således at mange af disse områder ender med et lavt artsindeks. Under halvdelen af det kortlagte areal plejes (afgræsning og slåning). Der er ikke registreret andre nævneværdige trusler mod naturtypen."

Naturtilstanden er vurderet som moderat på grund af tilgroningen med tagrør, men kommunen vurderer, at der er et stort potentiale for naturforbedring, og at den ansøgte afbrænding efterfulgt af fortsat afgræsning vil kunne medvirke til sådan en forbedring. Det forventes, at afbrændingen vil fjerne kvælstof og vissen biomasse, og at det vil fremme spiremuligheden for arter tilknyttet lysåbne rigkær og strandenge, samt at det vil fremme de græssende dyrs interesse for vegetationen.

Det ansøgte vil altså efter kommunens vurdering gavne naturtyperne rigkær og strandeng fra udpegningsgrundlaget. Det bemærkes i den forbindelse, at rigkær er prioriteret højt i statens udkast til Natura 2000- plan for 2022-2027.

De berørte arealer indgår som nævnt desuden i et fuglebeskyttelsesområde. Udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområde nr. 43, Ringkøbing Fjord er en lang række yngle- og trækfuglearter. Ifølge basisanalysen for Natura 2000-området indgår de ansøgte arealer dog ikke i de kortlagte levesteder for ynglefugle fra udpegningsgrundlaget, og de ansøgte arealer vurderes ikke at være af væsentlig betydning for nogen af ynglefuglene fra udpegningsgrundlaget.

Ifølge statens udkast til Natura 2000-plan for 2022-2027 er det primært områdets lavvandede vandområder og de tilknyttede strandenge, der har stor værdi som raste- og overnatningsområde for trækfuglene fra udpegningsgrundlaget. Projektet må derfor forventes at forbedre forholdene for nogle af trækfuglene, og det forventes ikke at skade andre trækfuglearter fra udpegningsgrundlaget.

Ud fra en samlet vurdering finder Varde Kommune på baggrund af ovenstående, at projektet er i god overensstemmelse med det foreliggende udkast til Natura 2000-plan: Rapport (mst.dk), og at det vil medvirke til at opfylde fredningsformålet om at "skabe grundlag for at sikre og genoprette en gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, området som internationalt naturbeskyttelsesområde er udpeget for at beskytte".

…"

Fredningsnævnet har ikke modtaget andre høringssvar.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen betyder, at det ansøgte projekt kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for.

Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet vurderer efter sagens oplysninger, at en dispensation ikke vil være i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet er enig i vurderingen fra Varde kommune om, at det ansøgte projekt om afbrænding af tagrør er et naturplejeindgreb, der vil skabe grundlag for at sikre og genoprette en gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, området som internationalt naturbeskyttelsesområde er udpeget for at beskytte helt i overensstemmelse med fredningens formål.

Fredningsnævnet meddeler derfor dispensation på vilkår, at afbrændingen sker uden for fuglenes ynglеperiode 16. juli til 31. marts.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra

bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Vagn Kastbjerg
formand

Herning, 16. januar 2024
FN-MJV-33-2023

Ringkøbing-Skjern Kommune
susanne.hulmose@rksk.dk

Ansøgning om dispensation til etablering af et afspærringsskur på matr. nr. 156 pm, Søgård Hgd., Holmsland Klit, beliggende Sønder Klitvej 304, 6960 Hvide Sande – R.A.F. 51/1998 – Værnengene

Ringkøbing-Skjern Kommune har på vegne af Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse, søgt om dispensation fra fredningen af Værnengene til at opføre et skur som erstatning for et skur, som blev ødelagt i en storm i 2019, hvor det skred fra klittoppen ned på stranden.

Ansøgningen
Skuret ønskes opført i målene 5,6 m x 3,8 m, og i en højde på 2,95m, med træ- eller pladebeklædning og tagpap.

Der er tale om et opholdsskur for en vagtpost, som skal overvåge, at ingen civile, som færdes på stranden eller på klitterne, bevæger sig ind i skydeterrænets sikkerhedsområde under skydninger, da det er forbundet med livsfare. Forsvaret har behov for en permanent løsning.

Da terrænet efterfølgende har ændret sig, og da klitten kan miste op til flere meter i hård vind, er det nødvendigt at flytte skuret mod øst, væk fra klitten.

Der søges endvidere om godkendelse af placering af et kabel til fast strømforsyning til et elskab øst for hovedvejen i henhold til fredningskendelsens § 4. Nedgravning af strømkabler og fiberforbindelse skal ske i traceer på ca. 0,5 m langs eksisterende grusveje/stier.

Fredningen
Af Naturklagenævnets afgørelse af 24. juni 2004 fremgår:
"…
§ 1 Fredningens formål

Fredningen har til formål at bevare og forbedre områdets landskabelige, naturmæssige og kulturelle værdier, herunder at medvirke til at skabe grundlag for at sikre og genoprette en gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, det internationale naturbeskyttelsesområde er udpeget for at beskytte.

Fredningen skal endvidere sikre offentlighedens adgang til de dele af området, hvor dette er foreneligt med naturværdierne.

Fredningen har særligt til formål: at opretholde Værnengene og engområderne langs Nymindestrømmen samt poldene som åbne landskaber med rørskove og græssede enge og strandenge, som tilgodeser plantelivet og herudover især vade- og andefugle samt gæs knyttet til disse landskabstyper, at opretholde Bjålum Klit og klitområderne på Holmsland som åbne klitområder, samt at sikre at hyttebyerne på Store Mjøl, Lille Mjøl og Grønbjerg fortsat kan henligge som primitive hyttebyer med hytternes nuværende størrelse og faciliteter.

§ 2 Bebyggelse mv.

Der må ikke opføres ny bebyggelse, herunder tilbygninger, boder, skure, hytter, opstilles campingvogne eller andre letflyttelige indretninger. Der må ikke ske teltning eller campering i området.
…

§ 4 Tekniske anlæg mv.
….
De på kort I viste panserspærringer må ikke fjernes eller ændres uden tilladelse fra fredningsnævnet. På de militære øvelsesarealer kan der foretages mindre anlægsarbejder, hvis udformning og placering er godkendt af fredningsnævnet.

…”

Natura 2000 og bilag IV-arter
Området er omfattet af Natura 2000 området Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen.:

Af mail af 7. november 2023 fra Ringkøbing-Skjern Kommune fremgår:
”…
Hele skydeterrænet er registreret som §3 natur.
Besigtigelse blev foretaget den 22 marts 2022.
Skuret vil ligge i hvid klit: Overfladen er domineret af eksponeret sand, med marehalm, hjælme, og sandstar. Der er lagt halm ud, for at stoppe sandfygningen, under halmen er der rent sand. Der er mindre delvist udgåede buske med hyld, havtorn og enkelte alm. gedeblad. Der har sandsynligvis været klithede på et tidligere tidspunkt, som er blevet dækket af sand.
Langs med vejen ud til skuret er der klithede, hvor der blev observeret de typiske arter for klithede: lyng, revling, alm. engelsød, håret høgeurt og alm. kongepen. Herudover er der rynket rose krat langs vejen.
Andre besigtigelser:
https://naturereport.miljoeportal.dk/773996 Klithede - artsindeks 0,64
https://naturereport.miljoeportal.dk/774253 Hvid klit og grå/grøn klit - artsindeks 0,72

Projektet vil ikke signifikant rykke ved naturtilstanden i området, og kommunen vurderer at skuret og elkablets funktion i dette tilfælde vejer tungt, da der er tale om et aktivt skydeterræn, hvor skuret og overvågningsudstyret bidrager til offentlighedens sikkerhed ved Nymindegab.

International natur

Området er placeret indenfor Natura 2000-habitatområdet nr. 62 (Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen) omfattet af habitatnaturtyperne Hvid klit og Grå/grøn klit. Skuret vil blive placeret i habitatnaturtypen hvid klit.

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 62		
Naturtyper:	Flodmunding (1130)	Lagune* (1150)
	Strandeng (1330)	Forklit (2110)
	Hvid klit (2120)	Grå/grøn klit (2130)
	Klithede* (2140)	Havtornklit (2160)
	Gårisklit (2170)	Klitlavning (2190)
	Kransnålalge-sø (3140)	Næringsrig sø (3150)
	Brunvandet sø (3160)	Vandløb (3260)
	Våd hede (4010)	Tør hede (4030)
	Surt overdrev* (6230)	Tidvis våd eng (6410)
	Torvelavning (7150)	Rigkær (7230)
Arter:	Havlampret (1095)	Flodlampret (1099)
	Majsild (1102)	Stavsild (1103)
	Laks (1106)	Odder (1355)
	Vandranke (1831)	

Udpegningsgrundlag for habitatområde 62

Projektet er en genopførelse af skuret. Det er Kommunens vurdering, at projektet er uden væsentlig betydning for en opnåelse af gunstig bevaringsstatus/bevaringsprognose for naturtyperne og arterne på udpegningsgrundlaget.

Bilag IV

Ringkøbing-Skjern Kommune har undersøgt miljøportalen og fugleognatur.dk (Licens A35/2016) for registreringer af bilag IV arter. Nærmeste registrering af markfirben er 1200 meter fra projektområdet, men de forekommer sandsynligvis også i nærområdet langs klitterne.

- Ulv og Bæver: Da der er ulv og bæver i den nordlige del af kommunen og begge arter strejfer i et stort område kan arterne optræde strejfende på Holmsland Klit.
- Småflagermus: Holmsland Klit er ikke egnet område til flagermus da klimaet i området er uegnet. Flagermus yngler og raster i hulrum i træer og bygninger. Hulrum i træer kan også være løsthængende bark. Der blev under besigtigelsen ikke fundet egnet habitat til flagermus.
- Spidssnudet frø/strandtudse: Der kan forekomme padder i områdets vandhuller og fugtige arealer. Da der ingen vandhuller eller fugtige arealer er i projektområdet vil projektet ikke påvirke paddernes yngle- eller rasteområder.
- Markfirben: For at et areal er egnet yngle- eller rasteområde for markfirben skal arealet indeholde den fornødne topografi eller åbne sandflader som er vigtige for markfirben. At dette er vigtigt for markfirben kan blandt andet læses i ”Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV – til brug i administration og planlægning”, som er udgivet af daværende Danmarks Miljøundersøgelser (DMU) i 2007. Heri skriver DMU, at kendetegnene for yngleområder er, at de indeholder solvendte skråninger med veldrænende, løse jordtyper og sparsom bevoksning. Disse solvendte skråninger er altafgørende for markfirbenet. Ynglesuccessen er betinget af, at æglægningen kan finde sted i varm, løs, veldrænet jord af gruset eller sandet karakter. Også for rasteområder fremgår det af rapporten, at det er afgørende, at der er mulighed for solbadning som fx sydvendte skråninger med bar jord eller sand.

Skuret placeres på et fladt underlag i bunden af den ydre klit. Det er sandsynligt at der findes markfirben langs klitterne. Det vides ikke i hvor høj grad skydeøvelser og eksplosioner påvirker hvor langt ind markfirbenet bevæger sig i skydeterrænet. Eksplosionerne eksponerer til gengæld den sandede jord, som markfirben har brug for i deres habitat.
Der er sat et vilkår om at projektet skal udføres uden for markfirbenets parrings og æglægningsperiode, for at være sikker på at der ikke er konflikt mellem deres ynglesucces og den forstyrrelse projektet medfører.
På grundlag af gennemgang af databaser, faglig viden om arternes yngle- og rasteområder samt screeningen under besigtigelsen vurderes det, at projektet med de fastsatte vilkår ikke er i konflikt med beskyttelsen af bilag IV-arten markfirben."

Sagsbehandling.
Fredningsnævnet har foretaget besigtigelse den 9. januar 2024.

Til stede foruden nævnet ved formand Joy Winter, det kommunalt udpegede medlem Irene Lund Pedersen og det ministerielt udpegede medlem Bjørn Westh, var:

Anders Grigel, Ejendomsstyrelsen
Kasper Husted, Ejendomsstyrelsen
Susanne Hulmose, Ringkøbing-Skjern Kommune

Anders Grigel forklarede, at skuret er nødvendigt på grund af Arbejdstilsynets krav til en arbejdsplads. Stedet, hvor bygningen ønskes placeret, er rykket ned fra klitten til plateauet umiddelbart bag denne. Man skal herfra kunne overvåge området ved hjælp af et kamera, som placeres oven på klitten. Uden et kamera vil det ikke kunne lade sig gøre at se alle, der måtte befinde sig neden for klitten.

Ejendomsstyrelsen har foreslået, at facaderne udføres med plader eller træ i naturnære farver. Det er ligegyldigt for Forsvaret hvilket materiale, der vælges.

Susanne Hulmose oplyste, at der vil blive meddelt landzonetilladeles med vilkår om, at skuret skal være så lidt synligt som muligt.

Anders Grigel foreslog, at der anvendes trykimprægneret træ, som er grønt, men som falmer til en mere sølvgrå farve med tiden. Han oplyste, at det kamera, som skal stå på klitten, formentlig ikke vil være stationært, da det kun skal stå der i forbindelse med skydeøvelserne.

Fredningsnævnets afgørelse
Fredningsnævnet meddeler dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, og 2, til at opføre et skur i ovennævnte mål, placeret som vist på nedenstående kort, da det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål.

Fredningen har blandt andet til formål at bevare og forbedre områdets landskabelige, naturmæssige og kulturelle værdier, herunder at medvirke til at skabe grundlag for at sikre og genoprette en gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, det internationale naturbeskyttelsesområde er udpeget for at beskytte.

Fredningsnævnet har lagt vægt på, at skuret, som er nødvendigt for Forsvarets gennemførelse af øvelser, vil blive placeret neden for klitten, hvor det vil falde i med den omgivende natur.

Fredningsnævnet godkender udformningen og placeringen af et elkabel, som skal forløbe i et tracé på ca. 0,5 meter langs den eksisterende grusvej til elskabet øst for hovedvejen.

Fredningsnævnet vurderer efter nævnets besigtigelse og kommunens undersøgelse, at det ansøgte ikke kan påvirke et internationalt naturbeskyttelsesområde væsentligt og ikke kan beskadige yngle- eller rasteområder for dyrearter på habitatdirektivets bilag IV eller plantearter optaget på habitatdirektivets bilag IV.

Ingen interessegrupper har haft indvendinger mod projektet.

Dispensationen meddeles på følgende

Vilkår

- Skuret skal opføres i naturnære farver, så det falder i med omgivelserne.

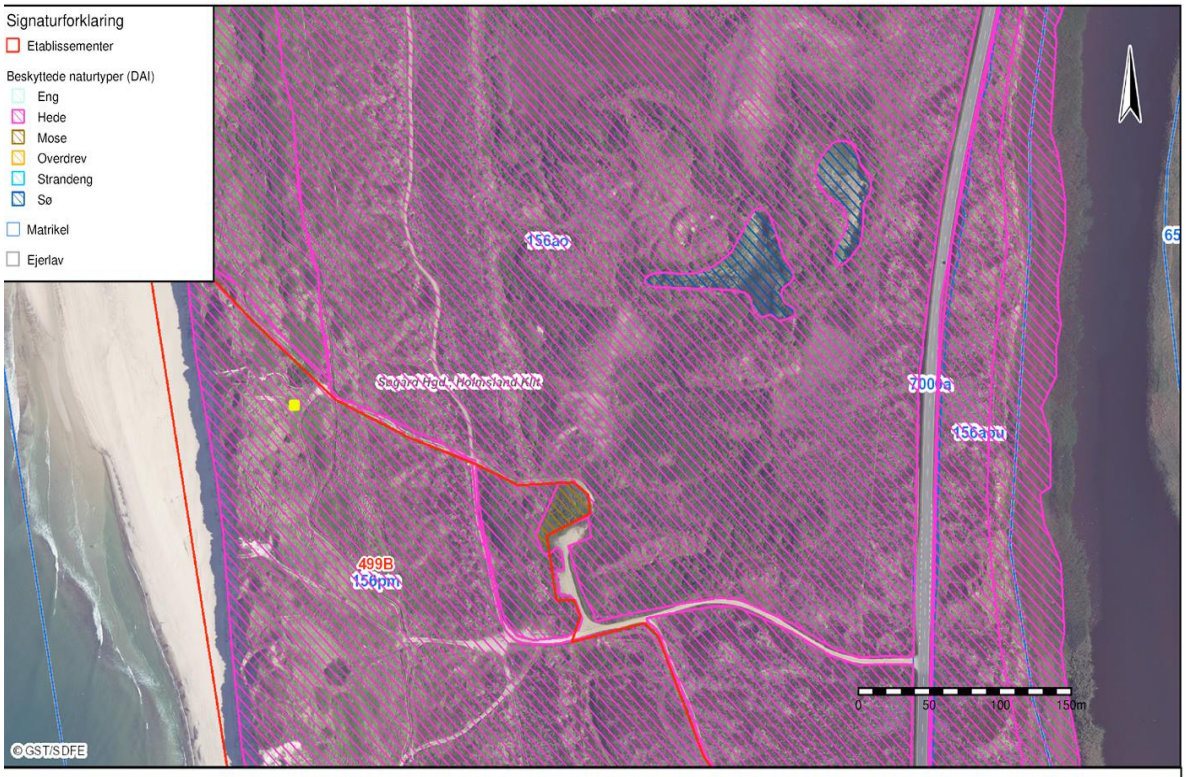

Planlagt placering af afspærringsskur
Koordinater E:447758 N: 6188742

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge lov om naturbeskyttelse § 87 afgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledning på klagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis
1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis
1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller
2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelses-udkast i partshøring.

En tilladelse må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at en tilladelse bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Med venlig hilsen

Joy Winter

Herning, 28. juni 2024
FN-MJV-03-2024

Ringkøbing-Skjern Kommune
ivan.thesbjerg@rksk.dk

Anmodning om fredningsnævnets godkendelse af lejekontrakt af 14 december 2023 i henhold til Naturklagenævnets afgørelse af 24. juni 2004 – R.A.F. 51/1998 – Værnengene

Fredningsnævnet har modtaget en anmodning om godkendelse af standardlejekontrakt dateret den 14. december 2023, indgået mellem Hytteejerforeningen og de 9 lodsejere om grundarealerne på Store Mjøl, Lille Mjøl og Grønbjerg inden for fredningen af Værnengene.

Kontrakten er underskrevet af lodsejerne og Hytteejerforeningen, som omfatter alle hytteejere.

Standardlejekontrakten er sålydende:

”…

Standardlejekontrakt for hytter på Værnengene

Ringkøbing den 14. december 2023

For leje af grundareal for hytterne på Store Mjøl, Lille Mjøl og Grønbjerg, jævnfør Naturklagenævnets fredningskendelse af 24. juni 2004 om fredning af Værnengene og betingelser for bevaring af hytterne.

Lejeaftalens vilkår er:

§1. Lejemålet omfatter det grundareal, hvorpå lejers hytte er placeret med tilhørende ikke nærmere afgrænsede nære udenomsarealer, samt færdselsret til det lejede.

§2. Lejemålet løber i 5 år.

§3. Den årlige leje er 4.500 kr. for kalenderåret 2018 eksklusiv drikkevand, eksklusiv renovation, men inklusiv vedligeholdelse af "hovedveje".

§4. Eventuelle skatter, afgifter og andre udgifter, som er forårsaget af hytterne og påføres lodsejerne efter den 31. december 2018 tillægges lejen.

§5. Lejen pristalsreguleres hvert år på grundlag af det seneste for 1. juni i året foreliggende nettopristal. Beløbet oprundes til hele kroner.

§6. Hvert 5. år, første gang i 2028, genforhandles lejen mellem lodsejerne og Hytteejerforeningen.

Standardlejekontraktens bestemmelser kan ikke fraviges, jævnfør § 9.2 i Fredningskendelsen.

Dagsletters Værn, formand

Niels Jørgen Madsen _____

T4040 6467

Lodsejer Helge Thomsen _____

T 2012 0017

Lodsejer Niels Jørgen Madsen _____

S 4040 6467

Lodsejer Karen Sommer _____

T 2169 7407

Lodsejer Claus Sommer

T 4026 0071

Lodsejer Svend Erik Fladstrand Sørensen

T 2218 0036

Lodsejer Mieke Terra

T 2498 2118

Lodsejer Kim Bloch

T 7195 7601

Lodsejer Mogens Kristoffersen

T 2055 5703

Lodsejer Henning Højhus

T 2043 6239

Hytteejerforeningen

Peter Bülow Hansen

…"

Fredningen

Af Naturklagenævnets afgørelse af 24. juni 2004 fremgår:

"…

§ 1 Fredningens formål

Fredningen har til formål at bevare og forbedre områdets landskabelige, naturmæssige og kulturelle værdier, herunder at medvirke til at skabe grundlag for at sikre og genoprette en gunstig bevarings-status for de arter og naturtyper, det internationale naturbeskyttelsesområde er udpeget for at beskytte.

Fredningen skal endvidere sikre offentlighedens adgang til de dele af området, hvor dette er foreneligt med naturværdierne.

Fredningen har særligt til formål: at opretholde Værnengene og engområderne langs Nymindestrømmen samt poldene som åbne landskaber med rørskove og græssede enge og strandenge, som tilgodeser plantelivet og herudover især vade- og andefugle samt gæs knyttet til disse landskabstyper, at opretholde Bjålum Klit og klitområderne på Holmsland som åbne klitområder, samt at sikre at hyttebyerne på Store Mjøl, Lille Mjøl og Grønbjerg fortsat kan henligge som primitive hyttebyer med hytternes nuværende størrelse og faciliteter.
…

§9 Hytterne på Store Mjøl, Lille Mjøl og Grønbjerg

§ 9.1 Der må ikke opføres nye hytter
§ 9.2 De 327 hytter kan bevares i området under forudsætning af, at arealer med hytter ikke udstykkes yderligere, at den nuværende hytteejerforening opretholdes, og at der mellem hytteejerforeningen og lodsejerne udarbejdes en standardlejekontrakt, hvori åremål og pris er fastsat. Standardlejekontrakten godkendes af fredningsnævnet og kan ikke fraviges.

9.3 For hytteområderne gælder, at der ikke må ske kloakering, at der ikke må opsættes hegn og master, herunder flagstænger, antenner, paraboler, solcelleanlæg og lignende, vindmøller, plantes hække, træer eller buske eller etableres græsplæner, og at det skal være muligt at opstille affaldscontainere i kommunalt regi.

§ 9.4 For den enkelte hytte gælder herudover,
1. At hytteejerne skal være medlem af den nuværende hytteejerforening
2. at hytteejerne skal opfylde betingelserne for at erhverve sommerhuse,
3. at hver hytteejer højst må eje en hytte. Hytteejerforeningen kan dog eje flere hytter som gæstehytter,
4. at den enkelte hytte ikke udlejes og i øvrigt ikke anvendes udover hvad lov om sommerhuse og campering tillader,
5. at hytterne ikke på nogen måde må udvides i forhold til "Registrering af Hytterne på Værnengene" af 6. november 1995. Hytternes areal må således ikke udvides – heller ikke ved etablering af terrasser, udhuse eller lignende, ligesom de ikke må udvides i højden,
6. at der i hytterne ikke må indlægges vand og el
7. at hytterne skal vedligeholdes, således at den ydre fremtræden og karakter ikke ændres. Ved udskiftning af tag- og facadebeklædning skal det i første række ske med materialer helt identisk med de tidligere, eller, hvis dette ikke er muligt med materialer med samme ydre fremtræden,
8. at hytter der forfalder, fjernes af hytteejeren.
9. at såfremt en hytte skal gennem en større renovering, som for eksempel udskiftning af sokkel, tag eller ydervægge, eller ved delvis genopførelse efter en mindre beskadigelse, skal amtet godkende udskiftningen, herunder materialerne der anvendes, samt
10. at ejeren har ret til at genopføre hytter, der ødelægges ved brand eller naturkatastrofer. Amtet skal godkende projektet, herunder materialerne, der anvendes.

…"

Fredningsnævnets sagsbehandling

Fredningsnævnet har behandlet sagen på skriftligt grundlag. Fredningsnævnet består af formand Joy Winter, det ministerielt udpegede medlem Bjørn Westh og det kommunalt udpegede medlem, Irene Lund Pedersen.

Fredningsnævnet har hørt interessegrupperne Danmarks Naturfredningsforening, Dansk Ornitologisk Forening, Friluftsrådet, Danmarks Jægerforbund, Dansk Botanisk Forening og Danmarks Sportsfiskerforbund.

Ingen af de hørte har haft bemærkninger til kontraktens udformning.

Fredningsnævnets afgørelse

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at der skal udfærdiges en standardlejekontrakt, hvori åremål og pris er fastsat.

Den foreliggende kontrakt opfylder fredningsbestemmelsernes krav til en standardlejekontrakt, og ingen af bestemmelserne i kontrakten strider mod fredningens formål.

Standardlejekontrakten kan ikke fraviges.

Fredningsnævnet godkender herefter standardlejekontrakten som gengivet ovenfor.

Med ~~venlig~~ hilsen

Joy Winter

Denne afgørelse sendes til:

1. Bjørn Westh
2. Hans Bech Pedersen
3. Miljøstyrelsen
4. Ringkøbing-Skjern Kommune
5. Danmarks Naturfredningsforening
6. Danmarks Naturfredningsforening, Ringkøbing-Skjern
7. Dansk Ornitologisk Forening
8. Dansk Ornitologisk Forening, Ringkøbing-Skjern
9. Friluftsrådet, Midtvestjylland
10. Danmarks Jægerforbund
11. Dansk Botanisk Forening
12. Danmarks Sportsfiskerforbund

Herning, 17. oktober 2024
FN-MJV-17-2024

Naturstyrelsen
srj@nst.dk

Ansøgning om dispensation til at forstærke slæbestedet i Vesterhavn ved Nymindegab på matr. nr. 156 am, Søgård Hgd, Holmsland Klit. – R.A.F. 51/1998 – Værnengene

Naturstyrelsen har søgt om at kunne forstærke slæbestedet i Vesterhavn ved Nymindegab.

Ansøgning

Af ansøgningen fremgår:

" Naturstyrelsen Blåvandshuk vil gerne søge om dispensation til at forstærke slæbestedet i Vesterhavn ved Nymindegab på matr.nr. 156 am Søgård Hgd, Holmsland Klit, der er omfattet af Fredningen af Værneengene.

Ved fredningen af Nymindestrømmen tilbage i 70'erne koncentrerede fredningsnævnet og det det daværende Klitvæsen adgangen til og bådoplæg ved Nymindestrømmen på Statens arealer til to steder, dels ved Dødemandsbjerget og dels ved Vesterhavn. Den gang var der langs Nymindestrømmen et større antal kørespor ned over heden og et spredt oplæg af både. Ved lukning af køresporene undtagen to, og ved henvisning til de to nævnte steder som oplægspladser.

Siden er der omkring Vesterhavn over årene etableret et oprindelige fiskermiljø og det har med anlæg af afløbsbroer og slæbested udviklet sig til det primære ivandsætningssted og anløbssted i Ny mindestrømmen, dels pga. fiskeri, lystfiskeri og dels pga. lystsejlads, hvilket betyder at belastningen af slæbestedet efterhånden har gjort svært at vedligeholde stedet fordi gruset på opkørslen køres op når biler der har sat både i vandet eller henter både sætter i gang op ad "rampen".

Naturstyrelsen er glad for Vesterhavns funktion med at servicere sejladsen i den sydlige del af Nymindestrømmen, fordi det betyder at den oprindelige tanke om at koncentrere bådoplæg og trafik på Nymindestrømmen til to steder, hvoraf Vesterhavn er den primære", og dermed skabe fred i den øvrige del af heden øst for Sdr. Klitvej og i bredzonen virker.

Naturstyrelsen søger om tilladelse til at forstærke slæbestedet med kalvespalter over en længde på 6 meter som vil betyde at køretøjer der sætter i gang vil være rullende inden de forlader spalterne, og grusbelægningen på den måde ikke køres i stykker.

Når der peges på kalvespalter som løsning er det fordi de kan lægges ned i grusbelægningen med grus imellem. På den måde vil forstærkningen falde sammen med den eksisterende grusbelægning og syne mindre. Desuden vil formen med elementer i hele bærebredden, hvor belastningen af underlaget fordeles jævnt på hele bredden gøre forstærkningen mere stabil.

Der er sideløbende med denne ansøgning søgt dispensation for Strandbeskyttelseslinien ved Kystdirektoratet.

Fig. 1 Slidhuller

Fig. 2 Markering af forstærkningens placering."

Fredningen
Af Naturklagenævnets afgørelse af 24. juni 2004 fremgår:

"…
§ l. Fredningens formål

Fredningen har til formål at bevare og forbedre områdets landskabelige, naturmæssige og kulturelle værdier, herunder at medvirke til at skabe grundlag for at sikre og genoprette en gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, det internationale naturbeskyttelsesområde er udpeget for at beskytte.

Fredningen skal endvidere sikre offentlighedens adgang til de dele af området, hvor dette er foreneligt med naturværdierne.

Fredningen har særligt til formål: at opretholde Værnengene og engområderne langs Nymindestrømmen samt poldene som åbne landskaber med rørskove og græssede enge og strandenge, som tilgodeser plantelivet og herudover især vade- og andefugle samt gæs knyttet til disse landskabstyper, at

opretholde Bjålum Klit og klitområderne på Holmsland som åbne klitområder, samt at sikre at hyttebyerne på Store Mjøl, Lille Mjøl og Grønbjerg fortsat kan henligge som primitive hyttebyer med hytternes nuværende størrelse og faciliteter.

…

§ **3 Terrænændringer, afvanding mv.**

Der må ikke ske terrænændringer, herunder udnyttelse af råstoffer, foretages yderligere afvanding eller tilsvarende indgreb. Undtaget fra forbudet mod terrænændringer er alene arbejder i forbindelse med sandflugtsbekæmpelse, vedligeholdelsesarbejder på klitter og dæmninger samt vedligeholdelsesmæssige oprensninger af bestående kanaler og grøfter, som er nødvendige for opretholdelse af den landbrugsmæssige og fiskerimæssige udnyttelse af arealerne.

Store Lo vest for vejen og Gødelen kan oprenses til sejlads. Inden oprensningen skal tilsynsmyndigheden kontaktes og tilsynmyndighedens anvisninger om oprensningen skal efterkommes af hensyn til bevarelse af Vandranke.
…"

Natura 2000 og Bilag IV-arter
Slæbestedet ligger ved af N2000 nr. 69, Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen.

Naturstyrelsen har den 13. august 2024 foretaget følgende vurdering:

"…
Slæbestedet vurderes at være uden betydning for udpegningsgrundlaget for N2000 nr. 69, Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen.

Siden 1978 har Vesterhavn været en hjørnesten i beskyttelsen af Nymindestrømmen. Ved at bådaktiviteterne i Nymindestrømmen samledes omkring Vesterhavn og Dødemandsbjerget med hovedvægten i Vesterhavn, samtidig med at bådoplæg på statens arealer herudover blev stoppet. I tråd med den hensigt har udviklingen af faciliteter også koncentreret sig i Vesterhavn, som er det eneste sted hvor der er et slæbested.

Slæbestedet der består af en "rampe" af stabilgrus har en begrænset kapacitet i forhold til bådstørrelse der kan sættes i vandet, og en forstærkning af rampen med betonspalter vil ikke ændre på det forhold, men blot lette vedligeholdelsen. På den baggrund vil en forstærkning af rampen i sig selv ikke have en negativ påvirkning af udpegningsgrundlaget.

Udpegningsgrundlag arter

Fugle:
Skarv (T)
Rørdrum (Y)

Skestork (Y)
Knopsvane (T) Pibesvane (T) Sangsvane (T)
Grågås (T) Blisgås (T) Kortnæbbet gås (T) Bramgås (T) Mørkbuget knortegås (T)
Gravand (T)
Knarand (T) Spidsand (T) Skeand (T) Pibeand (T) Krikand (T) Hvinand (T)
Havørn (T) Fiskeørn (T) Rørhøg (Y) Blå kærhøg (T) Vandrefalk (T)
Mosehornugle (Y)
Stor skallesluger (T)
Plettet rørvagtel (Y) Blishøne (T)
Klyde (TY) Hjejle (T) Pomeransfugl (T) Almindelig ryle (TY) Brushane (Y) Hvidklire (T) Stor kobbersneppe (Y) Lille Kobbersneppe (T)
Splitterne (Y) Fjordterne (Y) Havterne (Y)
Blåhals (Y) Rødrygget tornskade (Y)

Vandranke (1831)
Flodlampret (1099) Havlampret (1095) Laks (1106) Stavsild (1103) Majsild (1102)
Odder (1355)

Udpegningsgrundlag naturtyper
Flodmunding (1130)
Lagune* (1150)
Strandeng (1330)
Forklit (2110) Hvid klit (2120) Grå/grøn klit* (2130) Klithede* (2140) Havtornklit (2160) Gråris klit (2170) Klitlavning (2190)
Søbred med småurter (3130) Kransnålalge-sø (3140) Næringsrig sø (3150) Brunvandet sø (3160)
Vandløb (3260)
Våd hede (4010) Tør hede (4030)
Surt overdrev* (6230) Tidvis våd eng (6410) Tørvelavning (7150) Rigkær (7230)

Vurdering:
Der er tale om en teknisk justering af slæbestedet, der ikke ændre slæbestedets kapacitet, men blot letter vedligeholdelsen.

Sejlads ud af Vesterhavn er i dag ikke mulig for fartøjer ud over jollestørrelse, og det skyldes at større fartøjer større end joller, kun i ganske særlige situationer og med indgående lokalkendskab kan komme gennem snævringerne uden at gå på grund. Det betyder at fartøjer der søsættes fra Vesterhavn er joller med henblik på at fiske i farvandet op til den første snævring. Besejling på Vesterhavn er over årene af samme årsager blevet mindre og mindre, og er i dag ikke eksisterende.

Derfor er sejlads med udgangspunkt fra slæbestedet i dag med joller og andre mindre fartøjer, med henblik på fiskeri. Forstyrrelsen fra jollesejlads er begrænset både på fugle og habitater. Det skyldes at joller manøvreres langsomt og støjende og at de gerne holdes i afstand af bredden for at de ikke

skal sejle fast, hvorved de kunne kompromiterer bredzonen. Derfor kommer de heller ikke uventet for eventuelle fugle der kan reagere uden panik.

Registrerede observationer af fugle på udpegningsgrundlaget, omkring Vesterhavn såvel som i Nymindestrømmen nordfor den første indsnævring, har de seneste 20 år været lavt. For mange arter har der været års mellemrum mellem de enkelte observationer.

Derfor vurderes det, at med den funktion Vesterhavn har med at tiltrække aktiviteter fra den øvrige del af Nymindestrømmen, som ovenfor angivet, at en forstærkning af slæbestedet i sig selv ikke vil påvirke udpegningsgrundlaget negativt."

Fredningsnævnets sagsbehandling

Sagen har været i høring, og der er ikke indkommet bemærkninger fra de hørte parter.

Afgørelsen er truffet af fredningsnævnets formand, jf. forretningsorden for fredningsnævn § 10, stk. 5.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet meddeler i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, dispensation til at forstærke slæbestedet i Vesterhavn ved Nymindegab. Som vist på ovenstående kort og på de vilkår, der er anført i ansøgningen, da det ansøgte ikke findes at være i strid med fredningens formål.

Fredningsnævnet har lagt vægt på, at det eksisterende slæbested alene forstærkes, og at det sker således, at de pågældende kalvespalter lægges ned i grusbelægningen med grus imellem, således at forstærkningen vil falde sammen med den eksisterende grusbelægningn og derved syne mindre, og på at der er tale om et mindre anlæg.

Efter den ovenfor anførte vurdering af påvirkningen af Natura 2000 området og de beskyttede arter, har fredningsnævnet vurderet, at projektet i det internationale naturbeskyttelsesområde/Natura 2000-område ikke - hverken i anlægsfasen eller i øvrigt- varigt eller væsentligt vil indebære forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelige forstyrrelser af arter, som området er udpeget for, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, og ikke varigt eller væsentligt kan beskadige yngle- eller rasteområder for dyrearter på habitatdirektivets bilag IV eller plantearter optaget på habitatdirektivets bilag IV, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 3, således at betingelserne for at meddele dispensation i det hele er opfyldt.

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge lov om naturbeskyttelse § 87 afgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledning på klagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:
- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis
1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis
1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller
2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En tilladelse må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at en tilladelse bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Med venlig hilsen

Joy Winter

Denne afgørelse sendes til:

1. Elisabeth Moltke
2. Irene Lund Pedersen
3. Miljøstyrelsen
4. Ringkøbing-Skjern Kommune
5. Danmarks Naturfredningsforening
6. Danmarks Naturfredningsforening, Ringkøbing-Skjern
7. Dansk Ornitologisk Forening
8. Dansk Ornitologisk Forening, Ringkøbing-Skjern
9. Friluftsrådet, Kreds Midtvestjylland
10. Danmarks Jægerforbund
11. Dansk Botanisk Forening
12. Danmarks Sportsfiskerforbund

Herning, 30. december 2024
FN-MJV-27-2024

Ringkøbing-Skjern Kommune
klaus.kristensen@rksk.dk

Ansøgning om dispensation til etablering af vandledning på matr. nr. 156af, Søgård Hgd., Holmsland Klit, beliggende Sønder Klitvej 32, 6960 Hvide Sande – R.A.F. 51/1998 - Værnengene

Ringkøbing-Skjern Kommune og Varde Kommune har på vegne lodsejer, Sønder Klitvej 312, 6960 Hvide Sande, matr.nr. 156af Søgård Hgd., Holmsland Klit, søgt om dispensation til etablering af en vandstikledning til sommerhuset på matriklen. Herudover ønskes etableret et nedsivningsanlæg i umiddelbar tilknytning til beboelsen.

Anlægsarbejdet skal foregå i §3-beskyttet hede i Natura 2000-området Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen.

Projektet ligger på skillelinjen mellem fredningerne af henholdsvis Værnengene og Nymindestrømmen, idet den ønskede stikledning skal skydes under Vesterhavsvej via en styret underboring.

Ledningen skal ligge i grænsefeltet mellem kompetenceområdet for Fredningsnævnet for Midtjylland, vestlig del og Fredningsnævnet for Sydjylland, nordlig del.

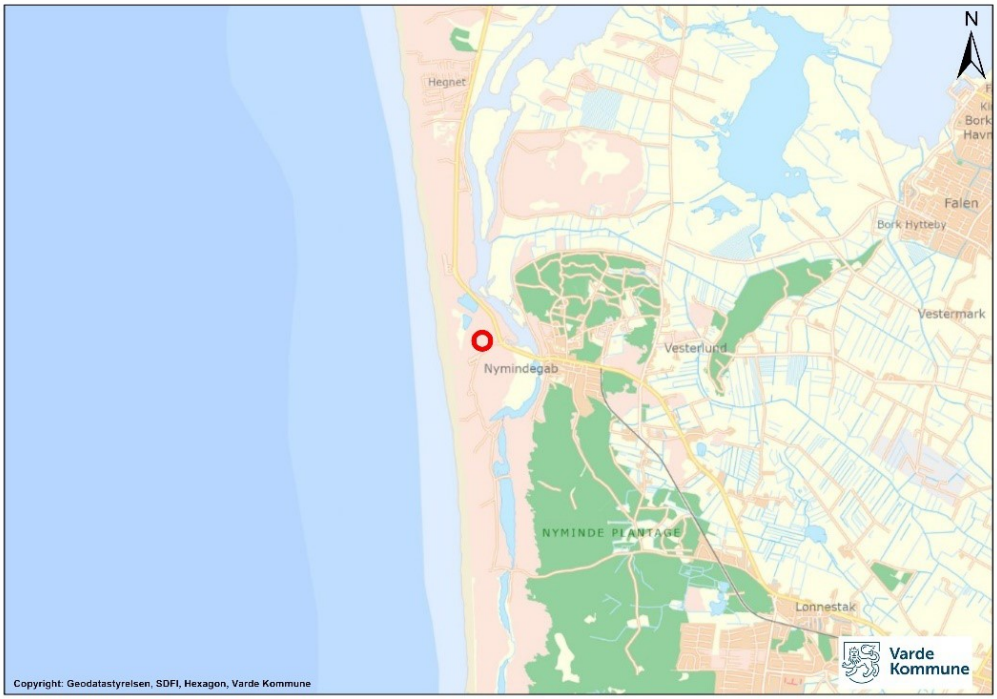

Figur 1 Projektområdet er ved den røde cirkel

Ansøgningen

Lodsejer ansøger om at fremføre vand via en stikledning til sommerhuset, samt etablere et nedsivningsanlæg på 3x10 meter matriklen. Stikledningen skal tilsluttes en vandledning fra Klinting Vandværk ved en styret underboring ved Vesterhavsvej. Der etableres to huller ved start og slut på 2 meter bredde, 3-4 meters længde og en dybde på mindst 1,2 meter og maksimal dybde på 3 meter.

Figur 2 Vandstikledning
(mørkeblå). Syd: tilslutning til Klinting Vandværk. Nord: tilslutning til sommerhus.

Anlægsarbejdet medfører midlertidige terrænændringer af de berørte arealer. Efter arbejdet reetableres boringshullerne til det oprindelige terrænniveau. Det ønskede nedsivningsanlæg etableres i umiddelbar tilknytning til huset og på et areal, hvor der er bevoksninger af den invasive art rynket rose.

Nedenstående figur viser nedsivningsanlæggets placering og det arbejdsområde, hvor plantedækket kan blive forstyrret under etableringsfasen. Nedsivningsanlægget er dimensioneret til 5-6 personer og tanken vil skulle tømmes årligt.

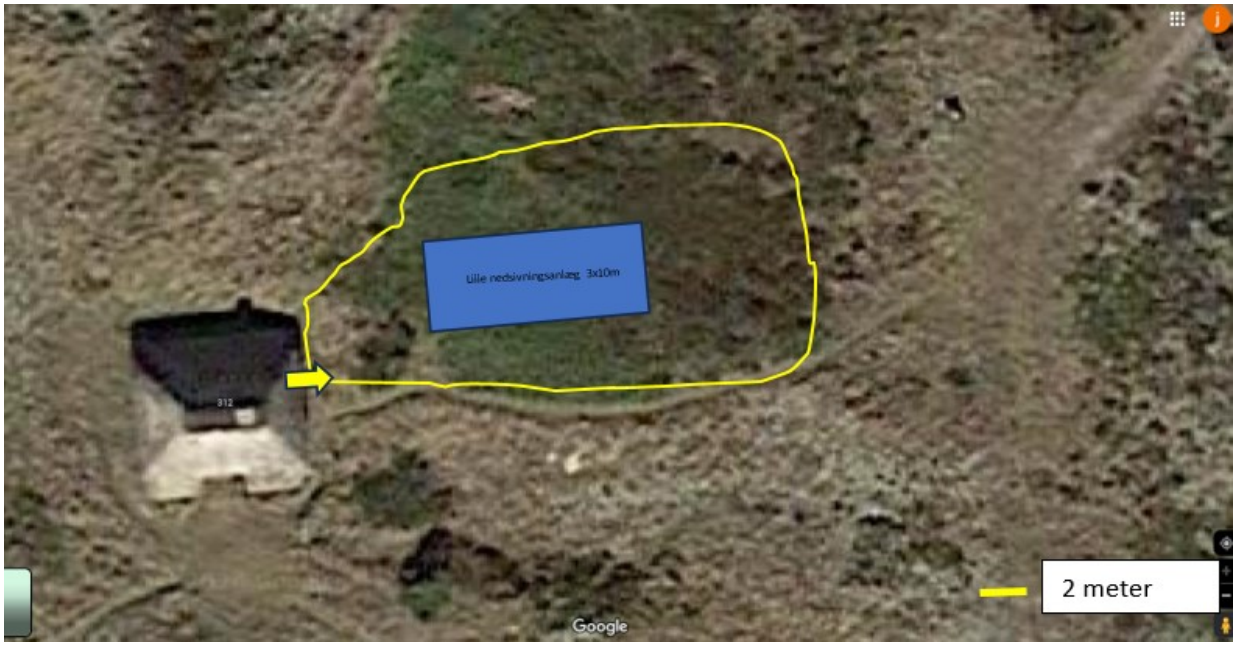

Figur 3. Ønsket placering af nedsivningsanlæg fremsendt fra ansøger. Blå område er nedsivningsanlæg og areal inden for det gule område vil kunne blive påvirket i etableringsfasen. Bemærk de mørkegrønne hybenroser inden for projektområdet.

Ringkøbing-Skjern Kommune og Varde Kommune er sindet at meddele den fornødne dispensation efter naturbeskyttelseslovens §3 til det ansøgte.

Dispensationen vil blive meddelt på følgende vilkår:

at anlægget etableres som ansøgt og jf. tilsendte kort, dog med nedenstående præciseringer.

at arbejdet udføres i perioden 1. september til 1. april af hensyn til dyrenes yngletid.

at nedsivningsanlægget etableres med dimensioner og anlæg, så den følger det omkringliggende terræn, og så anlægget fremstår så indpasset i naturområdet som muligt. Anlægget skal indpasses så lavt i terræn, at afgrænsningen flugter naturligt med det omgivende terræn.

at der undgås at lave varige kørespor i heden ved at anvende køreplader, hvis der skal køres med maskiner uden for allerede eksisterende grusvej.

at der ikke udsås tilførte frøblandinger på arealet. Den naturlige lokale plantevegetation skal selv indvandre på arealet, således at området på sigt bliver klithede igen. Der kan dog tilplantes med Sand-Hjælme, hvis det vurderes nødvendig af hensyn til at undgå bortfygning af sand ved anlægget.

at der ikke udlægges tilført muldjord på området med nedsivningsanlæg. Tilført muldjord må ikke anvendes ved projektet.

at opgravet materiale af sand/planter fjernes helt fra ejendommen. Disse materialer må ikke deponeres i det beskyttede område. Der må således ikke ske udplanering af opgravet sand fra klitområdet ud over arealer udenfor påvirkningszonen i figur 1.

at der i forbindelse med etablering af styret underboring af vandstikledningen sker så begrænset påvirkning af plantedækket som muligt i de beskyttede naturtyper. De steder, hvor der ved underboringen skal ske gennembrud af tørvelaget skal det foretages sådan, at der først fjernes tørvelag, som lægges i en bunke til brug for senere reetablering.

at i tilfælde af utilsigtet "blow out" ved den styrede underboring i naturområdet så skal der ske fuldstændig reetablering af naturområdet.

at plantedækket reetableres de steder hvor det er nødvendigt at grave for at koble vandstikledning til beboelsen.

at maskiner i forbindelse med etableringen af nedsivningsanlægget så vidt muligt håndteres inden for påvirkningsområdet jf. figur 1.

at kloakmester og entreprenør er bekendt med vilkårene i denne dispensation, og at de skal tage særlige naturhensyn i dette område.

Hvis vilkårene ikke overholdes, bortfalder dispensationen.

Fredningerne
Af Naturklagenævnets afgørelse af 24. juni 2004 om fredning af Værnengene fremgår:
§ 1. Fredningens formål
Fredningen har til formål at bevare og forbedre områdets landskabelige, naturmæssige og kulturelle værdier, herunder at medvirke til at skabe grundlag for at sikre og genoprette en gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, det internationale naturbeskyttelsesområde er udpeget for at beskytte.

Fredningen skal endvidere sikre offentlighedens adgang til de dele af området, hvor dette er foreneligt med naturværdierne. Fredningen har særligt til formål: at opretholde Værnengene og engområderne langs Nymindestrømmen samt poldene som åbne landskaber med rørskove og græssede enge og strandenge, som tilgodeser plantelivet og herudover især vade- og andefugle samt gæs knyttet til disse landskabstyper,…
…"

§ 3 Terrænændringer, afvanding mv.
Der må ikke ske terrænændringer, herunder udnyttelse af råstoffer, foretages yderligere afvanding eller tilsvarende indgreb. Undtaget fra forbudet mod terrænændringer er alene arbejder i forbindelse med sandflugtsbekæmpelse, vedligeholdelsesarbejder på klitter og dæmninger samt vedligeholdelsesmæssige oprensninger af bestående kanaler og grøfter, som er nødvendige for opretholdelse af den landbrugsmæssige og fiskerimæssige udnyttelse af arealerne.
…"

Af fredningsnævnets afgørelse af 20. september 1947 om fredning af Nymindestrømmen, fremgår blandt andet:
"…
Det omspurgte Areal skal henligge i sin nuværende Tilstand og man ikke bebygges eller yderligere beplantes udover den til Klitdæmpning nødvendige Beplantning med Hjelme. Anbringelse af Master, Boder, Skure, Beboelsesvogne, Badehuse eller andre Indretninger, der kan virke skæmmende, maa kun ske med Fredningsnævnets Tilladelse.
…"

Natura 2000
Projektområdet ligger indenfor Natura 2000 området nr. 69, herunder Habitatområde nr. H62 Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen og Fuglebeskyttelsesområde nr. F43 Ringkøbing Fjord.

Ringkøbing-Skjern Kommune har foretaget følgende vurdering af projektets påvirkning af Natura 2000 området og bilag IV-arter:

"

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 62		
Naturtyper:	Flodmunding (1130)	Lagune* (1150)
	Strandeng (1330)	Forklit (2110)
	Hvid klit (2120)	Grå/grøn klit* (2130)
	Klithede* (2140)	Havtornklit (2160)
	Grårisklit (2170)	Klitlavning (2190)
	Søbred med småurter (3130)	Kransnålalge-sø (3140)
	Næringsrig sø (3150)	Brunvandet sø (3160)
	Vandløb (3260)	Våd hede (4010)
	Tør hede (4030)	Surt overdrev* (6230)
	Tidvis våd eng (6410)	Tørvelavning (7150)
	Rigkær (7230)	
Arter:	Vandranke (1831)	Flodlampret (1099)
	Havlampret (1095)	Laks (1106)
	Stavsild (1103)	Majsild (1102)
	Odder (1355)	

Naturtyper og arter, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver, at der er tale om en prioriteret naturtype. Udpegningsgrundlag for habitatområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

Udpegningsgrundlaget er gennemgået i 2018-22. Majsild er ikke til stede i habitatområde H62. Den nævnte art gennemgås derfor ikke yderligere.

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 43		
Fugle:	Skarv (T)	Rørdrum (Y)
	Skestork (Y)	Knopsvane (T)
	Pibesvane (T)	Sangsvane (T)
	Grågås (T)	Blisgås (T)
	Kortnæbbet gås (T)	Bramgås (T)
	Mørkbuget knortegås (T)	Gravand (T)
	Knarand (T)	Spidsand (T)
	Skeand (T)	Pibeand (T)
	Krikand (T)	Hvinand (T)
	Havørn (T)	Stor skallesluger (T)
	Fiskeørn (T)	Blå kærhøg (T)
	Rørhøg (Y)	Vandrefalk (T)
	Plettet rørvagtel (Y)	Blishøne (T)
	Klyde (TY)	Hjejle (T)
	Pomeransfugl (T)	Almindelig ryle (TY)
	Brushane (Y)	Hvidklire (T)
	Stor kobbersneppe (Y)	Lille Kobbersneppe (T)
	Splitterne (Y)	Fjordterne (Y)
	Havterne (Y)	Mosehornugle (Y)
	Blåhals (Y)	Rødrygget tornskade (Y)

Fugle, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. I parenteserne står "T" for trækfugl og "Y" for ynglefugl. Udpegningsgrundlag for fuglebeskyttelsesområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

Udpegningsgrundlaget er gennemgået i 2018-22. Mosehornugle (Y) er ikke til stede i fuglebeskyttelsesområde F43. For trækfuglene er følgende fugle ikke til stede i national eller international væsentlig forekomst: Fiskeørn (T), grågås (T) og almindelig ryle (T) i fuglebeskyttelsesområde F43. De nævnte fugle gennemgås derfor ikke yderligere.

Figur 3 Udpegningsgrundlaget for habitatområde nr. 62 og fuglebeskyttelsesområdet nr. 43

Projektområdet er udpeget som en mosaik af klithede i god tilstand, havtornklit i moderat tilstand og grå/grøn klit i god tilstand. Naturtyperne er på udpegningsgrundlaget for habitatområdet, og klithede samt grå/grøn klit er prioriteret naturtyper.

Hele det berørte projektområde har Miljøstyrelsen besigtiget i forbindelse med overvågningen af habitatområdet. Artslisterne for området fremgår af følgende rapporter:

Området nord for Vesterhavsvej, omkring sommerhuset i Ringkøbing-Skjern Kommune Danmarks Miljøportal (miljoeportal.dk)

Området syd for vesterhavsvej i Varde Kommune Danmarks Miljøportal (miljoeportal.dk)
Ringkøbing-Skjern Kommunes besigtigelse specifik for nedsivningsanlægget Danmark Miljøportal (miljoeportal.dk)

Underboringen af vandledningen sker fra Varde Kommune via Vesterhavsvej i Ringkøbing-Skjern Kommune. Der graves et indgangs- og udgangshul ved underboringen. Disse reetableres efterfølgende til den oprindelige tilstand. Eventuelle blowouts fra underboringen med boremudder opsamles efterfølgende.

Dette Natura 2000-område er specielt udpeget for at beskytte de store forekomster af vandfugle som svaner, ænder, gæs og vadefugle, der yngler og raster ved og omkring Ringkøbing Fjord.

Af hensyn til dyrelivet i området vurderes det, at al anlægsarbejde skal foregå udenfor dyrenes yngleperiode og skal således gennemføres i perioden fra 1. september til 1. april.

Bilag IV-arter
En række dyr og planter, der er omfattet af habitatdirektivets bilag IV, kan have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted i området.

På baggrund af Faglig rapport nr. 635 fra Danmarks Miljøundersøgelser, kommunens artsdatabaser (Miljøportalen, Naturbasen) samt Ringkøbing-Skjern Kommunens øvrige kendskab vurderes det umiddelbart, at der kan være odder, markfirben, spidssnudet frø, og strandtudse i området.

Ringkøbing-Skjern Kommune har ingen aktuelle registreringer af plantearter, der står på Habitatdirektivets Bilag IV i projektområdet.

- Markfirben er især tilknyttet klitområder med løst sand og sydvendte soleksponerede skråninger. Der er registreret markfirben ca. 250 meter vest for ejendommen og ca. 120 meter nord for indkørslen. Det må formodes at være i nærområdet. Konkret viden haves dog ikke om de præcise forekomster indenfor projektområdet. Idet vandledningen skydes ved styret underboring, samt anlægsarbejdet foretages uden for yngleperioden, vil projektet ikke påvirke marfirben negativt.

- Spidssnudet frø og strandtudse kan forekomme i nærområdets vandhuller og fugtige arealer. Disse arter påvirkes ikke ved anlægsarbejdet, idet det foregår uden for yngleperioden og ikke berører disse biotoper.
- Odder forekommer i de fugtige rørskovsområder ved Nymindestrømmen, men er ikke tilknyttet hedeområderne.

På grundlag af nuværende viden vurderes det, at det ansøgte projekt ikke vil medføre negativ påvirkning af bilag IV-arter. Det er endvidere Ringkøbing-Skjerns kommunens vurdering, at projektet ikke vil skade yngle-eller rasteområder for arter, der er beskyttet af Habitatdirektivets bilag IV."

Samlet vurdering
Med udgangspunkt i de modtagne oplysninger er det kommunernes foreløbige vurdering, at projektet ikke i sig selv eller i kumulation med andre eller projekter vil skade bilag IV-arter eller arter og naturtyper i udpegningsgrundlaget for EF-habitatområder eller fuglebeskyttelsesområder. Det vurderes også, at projektet ikke vil hindre opnåelse af gunstig bevaringsprognose for arterne eller naturtyperne. En nærmere konsekvensvurdering af projektet er derfor ikke påkrævet**.**

Fredningsnævnets sagsbehandling
Miljøstyrelsen har i brev af 31. oktober 2024 henvist ansøgningen til behandling hos Fredningsnævnet for Midtjylland, vestlig del, jf. naturbeskyttelseslovens § 35 stk. 7, da størstedelen af projektet vedrører fredningsnævnet for Midtjylland, vestlig del.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på skriftligt grundlag.

Sagen har foruden til Ringkøbing-Skjern Kommune, Varde Kommune og Styrelsen for Vand og Naturforvaltningen, nu Miljøstyrelsen, været sendt i høring hos Danmarks Naturfredningsforening, Dansk Ornitologisk Forening, Friluftsrådet, Danmarks Jægerforbund, Dansk Botanisk Forening og Danmarks Sportsfiskerforbund.

Ingen af de hørte har haft bemærkninger til det ansøgte projekt.

Fredningsnævnets afgørelse

Afgørelsen er truffet på skriftligt grundlag, jf. fredningsnævnets forretningsorden, § 10, stk. 3, og afgørelsen har været i høring hos de statslige medlemmer Elisabeth Moltke og Flemming Davidsen og hos de kommunale nævnsmedlemmer Irene Lund Pedersen og Rasmus Sømod for henholdsvis Ringkøbing-Skjern og Varde Kommune, idet ledningen skal ligge i grænsefeltet mellem kompetenceområdet for Fredningsnævnet for Midtjylland, vestlig del, og Fredningsnævnet for Sydjylland, nordlig del.

Fredningsnævnet meddeler i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, dispensation til at etablere en stikledning fra vandledningen fra Klinting Vandværk ved Vesterhavsvej og en sivebrønd som indtegnet på figur 2 og 3 ovenfor, da det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål.

Fredningsnævnet har lagt vægt på, at der er tale om en nedgravet ledning og nedsivningsanlæg, som ikke vil være synlige eller ændre i omgivelserne. Fredningsnævnet har videre lagt vægt på, at den midlertidige forstyrrelse af området i anlægsfasen, når arbejdet udføres uden for ynglesæsonen og efter de vilkår, som følger af kommunens afgørelse, der er refereret ovenfor, ikke vil forstyrre beskyttede arter.

Efter den ovenfor anførte beskrivelse samt efter kommunens vurdering af påvirkningen af Natura 2000 området og de beskyttede arter, samt da anlægsfasen er af kortere varighed, har fredningsnævnet derfor vurderet, at projektet i det internationale naturbeskyttelsesområde/Natura 2000-område ikke - hverken i anlægsfasen eller i øvrigt- varigt eller væsentligt vil indebære forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelige forstyrrelser af arter, som området er udpeget for, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, og ikke varigt eller væsentligt kan beskadige yngle- eller rasteområder for dyrearter på habitatdirektivets bilag IV eller plantearter optaget på habitatdirektivets bilag IV, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 3, således at betingelserne for at meddele dispensation i det hele er opfyldt.

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge lov om naturbeskyttelse § 87 afgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledning på klagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis
1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis
1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller
2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En tilladelse må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at en tilladelse bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Med venlig hilsen

Joy Winter

Herning, 29. april 2025
FN-MJV-01-2025

Forsvarsministeriet Ejendomsstyrelsen
fes-chkcoks@mil.dk

Ansøgning om dispensation til etablering af 3 transformerstationer og et forsyningskabel på strækningen langs Sønder Klitvej på matr.nr. 7000a, Bjerregård, Lønne, matr.nr 156 pm og 156ao, Søgård Hgd., Holmsland Klit, Sønder Klitvej 304, 6960 Hvide Sande – R.A.F. 51/1998 Værnengene.

Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse har søgt om dispensation fra fredningen af Værnengene til etablering af 3 transformerstationer og et forsyningskabel på arealerne ved Sønder Klitvej 304, 6960 Hvide Sande.

Ansøgningen
Af ansøgningen fremgår, at der ansøges om dispensation til at opstille 3 transformerstationer på strækningen langs Sønder Klitvej med et areal på 1.80 m x 2.44 m i stålplader med magnelis (zink-aluminium), samt at trække et forsyningskabel over en strækning på ca. 2575 m med mellemspænding. Forsyningskablet løber fra Nymindegab bag kroen i traceer langs vejen nedgravet i minigrave i minimal gravebredde på 30 centimeter i bredden og 79 centimeter i dybden. Arealerne genetableres efter endt etableringsarbejde.

Ansøger har oplyst, at de på transformerstationerne kan opsætte enten beklædning, buske, rivenet med slyngplanter, eller en vold for at skjule disse. I alle tilfælde vil det ske med vegetation, som er at finde i området.

Ansøgningen er et led i etablering af et opholdsskur til vagtpersonel samt overvågning af stranden, idet opholdsskuret alene kan bruges til sit formål, såfremt der trækkes strøm til opholdsskuret.

Fredningsnævnet har ved afgørelsen i FN-MJV-33-2023 givet tilladelse til etablering af selve opholdsskuret. Fredningsnævnet var i den forbindelse på besigtigelse af arealerne den 9. januar 2024. Placeringen af de 3 transformerstationer og forsyningskablet fremgår af nedenstående kort.

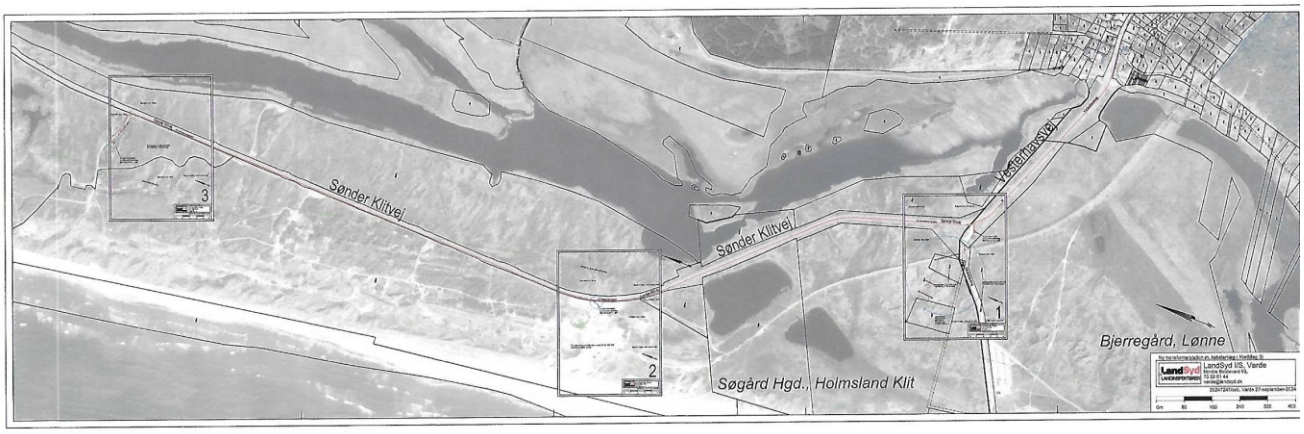

Fredningen
Af Naturklagenævnets afgørelse af 24. juni 2024 fremgår:
"…
§ 1 Fredningens formål

Fredningen har til formål at bevare og forbedre områdets landskabelige, naturmæssige og kulturelle værdier, herunder at medvirke til at skabe grundlag for at sikre og genoprette en gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, det internationale naturbeskyttelsesområde er udpeget for at beskytte.

Fredningen skal endvidere sikre offentlighedens adgang til de dele af området, hvor dette er foreneligt med naturværdierne.

Fredningen har særligt til formål: at opretholde Værnengene og engområderne langs Nymindestrømmen samt poldene som åbne landskaber med rørskove og græssede enge og strandenge, som tilgodeser plantelivet og herudover især vade- og andefugle samt gæs knyttet til disse landskabstyper, at opretholde Bjålum Klit og klitområderne på Holmsland som åbne klitområder, samt at sikre at hyttebyerne på Store Mjøl, Lille Mjøl og Grønbjerg fortsat kan henligge som primitive hyttebyer med hytternes nuværende størrelse og faciliteter.

§ 2 Bebyggelse mv.

Der må ikke opføres ny bebyggelse, herunder tilbygninger, boder, skure, hytter, opstilles campingvogne eller andre letflyttelige indretninger. Der må ikke ske teltning eller campering i området.
…

§ 4 Tekniske anlæg mv.
….
De på kort I viste panserspærringer må ikke fjernes eller ændres uden tilladelse fra fredningsnævnet. På de militære øvelsesarealer kan der foretages mindre anlægsarbejder, hvis udformning og placering er godkendt af fredningsnævnet.

…"

Natura 2000 og bilag IV-arter.

Området er omfattet af Natura 2000 området Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen.

Ringkøbing-Skjern Kommune har den 3. marts 2025 fremsendt følgende:

"Naturudtalelse vedr. etablering af tre transformerstationer i Natura 2000-området Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen

Fredningsnævnet har anmodet om en vurdering af den potentielle påvirkning af Natura 2000-området Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen i forbindelse med etableringen af tre transformerstationer med tilhørende spændingskabler. Projektet indebærer placering af stationerne langs eksisterende landeveje eller grusveje. Alle tre placeringer ligger inden for Natura 2000-området.

To af transformerstationerne placeres inden for strandbeskyttelseslinjen, mens den tredje ligger i klitfredningszonen. Begge beskyttelseszoner er udpeget for at sikre kystdynamik, landskabsværdier og de naturlige processer, der opretholder de beskyttede naturtyper i området.

Natura 2000-interesser i området
Natura 2000-området Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen rummer en række beskyttede naturtyper og arter, hvor særligt klithede, klitlavninger og strandenge er centrale beskyttelsesinteresser. Området fungerer også som levested for flere bilag IV-arter, herunder markfirben (*Lacerta agilis*) og strandtudse (*Epidalea calamita*), som potentielt kan forekomme i nærliggende klithede og vandhuller.

Projektets potentielle påvirkning
1. **Påvirkning af habitatnaturtyper**

- Transformerstationerne placeres langs eksisterende vejanlæg og parkeringsarealer, hvilket minimerer direkte påvirkning af klithede og strandeng.

- Placeringen af to transformerstationer inden for strandbeskyttelseslinjen kræver en vurdering af, om anlægget kan påvirke kystlandskabet og de naturlige processer i området.

- Den tredje transformerstation, som placeres inden for klitfredningszonen, ligger i et område, der potentielt kan have særlig betydning for klithede og tilknyttede arter.

Påvirkning af bilag IV-arter (markfirben)

- Klithede er et potentielt egnet habitat for markfirben. Man skal derfor være opmærksom på, at det kan være svært ikke at påvirke eventuelle yngle- og rasteområder for markfirben.

- Under anlægsfasen kan der dog være risiko for påvirkning af enkeltindivider, især hvis der sker rydning af vegetation eller gravearbejde i uforstyrrede områder.

3. **Forstyrrelser og afledning af overfladevand**

- Anlægs- og driftsfasen kan medføre kortvarige forstyrrelser, herunder støj og øget færdsel, men den langsigtede effekt vurderes at være minimal, da transformerstationerne ikke forventes at medføre væsentlig øget aktivitet i området.

- I tilfælde af, at anlægget muligvis vil påvirke overfladevand – eksempelvis ved ændring af afstrømningsmønstre eller afledning af regnvand), skal overfladevand fra installationerne skal håndteres, så der ikke sker øget afstrømning eller næringsstoftilførsel til de beskyttede naturtyper i området.

Konklusion
På baggrund af ovenstående vurderes projektet ikke at medføre væsentlig negativ påvirkning af Natura 2000-området Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen eller dets bevaringsmålsætninger, forudsat at anlægsarbejdet gennemføres skånsomt og uden unødig påvirkning af klithede og strandenge. Man skal dog være meget opmærksom på forekomsten af bilag IV-arter i området inden anlægsarbejdet igangsættes.

Anbefalede vilkår og afværgeforanstaltninger
For at minimere eventuel påvirkning anbefales følgende:

- Anlægsarbejdet bør så vidt muligt foregå uden for markfirbenets aktive periode (typisk april-september) for at mindske risikoen for påvirkning af arten.

- Midlertidige arbejdsarealer bør placeres på eksisterende befæstede arealer for at undgå unødig påvirkning af klithede og strandeng.

- Hvis der under gravearbejdet registreres markfirben, bør arbejdet midlertidigt stoppes, og der bør foretages en konkret vurdering af eventuelle afværgeforanstaltninger.

- Overfladevand fra installationerne bør ledes væk på en måde, der sikrer, at der ikke sker negativ påvirkning af omkringliggende natur.

- Projektet bør koordineres med relevante myndigheder for at sikre overholdelse af strandbeskyttelseslinjen og klitfredningszonens formål."

Varde Kommune har den 6. april 2025 fremsendt følgende:

"Bemærkning til etablering af transformerstation i Natura 2000-området Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen

Fredningsnævnet har anmodet Varde Kommune om eventuelle bemærkninger til Fredningsnævnets sag: *FN-MJV-01-2025 - Ansøgning om dispensation til at etablere 3 transformerstationer langs Sønder Klitvej til strøm fra Nymindgab og frem til vagtposten på Sønder Klitvej 304, 6960 Hvide Sande, placeret på matr.nr. 7000a, Bjerregård, Lønne, matr.nr. 156pm, Søgård Hgd, Holmsland Klit og 156ao, Søgård Hgd, Holmsland Klit - R.A.F. 51/1998 - Værnengene.*

Fredningsnævnet har tilsendt Ringkøbing-Skjern Kommunens naturudtalelse til Varde Kommune. Ringkøbing-Skjern Kommunes naturudtalelse indeholder en redegørelse for alle tre transformerstationer. Derfor har Varde Kommune vurderet at, det kun er nødvendigt at komme med supplerende bemærkninger.

Varde Kommune har taget stilling til ledningstracéet langs Vesterhavsvej og placering af transformerstationen (nr. 1) på matr.nr. 7000a Bjerregård, Lønne, som ligger i Varde Kommune.

Beskyttet naturtype
På arealet hvor projektet skal anlægges, er der taget stilling til den vejledende §3 registreringen i 2016, hvor der er udtaget en del af registreringen langs vejarealet. Udtagelsen af §3 registreringen, vurderes at være fordi arealet anses som et vejanlæg.

Varde Kommune vurderer at der ikke skal gives en dispensation efter naturbeskyttelseslovens §3, til hverken ledningstracéet langs vejen eller opsætning af transformerstationen, det forudsætter dog at placeringen er som anført i det indsendte materiale, og at der ikke sker tilstandsændringer indenfor den vejledende §3 registrering.

Natura 2000
Transformerstationen og ledningstracéet placeres indenfor Natura 2000- område nr. 69 Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen, som består af et habitatområde (H62), fuglebeskyttelsesområde (F43) og ramsarområde.

Transformerstationen (nr. 1) placeres indenfor habitatnaturtyperne Klithede og Grå/grøn klit. Habitatnaturtyperne er centrale beskyttelsesinteresser i Natura 2000-området.

I habitatområdet skal det sikres, at de arter og naturtyper, som er på udpegningsgrundlaget, ikke påvirkes negativt, at arter og naturtypernes bevaringsstatus fastholdes eller forbedres, og at der ikke skabes hindringer for at opnå habitatdirektivets målsætning om gunstig bevaringsstatus.

Tracéets forløb er i vejrabatten, langs eksisterende vej, hvor der oplyses at grave bredde, er 30 cm og dybde, er 79 cm jorddække.
Transformerstationen har en højde på 850 mm over jorden, en bredde på 346 mm og med en dybde under jorden på 265 mm, som placeres nær en grusvej.

Varde Kommune vurderer at arbejdet og opsætningen af transformerstationen (nr. 1), ikke vil medføre væsentlig negativ påvirkning af Natura 2000-området eller dets bevaringsmålsætninger, såfremt anlægsarbejdet udføres skånsomt og uden unødig påvirkning af habitatnaturtyperne.

Bilag IV arter
Området fungerer som levested for flere bilag IV-arter, herunder Markfirben og Strandtudse. Bilag IV-arterne kan forekomme i området og habitatnaturtyperne er egnet levesteder.

Det er derfor vigtigt at man under anlægsarbejdet er opmærksom på ikke at påvirke eventuelle yngle- eller rasteområder.

På grundlag at nuværende viden, skønner Varde Kommune at projektet og anlægsarbejdet ikke vil forringe levevilkårene for arter af Habitatdirektivets bilag IV.

Hvis der mod forventning er en formodning om eller kendskab til, at det berørte område anvendes af bilag IV-arter, anmodes der om at rette henvendelse til den relevante myndighed, som er Miljøstyrelsen samt Varde Kommunes Naturcenter.

Konklusion
På det foreliggende grundlag vurderes projektet ikke at medføre væsentlig negativ påvirkning af hverken naturtyper eller arter på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen. Varde Kommune er enig i Ringkøbing-Skjern Kommunes afsnit om *anbefalede vilkår og afværgeforanstaltninger*."

Fredningsnævnets sagsbehandling

SGAV har i mail af 27. marts 2025 henvist ansøgningen, der vedrører både Ringkøbing-Skjern Kommune, der hører under Fredningsnævnet for Midtjylland, vestlig del, og Varde Kommune, der hører under Fredningsnævnet for Sydjylland, nordlig del, til behandling hos Fredningsnævnet for Midtjylland, vestlig del, jf. naturbeskyttelseslovens § 35, stk. 7, da størstedelen af projektet vedrører dette nævn.

Fredningsnævnet har truffet afgørelse på skriftligt grundlag.

I afgørelsen har deltaget formand Joy Winter, de kommunalt udpegede nævnsmedlemmer Irene Lund Pedersen og Rasmus Sømod og de ministerielt udpegede medlemmer Bjørn Westh og Flemming Davidsen.

Sagen bilag har været sendt i høring hos interesseorganisationerne m.v. med frist til den 3. marts 2025 og den 7. april 2025 for eventuelle bemærkninger.

Der har ikke været fremsendt bemærkninger.

Fredningsnævnets begrundelse og afgørelse

Nævnet meddeler i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, og stk. 2, dispensation til etablering af 3 transformerstationer og et forsyningskabel på strækningen langs Sønder Klitvej og de omkringliggende arealer, som vist på ovenstående kort, da det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål.

Nævnet har lagt vægt på, at det er forudsat i fredningsbestemmelsernes § 4, at der på de militære øvelsesarealer kan foretages mindre anlægsarbejder, hvis udformning og placering er godkendt af fredningsnævnet.

En etablering af 3 transformerstationer som ansøgt med den pågældende placering og i de pågældende materialer og med afdækkende beplantning af en type, som allerede findes i området, vil ikke skæmmer naturen på en sådan måde, at det er i strid med fredningens formål. Nævnet har endvidere lagt vægt på, at forsyningskablet er gravet ned, og at der sker genetablering af området efter endt arbejde.

Efter beskrivelsen og vurdering af påvirkningen af området og de beskyttede arter også i anlægsfasen, har fredningsnævnet vurderet, at projektet, hverken i anlægsfasen eller i øvrigt- varigt eller væsentligt vil indebære forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelige forstyrrelser af arter, som området er udpeget for, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, og ikke varigt eller væsentligt kan beskadige yngle- eller rasteområder for dyrearter på habitatdirektivets bilag IV eller plantearter optaget på habitatdirektivets bilag IV, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 3, således at betingelserne for at meddele dispensation i det hele er opfyldt.

Dispensationen meddeles på følgende vilkår:

- Transformerstationer skal opføres i de materialer, som er anført i ansøgningen i farven grøn og i de mål, der er angivet. Der skal plantes buske eller anden vegetation af en type, som allerede findes i området, for at skjule transformerstationerne mest muligt.
- Forsyningskablet graves ned, og der skal ske genetablering af området efter endt arbejde.
- Anlægsarbejdet bør så vidt muligt foregå uden for markfirbenets aktive periode (typisk april-september) for at mindske risikoen for påvirkning af arten.
- Midlertidige arbejdsarealer bør placeres på eksisterende befæstede arealer for at undgå unødig påvirkning af klithede og strandeng.
- Hvis der under gravearbejdet registreres markfirben, bør arbejdet midlertidigt stoppes, og der bør foretages en konkret vurdering af eventuelle afværgeforanstaltninger.
- Overfladevand fra installationerne bør ledes væk på en måde, der sikrer, at der ikke sker negativ påvirkning af omkringliggende natur.

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge lov om naturbeskyttelse § 87 afgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledning på klagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og

- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis
1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis
1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller
2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En tilladelse må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at en tilladelse bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Med venlig hilsen

Joy Winter

Denne afgørelse sendes til:

1. Bjørn Westh
2. Flemming Davidsen
3. Irene Lund Pedersen
4. Rasmus Sømod
5. Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø
6. Ringkøbing-Skjern Kommune
7. Varde Kommune
8. Danmarks Naturfredningsforening
9. Danmarks Naturfredningsforening, Ringkøbing-Skjern
10. Danmarks Naturfredningsforening, Varde
11. Dansk Ornitologisk Forening
12. Dansk Ornitologisk Forening, Ringkøbing-Skjern
13. Dansk Ornitologisk Forening, Varde
14. Friluftsrådet, Midtjyllandvest
15. Danmarks Jægerforbund
16. Dansk Botanisk Forening
17. Danmarks Sportsfiskerforbund